

POP PANKKI -RYHMÄ VUOSIKERTOMUS

2022

POP Pankki

SISÄLLYS

Toimitusjohtajan katsaus.....	4	LIITTEET	53
POP Pankki -ryhmä tiivistetysti.....	6		
Pankkiliiketoiminta POP Pankki -ryhmässä	10	TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	53
POP Pankki -ryhmän GRI-sisältöindeksi.....	25	LIITE 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus.....	53
		LIITE 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	55
POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2022	27	LIITE 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.....	70
POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä.....	27	LIITE 4 Riskienhallinta POP Pankki -ryhmässä.....	76
Toimintaympäristö	28	LIITE 5 POP Pankki -ryhmän toimintasegmentit.....	96
Keskeiset tapahtumat.....	29		
POP Pankki -ryhmän tulos ja tase.....	31	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	101
Toimintasegmentit	32	LIITE 6 Korkotuotot ja -kulut.....	101
POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaraisuuden		LIITE 7 Palkkiotuotot ja -kulut, netto.....	101
hallinta sekä riskiasema	35	LIITE 8 Sijoitusten nettotuotot.....	102
Tallettajan ja sijoittajan suoja.....	40	LIITE 9 Vakuutuskate	103
POP Pankkikeskus osk:n hallinto.....	40	LIITE 10 Liiketoiminnan muut tuotot	106
Muut kuin taloudelliset tiedot.....	41	LIITE 11 Henkilöstökulut.....	106
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	46	LIITE 12 Liiketoiminnan muut kulut.....	107
Vuoden 2023 näkymät	46	LIITE 13 Poistot ja arvonalentumiset.....	108
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	47	LIITE 14 Tuloverot	108
		LIITE 15 Rahoitusvarojen ja -velkojen tuloslaskelmaerät	
POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2022 (IFRS)	49	arvostusluokittain.....	109
POP Pankki -ryhmän tuloslaskelma.....	49		
POP Pankki -ryhmän laaja tuloslaskelma	49		
POP Pankki -ryhmän tase.....	50		
Laskelma POP Pankki -ryhmän oman pääoman muutoksista.....	51		
POP Pankki -ryhmän rahavirtalaskelma.....	52		

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT	110
LIITE 16 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu.....	110
LIITE 17 Rahoitusvarojen ja -velkojen sekä sijoituskiinteistöjen käyvät arvot ja arvostusmenetelmät.....	112
LIITE 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.....	118
LIITE 19 Käteiset varat.....	123
LIITE 20 Lainat ja saamiset.....	123
LIITE 21 Sijoitusomaisuus.....	123
LIITE 22 Sijoitukset osakkuusyrityksissä	126
LIITE 23 Aineettomat hyödykkeet.....	127
LIITE 24 Aineelliset hyödykkeet	128
LIITE 25 Muut varat.....	129
LIITE 26 Laskennalliset verot	130

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	132
LIITE 27 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille.....	132
LIITE 28 Vakuutusvelka.....	132
LIITE 29 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	133
LIITE 30 Johdannaiset ja suojauslaskenta	134
LIITE 31 Varaukset ja muut velat	135
LIITE 32 Oma pääoma.....	136

MUUT LIITETIEDOT.....	139
LIITE 33 Annetut vakuudet	139
LIITE 34 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	139
LIITE 35 Eläkevelka.....	140
LIITE 36 Vuokrasopimukset.....	141
LIITE 37 POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.....	144
LIITE 38 Lähipiiritiedot.....	146
LIITE 39 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat.....	147
ALLEKIRJOITUKSET	148
TILINTARKASTUSKERTOMUS.....	149

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Päättynyt vuosi oli vakavaraiselle POP Pankki -ryhmälle tuottoisa. Jo pitkään jatkunut ryhmän perusliiketoimintojen tuotavuuden kasvu sai tukea poikkeuksellisen nopeasta markkinakorkojen noususta. Korkokate kasvoi vuoden 2022 aikana 20 prosenttia 94,2 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot lähes 15 prosenttia 41,6 miljoonaan euroon. Vaikka korkojen nousu kasvattaa varainhankinnan kustannuksia, on negatiivisten korkojen päättymisellä ja paluulla normaalimpaan korkoympäristöön positiivinen vaikutus pankkien korkokatteeseen.

Markkinakorkojen nopea muutos heijastui negatiivisesti ryhmän korkosijoitusten arvostuksiin, mikä heikensi sekä ryhmän pankkisegmentin että vakuutussegmentin tulosta. Heikosta sijoitusvuodesta huolimatta pankkiliiketoiminta raportoi perusliiketoiminnan kehityksen siivittämänä hyvän tuloksen. Vakuutusliiketoimintaa rasittivat vuoden 2022 aikana heikon sijoitusmarkkinan lisäksi nopea inflaatio, tuotanto- ja toimitusketjujen pullonkauloista johtuneet pidentyneet korjausajat sekä uusien autojen toimitusviivästyset. Toimintaympäristön vaikeuksista huolimatta myös vakuutussegmentti saavutti positiivisen tuloksen.

POP Pankki -ryhmän tulos ennen veroja oli 26,4 miljoonaa euroa. Vaikka tulos heikkeni edellisvuodesta, kertovat luvut kannattavuuden kasvusta, sillä vertailukauden tulos sisälsi merkittäviä kertaluonteisia tuloutuksia. Käynnissä oleva perusjärjestelmäuudistuksemme nostaa väliaikaisesti pankkitoiminnan kustannustasoa, kun rakennamme uutta ja ylläpidämme samalla vanhoja järjestelmiä. Uudistus on kilpailukyvyillemme äärimmäisen tärkeä ja sillä varmistamme tietojärjestelmiemme tehokkaan kehityksen ja vastaamme entistä nopeammin asiakkaidemme jatkuvasti kasvaviin digitaalisen asioinnin tarpeisiin. Ennakoimme uuden peruspankkijärjestelmän myös laskevan IT-kulujamme merkittävästi järjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Ryhmän luottokanta oli vuoden lopussa 4,4 miljardia euroa, jossa on kasvua 4,8 prosenttia ja talletuskanta kasvoi 2,5 prosenttia 4,3 miljardiin euroon. Ryhmän strategian mukaisesti merkittävä osuus kasvusta suuntautui yritysrahoitukseen, jossa saavutimme noin 16 prosentin kasvun. Asuntomarkkinoiden viilentyminen näkyi vuoden viimeisinä kuukausina asuntorahoituksen kysynnässä. Vuoden 2023 kehitys riippuu vahvasti Suomen talouden ja työllisyyden suunnasta.

”

**Päättynyt vuosi
oli vakavaraiselle
POP Pankki -ryhmälle
tuottoisa.**

Vuoden 2022 aikana toimintansa aloittanut POP Asuntoluottopankki teki syyskuussa onnistuneesti ensimmäisen katetun joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskun haastavassa markkinatilanteessa. Kiinnitysluottopankkitoiminnan mahdollistamat katetut joukkovelkakirjalainat ovat olennainen täydennys POP Pankki -ryhmän varainhankintaan.

POP Pankki -ryhmä uudisti strategiaansa alkuvuodesta 2022. Asiaksläheisyys, tuloksellisuus, rohkea uudistuminen, vastuullisuus ja nopeus nivoutuvat toiminnassamme tiiviisti toisiinsa. Painotamme toiminnassamme yritysluotonannon kasvua, henkilökohtaisten digitaalisten palvelutilanteiden hallintaa ja markkinoita nopeampaa kannattavaa kasvua sekä vahvaa vakavaraisuutta. Osana strategiaamme uudistamista päivitimme myös vastuullisuusohjelmamme. Syksyllä tekemämme sidosryhmäkyselymme keräsi yli 1400 vastausta. POP Pankin teemat kuten harmaan talouden ehkäiseminen ja liiketoiminnan avoimuus koettiin edelleen tärkeiksi. Pankkiliketoiminnan keskiössä

jo pitkään ollut tietoturva nousi esiin niin ikään vastauksissa. Tietoturva on muutoinkin ollut laajasti esillä kuluneena vuonna, jolloin esimerkiksi informaatiovaikuttamisesta, kyberhyökkäyksistä ja huijausyrityksistä on uutisoitu runsaasti. Valveutuneisuus ja varovaisuus ovat ensisijaisen tärkeitä ja POP Pankki -ryhmä on aktiivisesti sekä kehittämässä omia palvelujaan että viestimässä mahdollisuuksista varautua näihin uhkiin.

Sekä vakaus että menestys rakennetaan yhdessä. Olemme äärimmäisen ylpeitä siitä, että meillä on Suomen tyytyväisimmät pankkiasiakkaat sekä myös siitä, että vakuutusalan EPSI Rating -tutkimukseen tänä vuonna ensimmäistä kertaa osallistuneella POP Vakuutuksella oli alansa asiakasuskollisimmat ja hinta-laatusuhteeseen tyytyväisimmät asiakkaat. Lämmin kiitos yhteistyöstä niin asiakkaillemme, henkilöstöllemme kuin kumppaneillemme.

Jaakko Pulli
toimitusjohtaja
POP Pankkikeskus

POP PANKKI -RYHMÄ TIIVISTETYSTI

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakaille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille. Lisäksi ryhmä tarjoaa vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankki -ryhmään kuuluu 19 jäsentensä omistamaa POP Pankkia, POP Pankkikeskus osk, keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj, kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj sekä POP Holding Oy ja sen omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus. POP Pankkikeskus osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta.

POP Pankki -ryhmän tehtävänä on edesauttaa asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. Toimialueenamme on koko Suomi.

POP PANKKI -RYHMÄN VISIO JA ARVOT

POP Pankki -ryhmän visiona on olla henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakas-tyytyväisyyden sekä nopean päätöksenteon pankki, joka on vakavarainen ja kasvaa kannattavasti markkinoita nopeammin. Arvojamme ovat asiakasläheisyys, nopeus, tuloksellisuus, vastuullisuus ja uudistuminen.

POP Pankki -ryhmän keväällä 2022 päivittämässä strategiassa on vahva painotus vakavaraisuuteen sekä kannattavuuteen. Pyrimme tähän muun muassa tarkastelemalla ja tehostamalla toimintaamme kokonaisvaltaisesti sekä kehittämällä henkilöstömme osaamista uudella laaja-alaisella koulutusohjelmallamme. Vuonna 2022 käynnistyneellä peruspankkijärjestelmäuudistuksellamme olemme luomassa perustan arvojemme mukaiselle sujuvalle asiointille asiakkaalle kulloinkin parhaiten sopivassa asiointikanavassa.

POP Pankki -ryhmän tavoitteena on yli 17,5 prosentin vakavaraisuus. Pitkän aikavälin tavoite perusjärjestelmäuudistuksen jälkeen taseen tuotolle on 0,7 prosenttia ja kulu-tuottosuhteelle enintään 60 prosenttia. Oheisessa taulukossa on kuvattu näiden tavoitteiden toteutumista vuoden 2022 osalta.

POP PANKKI -RYHMÄN STRATEGISET, PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET

	Vuosi 2022	Tavoite
Vakavaraisuus	19,4 %	17,5 %
Liikevoitto taseen loppusummasta	0,4 %	0,7 %
Kulu-tuottosuhte	77,7 %	< 60 %

Tase
5,8
(5,4) miljardia
euroa

Asiakas-
määrä yht.
440 500
(427 900)

Henkilöstö-
määrä yht.
853
(822)

SUOMEN
**PARAS
PANKKI
2022***

**Kasvamme
markkinoita
nopeammin**

**Toimintamme
tehostuu**

**Vastuullisuus
toteutuu
toiminnassamme**

**Suomen
tyytyväisimmät
asiakkaat**

Olemme henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakas-tyytyväisyyden sekä nopean päätöksenteon pankki, joka on vakavarainen ja kasvaa kannattavasti markkinoita nopeammin.

ASIAKASLÄHEISYYS

VASTUULLISUUS

NOPEUS

TULOKSELLISUUS

UUDISTUMINEN

Liiketoiminnan
tuotot

153,3

(176,2)
miljoonaa euroa

Tulos ennen veroja

26,4

(44,7)
miljoonaa euroa

Korkokate

94,2

(78,3)
miljoonaa euroa

Luottokanta

4,4

(4,2)
miljardia euroa

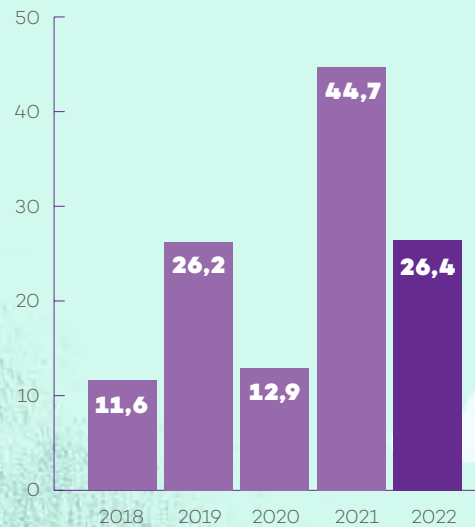

Ydinvaka-
varaisuussuhde

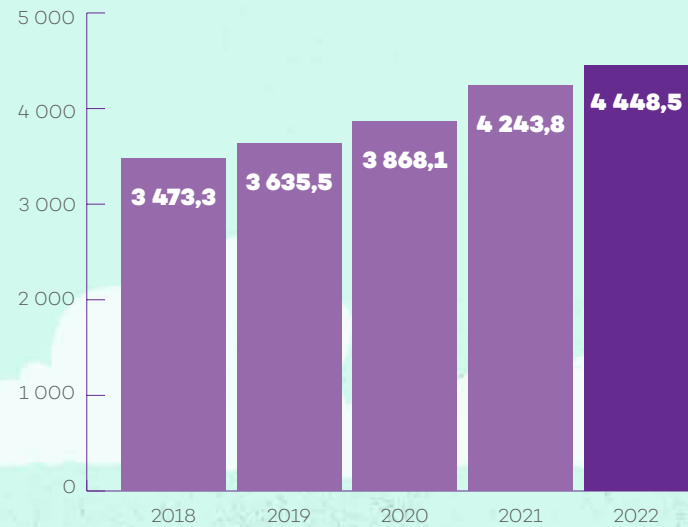
19,4 %

(19,2%)

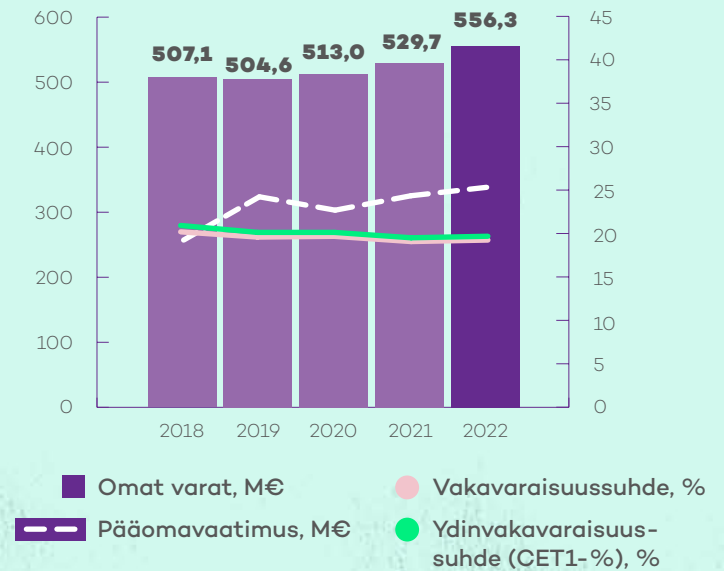
TULOS ENNEN VEROJA, M€

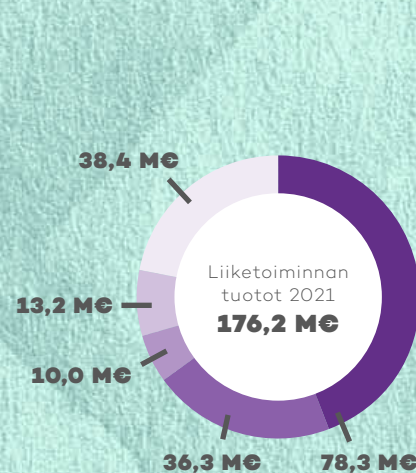
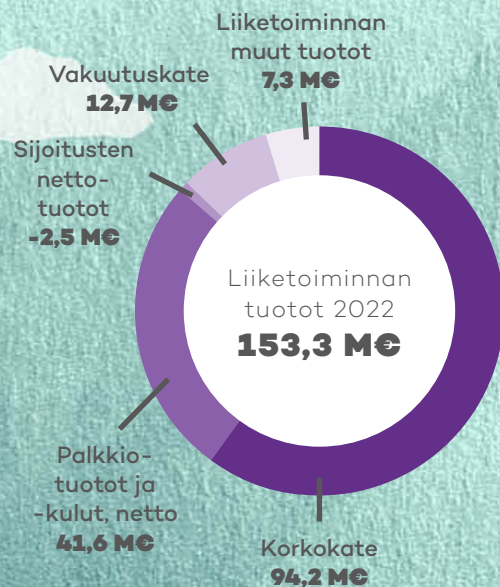
LUOTTOKANTA, M€

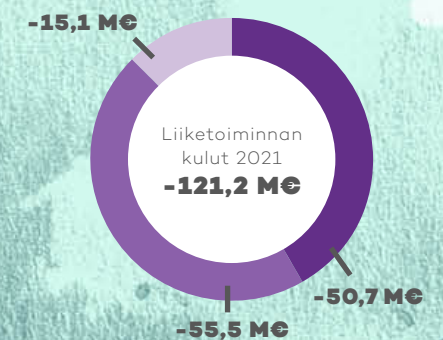
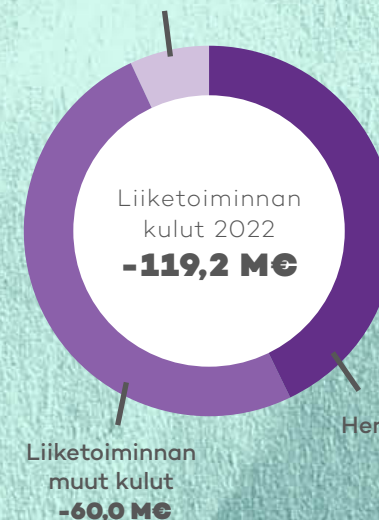
OMAT VARAT JA VAKAVARAISUUS

LIIKETOIMINNAN TUOTOT, M€

LIIKETOIMINNAN KULUT, M€

Poistot ja arvonalentumistappiot
-8,0 M€

POP PANKKI -RYHMÄN LIIKETOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmän liiketoiminta jakautuu kahteen segmenttiin, pankkiliiketoimintaan ja vakuutusliiketoimintaan. Toimintamme ytimessä on tarjota asiakkaillemme sujuvaa asiointia valitsemassaan palvelukanavassa.

PANKKILIIKETOIMINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmän pankkitoiminnan muodostavat jäsenasiakkaidensa omistamat POP Pankit, keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj sekä kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankki -ryhmällä oli vuoden 2022 lopussa 256,5 (256,3) tuhatta pankkiasiakasta. Asiakkaista 85,2 (85,3) prosenttia on henkilöasiakkaita, 9,2 (8,9) prosenttia yrityksiä ja 2,6 (2,7) prosenttia maa- ja metsätalousasiakkaita.

POP Pankilla oli EPSI Ratingin toimialatutkimuksen mukaan 11. kertaa Suomen tyytyväisimmät henkilöasiakkaat ja nyt toista kertaa myös tyytyväisimmät yritysasiakkaat. POP Pankki sai henkilöasiakastutkimuksessa 78,8 indekspistettä, kun alan keskiarvo oli 71,7 indekspistettä. Yritysassiakkaiden tutkimuksessa POP Pankin indekspisteet olivat 77,0 alan keskiarvon ollessa 70,5.

POP Pankin vahvuuksia olivat tutkimuksessa asiakas- tyytyväisyys, palvelun laatu ja imago. Henkilökohtaisen palvelun merkitys korostui tutkimuksessa. POP Pankit tarjoavat niin henkilö- kuin yritysasiakkaille oman yhteyshenkilön, joka auttaa, opastaa ja neuvoo pankkiasiointiin liittyvissä kysymyksissä. Pankkeja arvioitiin ensimmäistä kertaa EPSI Kestävyysindeksillä, joka pohjautuu siihen, miten asiakas näkee pankkinsa vastuullisena toimijana. POP Pankki sai myös tässä arvioinnissa alan korkeimmat indekspisteet. POP Pankki -ryhmän vastuulli-

suudesta on kerrottu lisää vastuullisuusosiossa.

POP Pankeilla oli vuoden 2022 lopussa 70 konttoria ja palvelupistettä. Konttorissa asiointiin lisäksi POP Pankin asiakkaat voivat hoitaa pankkiasioitaan sähköisesti mobiili- ja verkkopankissa sekä verkkoneuvotteluissa. Moni asiakas on huomannut, miten esimerkiksi kotoa onnistuvat verkkoneuvottelut tuovat joustavuutta kiireiseen arkeen. Verkkotapaamisia sekä asiakkaan talouden kartoittamiseen ja hallintaan liittyviä POP Taloushetkiä järjestetään POP Pankeissa aktiivisesti ja ryhmässä otettiin vuonna 2022 käyttöön uusi allekirjoituspalvelu, joka sujuvoittaa entisestään sähköistä pankkiasiointia.

POP Pankki -ryhmällä on myös tarjota digitalisoitu asuntokauppakokonaisuus, joka mahdollistaa asuntolainan hakemisen, neuvottelut ja asuntokauppojen tekemisen verkossa. POP Pankki -ryhmän vuoden 2022 vaihteesta tarjoamat mobiilimaksamisen palvelut, Apple Pay ja Google Pay, ovat kasvattaneet suosiotaan nopeasti sekä arvolla että volyymilla mitattuna. POP Pankin tilastojen mukaan mobiilimaksamisen ikäjakauma on laaja ulottuen aina 15 vuodesta 75 vuoteen.

POP Pankki -ryhmä tarjoaa kattavat päivittäisasiointiin sekä säästämisen ja sijoittamisen palvelut ja kehittää jatkuvasti tuote- ja palveluvalikoimaansa vastaamaan asiakkaidensa tarpeisiin. Ryhmän säästämisen tuotteiden valikoima täydentyi vuoden 2022 aikana osakepainotteisella POP Tarmo -yhdistelmärahastolla. Lisäksi loppuvuodesta lanseerattiin POP Pankkien asuntolaina-asiakkaille suunnattu vakuudeton POP Kotitalouslaina, joka tuo joustoa arkeen esimerkiksi yllättävien menojen osalta.

PANKKITOIMINNAN AVAINLUKUJA

Tulos ennen veroja

26,1

(40,4) miljoonaa euroa

Asiakkaita

256 500

(256 300)

Kulu-tuottosuhte

75,7

(66,2) prosenttia

Netto-
palkkiotuotot

42,1

(36,8) miljoonaa euroa

TEHTÄVÄNÄ ASIAKKAAN ARJEN SUJUVOITTAMINEN

Anne Korte on toiminut eri rooleissa POP Pankki -ryhmään kuuluvassa Bonum Pankissa vuodesta 2015 lähtien. Nykyisin hän vastaa Bonum Pankin vähittäispankkiyksiköstä, jolle kuuluu muun muassa POP Pankin tili- ja korttimaksamisen palvelut sekä POP Pikalaina ja uusi POP Kotitalousluotto.

**TIIMISI ON MUKANA MONESSA POP PANKIN
TARJOAMASSA PALVELUSSA, KERROTKO TÄSTÄ
LISÄÄ?**

”POP Pankin visio lähtee asiakastytytyväsyydestä ja kehitysorganisaationa tehtävämme on kehittää asiakkaiden tarpeisiin vastaavia palveluita. Vuonna 2022 toimme uusia maksamisen palveluja esimerkiksi mobiilimaksamiseen ja lanseerasimme POP Pankin asuntolaina-asiakkaille suunnatun vakuudettoman POP Kotitalouslainan tuomaan joustoa arjen taloudenhallintaan. Myös itsepalvelukanavien maksamisen palvelujen kehittäminen kuuluu meidän yksiköllemme. Lisäksi teemme paljon sellaista työtä, mikä ei välttämättä näy suoraan loppuasiakkaalla, mutta parantaa esimerkiksi maksamisen kokemusta ja tuo virheettömyyttä ja helppokäyttöisyyttä maksamisen palveluihin.”

MITEN MARKKINATILANTEEN MUUTOKSET NÄKYIVÄT TYÖSSÄSI?

”Maailmantilanteen vuoksi jatkuvuus ja varautuminen nousivat tärkeiksi teemoiksi ja esimerkiksi käteisestä ja kotivarasta keskusteltiin paljon. Kuitenkin pidemmällä aikavälillä tarkasteltaessa on nähtävissä, että käteisen osuus pienenee kortti-, mobiili- ja verkkomaksamisen vastaavasti kasvaessa ja että maksaminen on muuttunut yhä enenevässä määrin taustapalveluksi.”

”Tämä näkyy siinä, että esimerkiksi nykyisin parkkihalliin mentäessä auto tunnistetaan automaattisesti sisään- ja ulosajettaessa ja pysäköintimaksu veloitetaan suoraan asiakkaan kortilta. Osana tätä maksamisen näkymättömyyden kehityssuuntaa asiakkaan on entistä tärkeämpää pysyä ajan tasalla omasta taloudestaan ja kokea, että maksaminen on turvallista. Meillä esimerkiksi asiakas voi ottaa käyttöön palvelun, joka lähettää ilmoitusviestit kaikista korttitapahtumista.”

MITEN VASTUULLISUUS NIVOUTUU TYÖHÖSI?

"Vastuullisuus vaikuttaa työhöni kokonaisvaltaisesti, sillä johtajana olen vastuussa työntekijöistämme ja asiakkastamme sekä palvelutarjonastamme. Koen, että digitaalisten palvelujen kehittäminen on vahvasti osa vastuullisuustyötä huomioiden asiakkaiden tarpeet ja trendit. Bonum Pankin WWF:n Green Office -sertifiointi on niin ikään ohjannut meitä miettimään omia prosessejamme. Esimerkiksi tarjoamamme maksukortit on jatkossa valmistettu kierrätysmuovista."

VAKUUTUSLIIKETOIMINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmän vahinkovakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää myynissään ja markkinoinnissaan aputoiminimeään POP Vakuutus. POP Vakuutus tarjoaa henkilöasiakaille tavanomaisimmat vahinkovakuutukset. Yhtiön myynti on keskitetty pääosin digitaalisiin kanaviin.

Kymmenettä toimintavuotta viettäneellä Suomen Vahinkovakuutus Oy:llä oli tilikauden päättyessä 184,0 (171,6) tuhatta asiakasta. Asiakastyytyväisyys ohjaa vahvasti yhtiön toimintaa ja tuotekehitystä. Esimerkkejä POP Vakuutuksen erilaisille talouksille tuottamista palveluista voidaan mainita muun muassa vähän autoaan käyttäville suunnattu kilometripohjainen autovakuutus, yksineläjät huomioiva kotivakuutus sekä sähköautoilijoiden erityistarpeet kattavat kaskovaihtoehtot.

Suomen Vahinkovakuutus seuraa asiakastyytyväisyyden kehitystä monin eri mittarein. Yhtiö osallistui POP Vakuutus -brändillä riippumattoman EPSI Ratin-

gin vakuutustoimialan asiakastyytyväisyystutkimukseen vuonna 2022 ensimmäistä kertaa sijoittuen toiselle sijalle 74,1 indeksipisteellä alan keskiarvon ollessa 72,1. POP Vakuutuksella oli tutkimuksen mukaan alansa asiakasuskollisimmat ja hinta-laatusuhteeseen tyytyväisimmät asiakkaat. Sen lisäksi yhtiö on seurannut itse toteuttamallaan kyselyillä erityisesti korvausprosessien läpivientejä ja asiakastyytyväisyyttä niiden saadessa toistuvasti kiitettävän keskiarvon.

Arviolta 75 prosenttia maksetuista vakuutusmaksuista palautuu Suomen Vahinkovakuutuksen asiakkaille. POP Vakuutuksen yleisin korvauslaji on auton hinaus ja sen keskiarvo noin 280 euroa. Yhtiön tilastojen mukaan hinausauton apuun joudutaan turvautumaan yli 6 000 kertaa vuodessa.

VAKUUTUSTOIMINNAN AVAINLUKUJA

Tulos ennen veroja

0,3
(5,0) miljoonaa euroa

Vakuutuskate

12,7
(13,2) miljoonaa euroa

Yhdistetty kulusuhde

96,9
(92,5) prosenttia

Asiakasmäärä

184 000
(171 600)

VASTUULLISUUS POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuden sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen. Ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän arvot ja strategia, omat säännöt sekä sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäiset ohjeet. Vakuutustoiminnassa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustapaa koskevia ohjeita sekä yhtiön sisäisiä ohjeita.

POP PANKKI -RYHMÄN VASTUULLISUUSOHJELMA

POP Pankki -ryhmän vastuullisuusohjelman lähtökohtana on vastuullisuusvisio, jonka mukaan POP Pankki on asiakkaiden, jäsentensä ja paikallisyhteisöjen luotettava kumppani kestävän hyvinvoinnin luomisessa. Ryhmän vastuullisuusohjelman painopistealueet ovat:

1. Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastomuutoksen hillintä niiden avulla
2. Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen
3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
4. Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
5. Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen.

POP Pankki -ryhmä on tunnistanut vastuullisuusohjelmansa painopisteiden tukevan YK:n Kestävän kehityksen Agenda 2030 -ohjelman seuraavia tavoitteita: hyvä koulutus (4), sukupuolten tasa-arvo (5), ihmisarvoinen työn ja talouskasvun edistäminen (8), eriarvoisuuden vähentäminen (10), ilmastotekoihin kannustaminen (13) sekä rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistäminen (16).

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN JA RAPORTOIMINEN

Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu POP Pankki -ryhmässä osaksi päivittäistä liiketoimintaa. Vastuullisuusstrategia ja -visio sekä ohjelman päivittämistarve käsitellään ja päätetään POP Pankkikeskuksen johtoryhmässä ja hallituksessa. Johtoryhmälle raportoiva POP Pankkikeskuksen ESG (Environment, Social and

Governance) -työryhmä seuraa vastuullisuuteen liittyvää lainsäädäntöä sekä valmistelee ryhmälle toimintaohjeita ja suosituksia sekä varmistaa EU:n taksonomiasäätelyn mukaisen raportoinnin vaatiman kehitystyön toteutumisen.

Ryhmässä seurataan vastuullisuusohjelman toteutumista liiketoiminnallisten avainlukujen lisäksi erilaisten mittareiden ja tutkimusten avulla. Esimerkiksi henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan vuosittain ja asiakastyytyväisyyttä POP Pankki -ryhmässä seurataan NPS-mittarin avulla sekä osallistumalla puolueettoman EPSI Ratingin pankki- ja vakuutustoimialatutkimuksiin.

POP Pankki -ryhmä noudattaa vastuullisuusraportoinnissaan kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä. POP Pankki -ryhmän toimintakertomuksen Muut kuin taloudelliset tiedot -kohdassa on esitetty tilikaudelta 2022 EU:n taksonomia-asetuksen mukaisesti tiedot taksonomiakelpoisten vastuiden suhteellisesta osuudesta kokonaisvaroista sekä taksonomiakelpoisten taloudellisten toimintojen osuus vakuutustoiminnasta.

VEROTUSTA KOSKEVAT PERIAATTEET

POP Pankki -ryhmä toimii Suomessa, joten ryhmä maksaa veroja Suomen lakien ja säännösten mukaisesti. POP Pankkien tuloksestaan maksamat yhteisöverot jakautuvat pankkien asiakastoimialueille hyödyttään siten paikallisia yhteisöjä. POP Pankki -ryhmän tuloverot vuodelta 2022 olivat 3,9 (6,5) miljoonaa euroa. Muita välittömiä veroja ovat kiinteistöverot ja veroluonteiset maksut, jotka sisältyvät liiketoiminnan kuluihin.

POP Pankki -ryhmä maksaa välillisinä veroina arvonnalisäveroa ja vakuutusmaksuveroa. Rahoituspalvelujen myynti ja välitys ei ole arvonnalisäverotuksen piirissä olevaa palvelua, minkä vuoksi myöskään palveluihin kohdistuvista hankinnoista ei voi vähentää arvonnalisäveroa. Muusta toiminnasta ryhmä on arvonnalisäverovelvollinen. Tämän vuoksi hankintojen sisältämä arvonnalisävero jää pääsääntöisesti ryhmän kuluksi. Vakuutusmaksuveroa maksetaan muun muassa vakuutusyhtiön myöntämistä esine- ja liikennevakuutuksista.

Ryhmä tilittää Suomen valtiolle lisäksi suorituksista kerättyjä veroja, kuten ennakonpidätykset työntekijöille maksetuista palkoista ja lähdeverot asiakkaiden talletuksille maksetuista koroista.

POP Pankki -ryhmän tavoitteena on verotettavan tulon oikea-aikainen raportointi ja verojen maksu asianmukaisesti. Ryhmärakenteella ei pyritä ak-

tiivisesti vaikuttamaan efektiiviseen veroasteeseen. Verojen maksun asianmukaisuus pyritään varmistamaan laatimalla veroilmoitukset huolellisesti. Veroilmoituksiin liittyvät operatiiviset tehtävät on ulkoistettu Figure Taloushallinto Oy:lle. Ryhmällä ei ole erillistä verotoimintoa. Ryhmän verotusta koskevat asiat sisältyvät taloushallinnon organisaatioon ja asiakkaisiin ja tuotteisiin liittyvät veroasiat lakiasioiden organisaatioon. POP Pankki -ryhmä keskustelee avoimesti veroviranomaisten kanssa. Mahdollisista veroriskeistä raportoidaan POP Pankkikeskuksen johtoryhmälle ja hallitukselle.

POP PANKKI -RYHMÄN VASTUULLISUUSVUOSI 2022

POP Pankki -ryhmän vastuullisuusohjelmaa toteutettiin aktiivisesti vuoden 2022 aikana. Esimerkiksi ryhmä lähes puolitti maksukorttiansa valmistukseen ja toimittamiseen liittyvät kasvihuonepäästöt vaihtamalla korttiansa materiaalin. Ensimmäiset 80 prosenttisesti kierrätetystä rPVC-muovista valmistetut kortit on toimitettu asiakkaille loppukesästä 2022.

Osana vastuullisuusohjelmaansa liittyvää olennaisuusanalyysiä POP Pankki -ryhmä teki asiakkaille, henkilöstölle, kumppaneille ja sijoittajille suunnatun sidosryhmäkyselyn syksyllä 2022. Kysely sai yli 1 400 vastausta. Valtaosalle vastaajista ESG-teemat sekä luonnon ja ilmaston tila olivat henkilökohtaisesti tärkeitä. Sidosryhmien POP Pankki -ryhmään kohdistuvissa odotuksissa korostui erityisesti pankin taloudellinen vakaus, tietosuojasta huolehtiminen ja työntekijöiden hyvinvointi. Pankin vakavaraisuus on POP Pankki -ryhmän toiminnan lähtökohta ja olennainen osa ryhmän visiota. POP Pankki -ryhmässä pankkisalaisuutta kunnioitetaan kaikessa toiminnassa ja tietosuoja huomioidaan eri toimintoja kehitettäessä, henkilökuntaa kouluttaessa sekä asiakasviestinnässä.

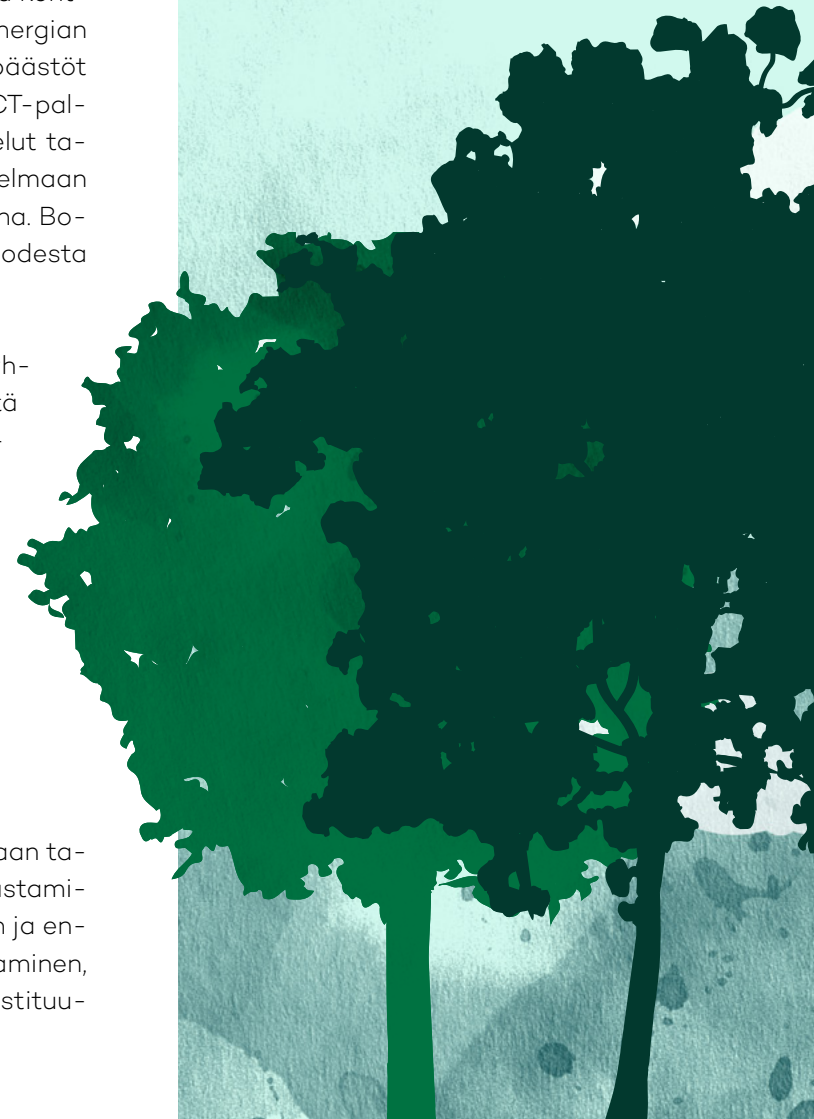
Työntekijöiden hyvinvointiin on panostettu POP Pankki -ryhmässä monella tapaa. Teeman esille nouseminen vastuullisuuskyselyssä kertoo siitä, miten ryhmän työntekijät ovat läsnä asiakkaiden arjessa, ja asiakasvälittäminen heijastuu vastavuoroisesti myös työntekijöihin. POP Pankki -ryhmä on hyödyntänyt kyselyn tuloksia vastuullisuusohjelmansa kehittämisessä ja tietoturva on sisällytetty vastuullisuusohjelmaan omaksi teemakseen vuodesta 2023 lähtien.

POP Pankki -ryhmässä valmistellaan ryhmään kuuluvien yritysten oman toiminnan hiilijalanjäljen kartoituksen toteutusta vuoden 2023 aikana. Hiilijalanjälki kuvaa yrityksen toiminnan aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja toiminnasta syntyy. Laskennassa huomioidaan muun muassa konttoreiden ja toimistotilojen energiankäyttö ja energian tuotantomuoto, matkustamisesta aiheutuvat päästöt ja erilaiset toimistopalvelut kuten postitus ja ICT-palvelut. Lisäksi POP Pankkikeskus aloitti valmistelut tavoitteenaan täyttää WWF:n Green Office -ohjelmaan liittyvän sertifiointin kriteerit vuoden 2023 aikana. Bonum Pankki on ollut mukana ohjelmassa vuodesta 2020 lähtien.

EPSI Rating -asiakastyytyväisyystutkimuksen yhteydessä pankkialalle vuonna 2022 ensimmäistä kertaa tehdyssä Kestävyysindeksi-arvioinnissa POP Pankki sai henkilö- ja yritysasiakkailta toimialan korkeimmat indeksipisteet. Indeksien määräytyminen perustuu siihen, miten asiakas näkee pankkinsa vastuullisena toimijana.

KESTÄVÄN RAHOITUKSEN JA SIOJITTAMISEN EDISTÄMINEN SEKÄ ILMASTON MUUTOKSEN HILLINTÄ NIIDEN AVULLA

YK:n Kestävän kehityksen ilmastotekoja koskevaan tavoitteeseen sisältyy ilmastomuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkovaroitukseen liittyvän koulutuksen parantaminen, tietämyksen lisääminen sekä kansalaisten ja institu-

tioiden valmiuksien lisääminen. POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankkien tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävä kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Sijoitusneuvontaa tarjotessa POP Pankit huomioivat kestävyysriskit tarjolla olevan tuotevalikoiman kautta. Kestävyysriskillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla sijoituksen arvoon tosiasiallinen tai mahdollinen kielteinen olennainen vaikutus. Kaikki POP Pankki -ryhmän sijoittamisen yhteistyökumppanit ovat allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI, Principles for Responsible Investment).

POP Pankin sijoitusneuvontaa tarjoaville henkilöille tarjotaan kouluttautumismahdollisuus ESG-tiedonantovelvollisuuteen liittyen ja tätä on aktiivisesti hyödynnetty pankeissa. Lisäksi POP Pankeissa on elokuusta 2022 lähtien selvitetty sijoittaja-asiakkaiden kestävyysmielityksiä osana sijoitus- ja vakuutusneuvonnan prosessia tiedustelemalla asiakkaan toivomaa vähimmäisprosenttiosuutta sijoituksista, joilla on ympäristö- tai yhteiskunnallinen tavoite, ja sijoituksista, jotka ovat EU:n luokitusjär-

jestelmän (2020/852) mukaisia ympäristön kannalta kestäviä sijoituksia.

Suurimmalla osalla POP Rahastoista on Morningstarin vastuullisuusrating. Näiden rahastojen vastuullisuusratingin keskiarvo oli asteikolla 1–5 mitattuna 3,6. Keskiarvossa ei ole tapahtunut muutosta vuoteen 2021 verrattuna. Morningstarin vastuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainablealytics on määrittänyt yrityskohtaisen vastuullisuusratingin.

POP Pankin Vihreä laina on suunnattu henkilöasiakkaille, jotka ovat kiinnostuneet ympäristöystävällisistä hankinnoista tai esimerkiksi kodin tai vapaa-ajan asunnon energiatehokkuutta lisäävää remontista. POP Pankin sivuilla on kolme erilaista laskuria, joiden avulla kuka tahansa voi arvioida asumisen energiatehokkuuteen sekä auton ja lämmitysmuodon vaihtamiseen liittyviä päästövaikutuksia.

PAIKALLISEN MENESTYKSEN, ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN

YK:n Agenda 2030 -ohjelman ihmisarvoista työtä ja talouskasvua käsittelevän tavoitteen yhtenä alakohtana on kotimaisten rahoituslaitosten kyvyn tukeminen pankki-, vakuutus- ja rahoituspalvelujen tarjoamiseksi kaikille. Tavoitteeseen sisältyy myös muun muassa kehityslähtöisten käytäntöjen edistäminen tuottavan toiminnan tukemiseksi ja mikro- ja pienyritysten sekä keski suurten yritysten perustamisen ja kasvattamisen kannustaminen.

POP Pankki -ryhmässä vastuullisuustyötä tehdään sekä valtakunnallisesti ryhmänä että paikallisesti alueellisten POP Pankkien toimesta. Osuuspankkeina POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia pankeja. POP Pankin jäsenyys oikeuttaa osallistumaan pankin päätöksentekoon osuuskunnan kokouksessa tai ylintä päätösvaltaa käyttävän edustajiston jäsenten valintaan. POP Pankit toteuttavat omistajiensa tahtoa, joka nivoutuu ryhmän perustehtävään edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä tukee tätä tärkeää tavoitetta.

Monella ryhmään kuuluvalla POP Pankilla on yli 100-vuotias toimintahistoria. Henkilöasiakkaille tarjottavien palvelujen lisäksi itsenäiset POP Pankit ovat mukana kehittämässä alueensa elinvoimaisuutta rahoittamalla työpaikkoja luovia yrityksiä sekä erilaisia yhteiskunnallisia hankkeita.

POP Pankit tekevät myös yhteistyötä erilaisten oppilaitosten kanssa muun muassa käyden luennoimassa kouluissa ja tarjoamalla finanssialasta kiinnostuneille harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja. Lisäksi POP Pankit tukevat aktiivisesti erilaista seura- ja yhdistystoimintaa.

POP Pankki -ryhmällä on Suomalaisen Työn Liiton myöntämä Avainlippu-tunnus, joka kertoo palvelujen tuottamisesta ja työllistamisestä Suomessa. POP Pankki -ryhmä työllisti vuonna 2022 yhteensä 853 henkilöä. Heistä 92,5 prosenttia oli vakituisessa työsuhteessa. Suomalaisena yrityksenä POP Pankki -ryhmä maksaa veronsa Suomeen. Ryhmään kuuluvien yritysten kotipaikat kattavat 20 eri paikkakuntaa, jolloin sen maksamat verot kohdentuvat laajasti asiakastoimialueille.

Vuonna 2022 kiristynyt inflaatio näyttäytyi suomalaisten kotitalouksien arjessa muun muassa ruuan ja sähkön hinnan nousuna. POP Pankit ovat aktiivisesti tarjonneet asiakkailleen oman taloudelliseen tilanteen kartoittamiseen liittyviä POP Taloushetkiä sekä yleisesti asioimiseen liittyviä POP Verkkohetkiä. Lisäksi POP Pankki -ryhmä lanseerasi asuntolaina-asiakkailleen suunnatun vakuudettoman Kotitalouslainan loppuvuodesta 2022. Sen tarkoituksena on tuoda joustavuutta asiakkaiden arjen talouden hallintaan.

POP Pankki -ryhmä osallistui Digi- ja väestötietoviraston (DVV) uuteen edunvalvontavaltuutuksesta kertovaan Omissa käsissä -tiedotuskampanjaan jakamalla ja tuottamalla tietoa kampanjasta sekä edunvalvontavaltuutuksesta. Edunvalvon-

tavaltuutuksella asiakas voi itse valtuuttaa tietyn henkilön hoitamaan asioitaan silloin, kun hän ei ole itse siihen syystä tai toisesta kykenevä. Edunvalvontavaltuutus on tärkeä asiakirja etenkin asiakkaan pankkiasioinnin järjestämisen kannalta.

Erilaiset huijaukset ja tietojenkalasteluyritykset ovat olleet kasvussa viime vuosina. POP Pankki -ryhmä on toista vuotta mukana valtakunnallisessa, usean eri toimijan huijauksien vähentämiseen tähtäävässä Varo, Varoita ja Varmista -viestintäkampanjassa. Ryhmä on myös itse viestinyt huijauksista eri kanavissa sekä järjestänyt koulutuksia ja webinaareja aiheesta.

POP Pankki -ryhmä osallistui myös vuoden 2022 aikana nuorten talousosaamisen kehittämiseen ollen mukana Pörssisäätiön järjestämällä Raha-viikko-teemaviikolla sekä nuoret TATin etätET-viikon rahoitusalan päivässä. Lisäksi POP Pankki -ryhmä oli Pellervon organisoimassa #OsuuskuntaElämää-kampanjassa tutustuttaen nuoria valikoitujen somevaikuttajien avulla osuuskuntamuotoiseen yritystoimintaan. Syksyllä 2022 POP Pankki -ryhmä lähti yrityskumppaniksi Aalto-yliopiston Societal Project Design -kurssille antaen opiskelijoille tehtäväksi selvittää, millaista palvelua nuori ensiasunnon ostaja toivoo päätöksensä tueksi ostopolkunsa eri vaiheissa. Opiskelijoiden havaintoja on hyödynnetty muun muassa POP Pankki -ryhmän digitaalisen asuntolainalupa-palvelun kehittämisessä sekä nuorten parissa toimivien asiakaspalvelijoiden kouluttamisessa.

Henkilöasiakkaiden lisäksi POP Pankki -ryh-

mä palvelee pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Ryhmä osallistui syksyllä raskaskonealan FinnMETKO -tapahtumaan välittäen yrittäjille tietoa muun muassa POP Pankkien tarjoamasta kassavirtaa tasapainottavasta laskurahapalvelusta. Tapah-tumassa vieraili yli 28 000 kävijää. Lisäksi POP Pankki -ryhmä liittyi syksyllä 2022 Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (Mela) Välitä viljelijästä -projektin yhteistyökumppaniverkostoon. Projektin tavoitteena on tunnistaa viljelijöiden uupumus ja avuntarve ja ohjata heidät asiantuntija-avun piiriin.

Ukrainalaisten tilanne maata kohdanneen sodan johdosta on koskettanut monia. POP Pankki -ryhmä teki keväällä 2022 lahjoituksen Unicefille ukrainalaisten perheiden auttamiseksi. Ryhmä jatkoi myös osallistumistaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton vähävaraisille perheille suunnattuun Hyvä joulumieli -keräykseen.

DIGITAALISUUS TUKEE POP PANKIN KASVUSTRATEGIAA JA TUKEE PAIKALLISUUTTA

Ari Voutilainen on yli tuhannen työntekijän informaatio- sekä terveyden- ja hyvinvoinnin teknologian asiantuntijaorganisaatio Istekki Oy:n strategiajohtaja. Hän on myös POP Pankki Järvi-Suomen hallituksen puheenjohtaja ja lisäksi hänet on nimitetty vuoden 2023 alusta lähtien POP Pankkikeskuksen hallintoneuvoston varapuheenjohtajaksi. Hänen mukaansa hallituksella on tärkeä rooli toimia pankin henkilöstön ja strategisen suunnan muutoksen tukijana ja turvaajana.

Ari Voutilaisen ja POP Pankin yhteinen taival alkoi jo vuonna 2007, jolloin hän liittyi silloisen POP Pankki Siilinjärven hallituksen jäseneksi. Vuonna 2009 hän siirtyi pankin hallituksen varapuheenjohtajaksi ja hallituksen puheenjohtajaksi helmikuussa 2020. POP Pankki Järvi-Suomen hallituksen puheenjohtaja hänestä tuli Siilinjärven ja Reisjärven POP Pankkien fuusioituessa keväällä 2021.

POP PANKKI JÄRVI-SUOMEN TOIMIALUE ULOTTUU KUOPION SEUDUN LISÄKSI KESKI-SUOMEEN JA POHJOIS-POHJANMAALLE SEKÄ POHJOIS-KARJALAAN. LISÄKSI PANKKI PALVELEE ASIAKKAITA LAAJASTI DIGIKONTTORINSA KAUTTA. MITÄ PAIKALLISUUS MERKITSEE TEILLE PANKKINA?

”Paikallisuus on todella tärkeä asia meille POP Pankeille. Paikallisuus ei kuitenkaan tänä päivänä tarkoita pelkästään pankkikonttoreita ja niiden sijaintia, vaan meidän tulee olla läsnä myöskin kanavissa, joissa voimme kohdata asiakkaamme fyysisestä sijainnista riippumatta. Lisäksi asiakkaita kohtaamme myös muualla kuin pelkästään konttoreissa”, sanoo Ari Voutilainen.

”Kun asiakkaita, ja erityisesti nuoria asiakkaita, muuttaa synnyinseudultaan muualle, me haluamme säilyttää nämä asiakassuhteet ja mahdollistaa sujuva asiointi kanssamme digitaalisten palvelujemme avulla.”

POP PANKKI JÄRVI-SUOMI ON OLLUT AKTIIVINEN DIGITAALISTEN TOIMINTAMALLIEN KEHITTÄJÄ. DIGITAALISUUTTA KRITISOIDAAN USEIN SIITÄ, ETTÄ SE TEKEE PALVELUSTA KASVOTONTA. MITEN PANKKI VOI HYÖDYNTÄÄ DIGITALISUUTTA KILPAILUETUNA JA MITEN TÄMÄ NÄKY Y TEILLÄ?

”Ensiksikin on hyvä avata hieman sitä, mitä digitaalisuus merkitsee ja tarkoittaa. Äsken mainitsin digikonttorin, jonka kautta palvelemme asiakkaita sähköisesti jopa Suomen ulkopuolellekin. Ajatuksena on, että olemme läsnä ja asiakas voi asioida kanssamme olipa hän itse missä tahansa. Asiakaspalvelun ohella voimme hyödyntää digitaalisuutta oman toimintamme tehostamisessa esimerkiksi automatisoimalla tausta-

toimintojamme, jotta henkilöstöllemme jää enemmän aikaa kohdata ja palvella asiakkaitamme.”

”Minusta nämä molemmat näkökulmat täytyy huomioida, kun puhutaan digitaalisuudesta. Mekin keskus-
telemme tässä ihminen ihmiselle, vaikkakin digitaali-
sesti”, kuvailee kokenut IT-asiantuntija viitaten Team-
sillä järjestettyyn haastattelutilanteeseen.

MITKÄ OVAT MIELESTÄSI KOLME TÄRKEINTÄ ASIAA, MITÄ PANKIN HALLITUKSEN TULISI OTTAA HUOMIOON TOIMINNASSAAN?

”Yhtenä on se, että hallitus on turvaamassa roolin-
sa kautta pankin päivittäistä toimintaa. Käytännös-
sä tämä tarkoittaa sitä, että seurataan riskiasemaa,
puututaan poikkeamiin, huolehditaan likviditeettiase-
masta ja tunnistetaan toimintaympäristön muutokset
sekä reagoidaan niihin hallituksena.”

”Toisena tulee pankin liiketoiminnan varmistaminen
tulevaisuudessa. Pankin strategia on tässä tärkeä
työkalu. Se luo pohjan toiminnan suunnitteluun huo-
mioiden toimintaympäristön muutokset. Vaikka toimi-
va johto tekee strategiaa, mutta hallituksen on hyvä
olla mukana suunnitteluvaiheessa sparraamassa ja
jakamassa omaa asiantuntemustaan. Hallituksen tu-
lee myös seurata suunnitelmien toteutumista varmis-
taen, että tavoiteltu strateginen suunta myös toteu-
tuu.”

”Kolmas liittyy pankin henkilöstön ja sen johdolle tu-
kena ja sparraajana toimimiseen. Käyn toimitusjoh-
tajan kanssa paljonkin keskusteluja, missä pohditaan
tulevaisuutta eri näkökulmista.”

LIIKETOIMINNAN AVOIMUUS JA LÄPINÄKYVYYS

POP Pankki -ryhmän viestintä perustuu aktiiviseen ja avoimeen tiedonvälitykseen. Perusperiaatteena on, että kaikilla sidosryhmillä on yhdenvertainen ja samanaikainen mahdollisuus tiedon saantiin. Viestinnässä annetaan oikeat ja riittävät tiedot toiminnasta.

POP Pankki -ryhmä edellyttää, että kaikki työntekijät, toimiva johto ja hallinnon jäsenet tuntevat hyvän hallintotavan mukaiset ohjeet ja toimivat niiden mukaisesti. Hyvän hallintotavan noudattamista valvoo keskusyhteisön hallitus. Puutteet luotettavan hallinnon järjestämisessä ja mahdolliset säännösten noudattamattomuudesta johtuvat merkittävät riskit ja syntyneet vahingot raportoidaan välittömästi hallitukselle. Hallitukselle ilmoitetaan välittömästi myös johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sekä compliance officerin luotettavuuden, sopivuuden tai ammattitaidon kyseenalaistumisesta.

POP Pankki -ryhmässä on mahdollista raportoida väärinkäytösepäilyistä compliance-toiminnolle ja sisäiselle tarkastukselle luottamuksellisesti taroitukseen varattua viestintäkanavaa (whistleblowing) käyttäen. Mahdollisen ristiriitatilanteen muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esimerkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla. Compliance-toimintoon kuuluva henkilö raportoi keskusyhteisön hallitukselle vuoden aikana tehtyjen aiheellisten ja aiheettomiksi osoittautuneiden

whistleblowing-ilmoitusten määrän yhteisöittäin.

POP Pankkikeskuksen hallitus vahvistaa ja säännönmukaisesti päivittää jäsenluottolaitoksilleen ohjeen sisäpiirirekisteristä, arvopaperiomistuksen ilmoitusvelvollisuudesta ja kaupankäyntisäännöistä. Henkilöstöön kuuluva ei saa osallistua hänen ja jäsenluottolaitoksen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa ottaa osaa jäsenluottolaitoksen ja kolmannen henkilön välistä asiaa koskevaan käsittelyyn, mikäli hänellä on odotettavissa olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa jäsenluottolaitoksen edun kanssa. Eturistiriitatilanteen mahdollisesti syntyessä se raportoidaan läpinäkyvästi asiaan liittyville asiakkaille, jotka voivat huomioida tilanteen omassa päätöksenteossaan, sekä keskusyhteisön hallitukselle. Suomen Vahinkovakuutuksen johtoryhmä on vahvistanut eturistiriita- ja esteellisyystilanteita koskevan toimintaohjeen ja päivittää sitä säännöllisesti. Esteellinen toimihenkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä.

Kaikkia asiakkaita kohdellaan POP Pankki -ryhmässä oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaiden toimintaan ja taistoihin perehdytään niin laajasti perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää, jotta asiakkaille voidaan tarjota hänelle sopivia tuotteita ja palveluita. Asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään asian mukaisesti.

Yhteistyökumppaneita valittaessa POP Pankki -ryhmä pyrkii huomioimaan, että kumppanin arvot

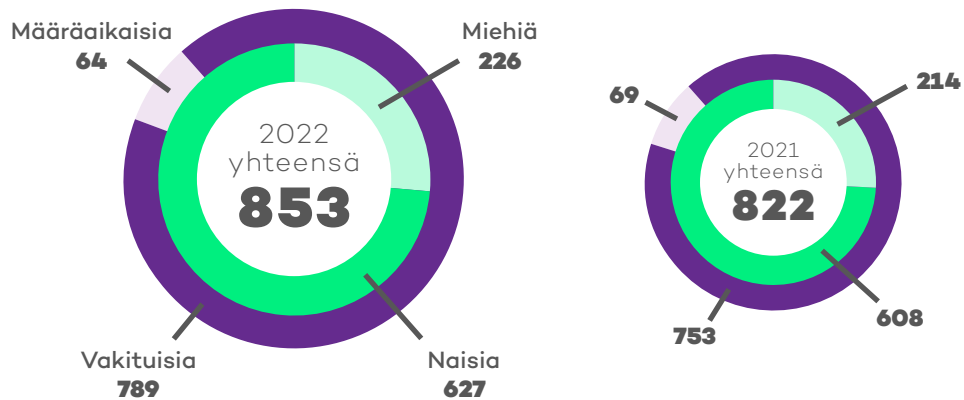
ovat yhdenmukaisia POP Pankki -ryhmän arvojen kanssa ja yhteistyökumppani ei aiheuta merkittävää maineriskiä tai heikennä tarjottavien palveluiden laatua. Vuonna 2022 viranomaisten lisäksi POP Pankki -ryhmän keskeisimpiä ulkoisia sidosryhmiä ovat finanssialan edunvalvontajärjestö Finanssiala ry, osuustoiminnan edunvalvontajärjestö Osuustoimintakeskus Pellervo sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Välitä viljelijästä -hanke).

Ryhmän liiketoiminnallisiin yhteistyökumppaneihin lukeutuvat POP Pankin sijoitustuotevalikoiman osalta Aktia Rahastoyhtiö Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy ja UB Omaisuudenhoito Oy. Arvopaperipalveluissa yhteistyökumppanina on Nordnet Bank Ab Suomen sivuliike. POP Pankkien välittämät eläke- ja säästövakuutus tuotteet tuottavat Aktia Henkivakuutus Oy ja Sp-Henkivakuutus Oy sekä lainavakuutus tuotteet AXA-konserni ja Sp-Henkivakuutus Oy. Yhteistyön tarkoituksena on turvata kilpailukykyiset eläke-, säästö- ja lainavakuutuspalvelut POP Pankkien asiakkaille. Puro Finance Oy tuottaa POP Pankin yritysasiakkaille suunnatun Laskuraha-palvelun. POP Pankin tietojärjestelmien toimittajana toimii Oy Samlink Ab ja peruspankkijärjestelmäuudistuksen osalta Crosskey Banking Solutions Ab Ltd. Viranomais- ja riskiraportoinnin osalta teemme yhteistyötä ALM Partners Oy:n kanssa. Taloushallinnon toimintoja on ulkoistettu Figure Taloushallinto Oy:lle, jonka POP Pankki -ryhmä omistaa muiden kyseisen yhtiön asiakaspankkien kanssa.

POP Pankin hallintoa on avattu lisää liitteessä 3 ja sivuillamme julkaistussa selvityksessä POP Pankki -ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

HENKILÖSTÖN YHDENVERTAISUUS SEKÄ MONIMUOTOISUUDEN JA TYÖHYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

POP PANKKI -RYHMÄN TYÖNTEKIJÄT JA TYÖSUHTEET

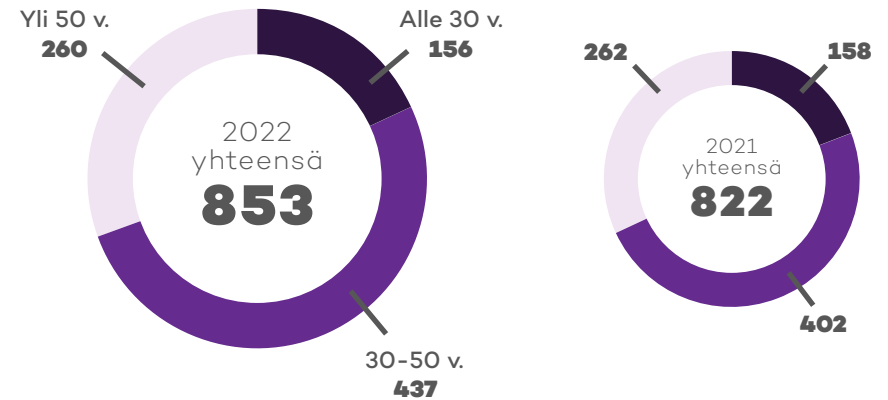
POP Pankki -ryhmässä kaikkia työntekijöitä ja heidän kykyjään arvostetaan sekä työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samantarvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Yhdenvertainen kohtelu näkyy muun muassa työyhteisön arjessa, henkilövalinnoissa, palkitsemisessa ja urakehityksessä. Yhdenvertainen kohtelu ei rajoitu ainoastaan työntekijöihin, vaan se ulottuu myös hallintoon, yhteistyökumppaneihin ja asiakkaisiin. POP Pankki -ryhmä pyrkii kaikessa toiminnassaan työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan POP Pankki -ryhmässä vuosittain ja tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen työyhteisön kehittämiseksi laaditaan säännöllisesti suunnitelmia. Työntekijöiden on mahdollista käydä keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista esimiestensä, työsuojelu- tai henkilöstöedustajan kanssa. Finanssialan henkilöstön osaamisen vaatimustaso nykyisessä laajasti säädellyssä ja digitalisoituneessa toimintaympäristössä on korkea.

POP Pankeilla on ollut jo yli kymmenen vuoden ajan käytössään sähköinen palkka- ja osaamispassi, joka avulla työntekijä ja esihenkilö voivat seurata ja kehittää työntekijän osaamista. POP Pankki -ryhmässä hyödynnetään osaamisen kehittämisessä monipuolisesti erilaisia sisäisiä ja

POP PANKKI -RYHMÄN HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

ulkoisia koulutuksia, valmennuksia ja ajankohdaispäiviä. Vuonna 2022 on lisäksi valmisteltu laajaa osaamisen kehittämisohjelmaa, jonka toteutus alkaa vuonna 2023.

POP Pankki -ryhmä osallistui jo kolmatta vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan, jonka kautta on saatavilla tietoa erilaisiin ajankohtaisiin organisaatio- ja työkuultuuri-teemoihin liittyen.

POP Pankki -ryhmä työllisti vuoden 2022 lopussa yhteensä 853 henkilöä, kun se edellisvuonna työllisti 822 henkilöä. Ryhmän keskimääräinen työntekijämäärä vuoden aikana oli 827 (807). Vuoden 2022 aikana perhevapaita käytti yhteensä 57 henkilöä, joista 66,7 prosenttia oli

naisia ja 33,3 prosenttia miehiä. 18,3 prosenttia työntekijöistä on alle 30-vuotiaita ja 30,5 prosenttia yli 50-vuotiaita.

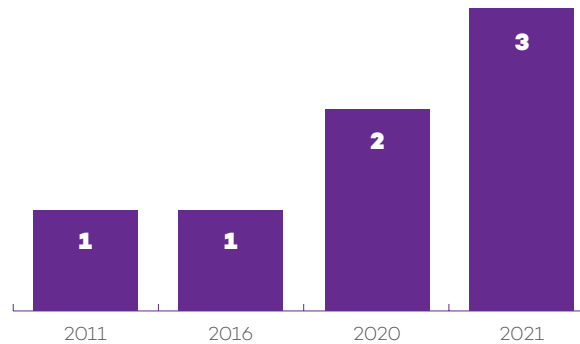
Ryhmän henkilöstön sukupuolijakauma heijastaa naisvaltaisen finanssialan keskiarvoa. Naisten osuus ryhmän henkilöstöstä oli 73,5 (74,0) prosenttia ja miesten osuus 26,5 (26,0) prosenttia. Vakituisten työsuhteiden osuus kaikista työsuh-teista oli 92,5 (91,6) prosenttia.

KESKUSYHTEISÖN HALLITUKSEN MONIMUOTOISUUS

POP Pankkikeskus osk:n hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työtaitoisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Vuonna 2022 POP Pankkikeskuksen hallitus koostui seitsemästä jäsenestä, joista 57 prosenttia oli työtaitoisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Jäsenistä kuusi oli miehiä ja yksi nainen.

Ikäjakaumaltaan 29 prosenttia hallituksen jäsenistä kuuluu 30–50-vuotiaiden ikäryhmään ja 72 prosenttia edustaa yli 50-vuotiaiden ikäryhmää. Pisimpään palvellut hallituksen jäsen on aloittanut hallituksessa vuonna 2011. Viimeisimmät hallitusjäsenien nimitykset on tehty vuonna 2021. Seuraava graafi osoittaa hallituksen jäsenien jakautumisen liittymisvuosien mukaan. Hallituksen kokoonpano on esitelty tarkemmin sivulla 40.

POP PANKKIKESKUKSEN NYKYISTEN HALLITUSJÄSENEN ALOITUSVUOSIEN MUKAAN

HARMAAN TALouden, KORRUPTION JA RAHANPESUN ESTÄMINEN

POP Pankki -ryhmä suhtautuu nollatoleranssilla lahjontaan, korruption ja muuhun epäeettiseen vaikuttamiseen. Sen johtamisjärjestelmään kirjatut lahjontaa ja korruptiota käsittelevät periaatteet ja ohjeet koskevat henkilökuntaa, toimivaa johtoa sekä hallintoon kuuluvia henkilöitä. Kirjattujen periaatteiden ja ohjeiden avulla pyritään tunnistamaan ja estämään mahdolliset korruption, lahjuksiin ja rahanpesun liittyvät riskit. Keskusyhteisön hallitus sekä toimiva johto valvovat periaatteiden toteutumista.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskienhallinnan toimintamallia on vahvistettu edelleen vuonna 2022 koko yhteenliittymän tasolla. Esimerkiksi keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämisestä käsittelevien sitovien ohjeiden päivittämisestä ja yhteenliittymätason osaamisen kehittämistä on jatkettu. Aiheesta on myös viestitty aktiivisesti sisäisesti ja ulkoisesti. Lisäksi aiemmin aloitettua AML-monitorointijärjestelmän käyttöönottoprojektia jatkettiin suunnitellusti ja järjestelmä otettiin käyttöön alkuvuodesta 2022.

HARMAA TALOUS JA HUIJAAJAT KURIIN

Touko Knuuttila toimii AML (Anti Money Laundering) Compliance Officerina POP Pankkikeskuksessa. Hänen työkuvaansa sisältyy rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvän sääntelyn sekä pakotteiden seuraaminen sekä huolehtiminen siitä, että POP Pankeissa toimitaan näiden mukaisesti.

MILLAINEN VUOSI 2022 ON OLLUT TYÖSI NÄKÖKULMASTA?

"Kiireinen. Meillä POP Pankkien AML-toiminnan keskittäminen on ollut iso sisäinen muutosprosessi, mutta tulokset ovat olleet rohkaisevia. Muutoin Venäjän vastaiset pakotteet ovat teettäneet töitä. Niiden myötä on tullut paljon uusia ja uudentyyppisiä pakotteita. Näiden käytäntöön vieminen ja ohjeistaminen sekä toki myös tähän liittyen Suomeen saapuvien ukrainalaisten pankkipalvelujen järjestäminen on ollut merkittävä ponnistus kaikilta alan toimijoilta. Työmäärään ja aikatauluun nähden sanoisin, että tässä on onnistuttu meillä POP Pankki -ryhmässä hyvin."

"Petosten ja huijausten määrä näyttää vähentyneen jonkin verran viime vuoteen nähden, mutta edelleen erilaiset asiakkaisiin kohdistuvat huijaukset ja rahanpesu-yritykset ovat valitettavan yleisiä. Pankit tekevät tärkeää työtä näiden havaitsemiseksi."

MITÄ POP PANKKI TEKEE PETOSTEN JA HUIJAUSTEN EHKÄISEMISEKSI?

"Erilaisia ehkäiseviä toimenpiteitä tehdään paljon. Sääntely ohjaa esimerkiksi rahanpesua koskevia toimenpiteitä, mutta harmaan talouden estäminen on myös osa vastuullisuusohjelmaamme ja haluamme kantaa vastuamme ja olla aktiivisia tässä asiassa. Esi-

merkiksi rahanpesun ja petosten estämistoiminnan keskittäminen on tehostanut omaa toimintaamme entisestään."

"Huijaajat ovat nopeita omaksumaan uusia toimintoja ja toimintamalleja. Olemme pyrkineet viestimään ja opastamaan asiakkaitamme eri tavoin huijausten ehkäisemiseksi. Lisäksi kehitämme jatkuvasti verkko- ja mobiilipalvelujemme turvallista käyttämistä ja maksamisen turvallisuutta."

"Asiakkaiden ja pankkien hereillä oleminen ja aktiivisuus ilmoittaa havaitsemistaan huijausyrityksistä on tärkeää. Rikosten torjunnassa yhteistyö eri tahojen välillä on tärkeää."

ASiantuntijan vinkit huijausten välttämiseksi:

- Ole aina asioidessasi valppaana.
- Ilmoita huijausepäilyksestäsi mahdollisimman pian omaan pankkiisi. Toimisto-aikojen ulkopuolella ympäri vuorokauden palveleva sulkupalvelu (020 333, ulkomailta soittaessa +358 20 333) auttaa sulkemaan korttisi ja pankkitunnuksesi.
- Älä usko kaikkea, mikä tulee vastaan viestillä tai verkossa. Lue saamasi viestit huolella.
- Mene verkkopankkiin aina pankin omien sivujen kautta. Mobiilipankkisovellus on myös turvallinen tapa hoitaa päivittäiset pankkiasiat.
- Digitaalinen asiointi on turvallista, kun tietää, mitä on tekemässä.

POP PANKKI -RYHMÄN GRI-SISÄLTÖINDEKSI

GRI-tunnus	GRI-sisältö	Sivu tai osoite	Selite tai kommentti
Käyttöilmoitus: POP Pankki -ryhmä on raportoinut tässä GRI-sisältöindeksissä mainitut tiedot ajalta 1.1.2022–31.12.2022 viitaten GRI-standardeihin			
Käytetty GRI 1	GRI 1: Foundation 2021		
GRI 2: Yleiset Tiedot 2021			
2-1-a	Organisaation tiedot; organisaation virallinen nimi		POP Pankki -ryhmä
2-1-b	Organisaation tiedot; organisaation rakenne ja omistajuus	sivut 6, 54	POP Pankki -ryhmän rakenne
2-1-c	Organisaation tiedot; pääkonttorin sijainti		POP Pankki -ryhmän keskusorganisaatio POP Pankkikeskus osk on rekisteröity Helsinkiin. Sen pääkonttori on Espoossa.
2-1-d	Organisaation tiedot; toimintamaat		POP Pankki -ryhmä toimii Suomessa.
2-2	Organisaation vastuullisuusraportointiin sisältyvät kokonaisuudet	sivut 13, 54	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä, POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä
2-3	Reportointijakso, taajuus ja yhteistiedot		Raportti julkaistaan vuosittain POP Pankki -ryhmän vuosikertomuksen yhteydessä kattaa näin ollen taloudellisen raportointikauden 1.1.-31.12.2022. Lisätietoja raportista saa POP Pankkikeskuksen viestintäpäälliköltä; https://www.poppankki.fi/poppankki/medialle
2-5	Riippumaton varmennus		Raporttia ei ole varmennettu
2-6	Toiminnot, arvoketju ja muut liikesuhteet	sivut 6-12	POP Pankki -ryhmä tiivistetysti, Avainluvut, POP Pankki -ryhmän liiketoimintasegmentit
2-7	Työntekijät	sivu 21	Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
2-9	Hallitorakenne ja kokoonpano	sivut 40-41, 70-72	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-10	Ylimmän hallintoelimen nimittäminen ja valinta	sivut 40-41, 71-72	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-11	Ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja	sivu 40-41	POP Pankkikeskus osk:n hallinto
2-12	Ylimmän hallintoelimen rooli vaikutusten hallinnan valvonnassa	sivut 13, 70	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-13	Vaikutusten hallinnan vastuun delegointi	sivut 13, 70	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-14	Ylimmän hallintoelimen rooli vastuullisuuden raportoinnissa	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-15	Eturistiriidat	sivu 20	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
2-16	Kriittisten epäkohtien kommunikointi	sivu 20	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
2-19	Palkka- ja palkkiopolitiikka	sivut 41, 74-75, 146	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät; Liite 38 Lähipiiritiedot
2-20	Prosessi palkan ja palkkioiden määrittämiseksi	sivut 41, 74-75	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-22	Lausunto kestävän kehityksen strategiasta	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-26	Mekanismit neuvojen hakemiseen ja huolien esittämiseen	sivu 20	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

GRI 3: Merkittävät aihealueet 2021

3-1	Prosessi olennaisuuden arviointiin	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
3-2	Luettelo olennaisista aiheista	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
3-3	Olennaisten aiheiden hallinta	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä

GRI 201: Taloudelliset tulokset 2016

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	sivu 31-32	POP Pankki -ryhmän tulos ja tase
-------	--	------------	----------------------------------

GRI 205: Korruptionvastaisuus 2016

205-3	Vahvistetut korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet		Ei tapauksia vuonna 2022
-------	---	--	--------------------------

GRI 207: Verot 2019

207-1	Verotusperiaatteet	sivu 14	Verotusta koskevat periaatteet
207-4	Maakohtainen raportointi	sivut 14, 16, 108	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä, Liite 14 Tuloverot

GRI 404: Koulutus ja henkilöstön kehittäminen 2016

404-2	Osaamisen kehittämiseen ja muutokseen liittyvät ohjelmat	sivu 21	Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
-------	--	---------	--

GRI 405: Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet 2016

405-1	405-1 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	sivut 21, 40-41	Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen, POP Pankkikeskus osk:n hallinto
-------	---	-----------------	---

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2022

POP PANKKI -RYHMÄ JA POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄ

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia osuuskuntamuotoisia pankkeja. POP Pankin perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä.

POP PANKKI -RYHMÄN RAKENNE

POP Pankit muodostavat POP Pankki -ryhmän yhdessä POP Pankkikeskus osk:n sekä näiden määräysvallassa olevien yhteisöjen kanssa. POP Pankit ovat POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia. POP Pankkikeskus osk ja sen jäsenluottolaitokset ovat talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankit, POP Pankkikeskus ja näiden määräysvallassa olevat palveluyhtiöt muodostavat POP Pankkien yhteenliittymän.

POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja se vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta. POP Pankkikeskus osk:lla on kaksi tytäryhtiötä, Bonum Pankki Oyj ja POP Asuntoluottopankki Oyj, jotka ovat myös sen jäsenluottolaitoksia.

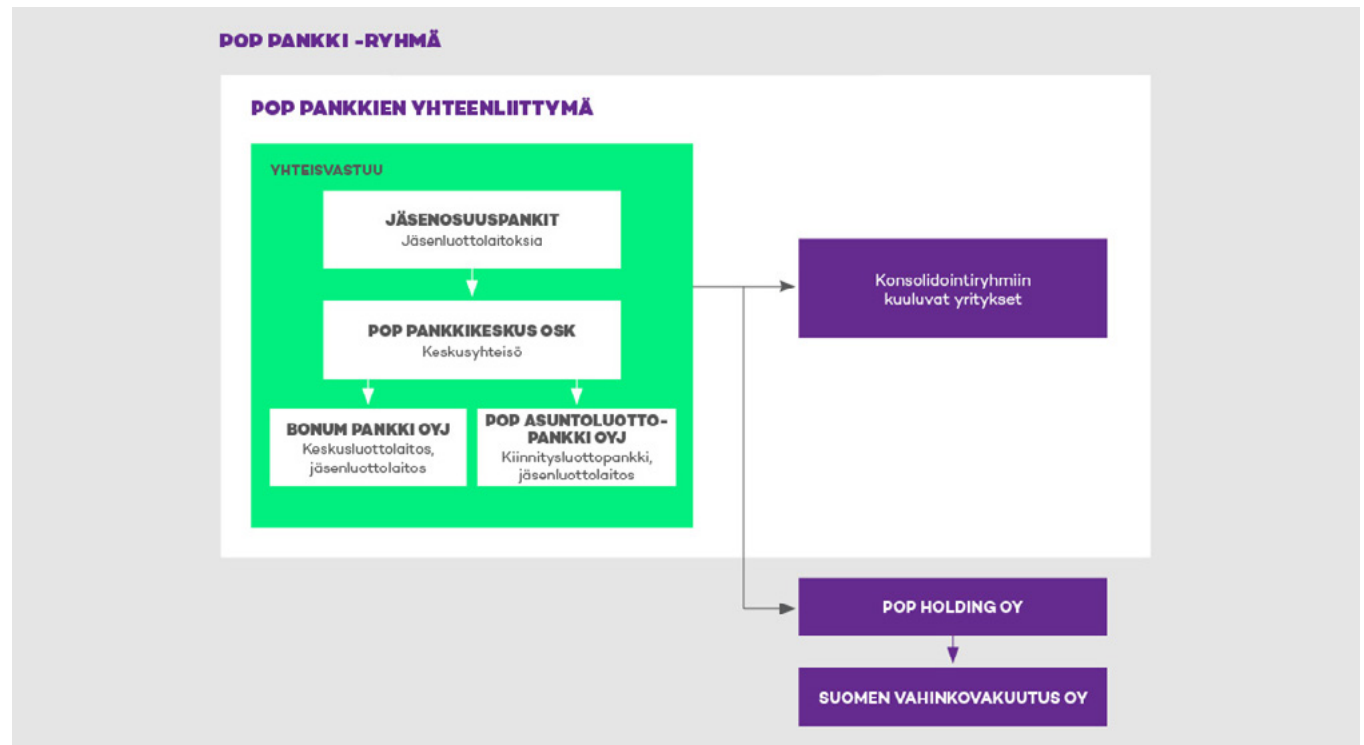
Bonum Pankki Oyj toimii POP Pankkien keskusluottolaitoksena ja hankkii ryhmälle ulkoista rahoitus-

ta laskemalla liikkeeseen vakuudettomia velkakirjoja. Bonum Pankki Oyj vastaa myös POP Pankkien korttiliiketoiminnasta, ryhmän maksuliikenteestä ja keskitetyistä palveluista sekä myöntää luottoja vähittäisasiakkaille. POP Asuntoluottopankki Oyj vastaa ryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkovelkakirjalainoja.

POP Pankki -ryhmään kuuluu myös POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä. Suomen Vahinkovakuutus Oy käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

MUUTOKSET POP PANKKI -RYHMÄN RAKENTEESSA

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio. Liedon Osuuspankki ja Piikkiön Osuuspankki sulautuivat toukokuun lopussa Suupohjan Osuuspankkiin. Pankin nimi muutettiin samassa yhteydessä Suomen Osuuspankiksi. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 19 osuuspankkia. Sulautuminen on yhteenliittymän sisäinen järjestely, eikä sillä ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän yhdisteltyyn taloudelliseen informaatioon.

POP Pankki -ryhmä luopui maaliskuussa yhden ryhmään konsolidoidun kiinteistötytäryhtiön omistuksesta. Lisäksi POP Asuntoluottopankki Oyj hyväksyttiin POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitokseksi sen saadessa kiinnityspankkitoimiluvan toukokuussa.

Kurikan Osuuspankki ja Jämijärven Osuuspankki päättivät sulautumisesta joulukuussa. Sulautuminen on tavoitteena rekisteröidä toukokuussa 2023.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Talouden toipuminen ja kasvu koronapandemian pahimman vaiheen jälkeen jatkui vuonna 2022. Kiinan tiukat koronasulkutoimenpiteet rajoittivat edelleen jonkin verran maailmantalouden elpymisvauhtia. Suomessa erityisen myönteistä oli työllisyysasteen parantuminen ja kokonaistuotannon vahva kasvu alkuvuoden aikana.

Talouden näkymät muuttuivat olennaisesti heikommaksi Venäjän Ukrainaan kohdistaman laajamittaisen hyökkäyksen seurauksena. EU otti nopeasti käyttöön Venäjää vastaan suunnatut taloudelliset pakotteet ja myös muu maailma yhtyi laajasti moniin Venäjän vastaisiin toimiin. Venäjään kohdistetuilla pakotteilla on iso merkitys myös Suomen taloudelle ja pahimmat iskut kohdistuivat yhtiöihin, joiden Venäjän toiminnot muuttuivat lyhyessä ajassa käytännössä arvottomiksi.

Euroopan keskuspankin (EKP) aikaisemmin tilapäiseksi arvioima inflaatiovauhti kiihtyi edelleen kevään aikana. Inflaation taustalla on keskeisesti energian hinnan voimakas nousu, jonka vaikutus on näkynyt viiveellä laajasti kaikilla talouden sektoreilla. Venäjältä on toimitettu EU:n jäsenmaiin suuria määriä maakaasua ja öljyä, joten pakotteiden seurauksena Euroopassa on koettu energiakriisi kysynnän ylittäessä energiatuotannon määrän. Syksyllä energiatarpeen kasvaessa onkin nähty poikkeuksellisen voimakas sähkön hinnan nousu.

Euroalueella pitkään jatkunut matalien korkojen ja elvyttävän rahapolitiikan linja sai päätöksensä, kun EKP katsoi hintavakauden saavuttamisen edellyttävän voimakkaita koronnostoja. EKP alkoi ajamaan arvopapereiden osto-ohjelmaansa alas ja siirtyi heinäkuusta alkaen ohjauskorkojen nostoihin. Loppuvuonna ohjauskorkojen taso oli jo 2,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin alkuvuonna.

Vaikka vuoden 2022 tuotanto kasvoi Suomessa selvästi edellisvuodesta, ovat kasvuodotukset heikenneet selvästi. Suomen talouden odotetaan painuvan taantumaan ja vuoden 2023 BKT:n vuositasen muutoksen olevan negatiivinen. Kuluttajien odotukset muuttuivat vuoden loppua kohden ennätyksellisen pessimistisiksi ja erityisesti sähkön hinnan nousu on aiheuttanut huolta sekä yrityksissä että kotitalouksissa. Asuntokauppojen määrä kääntyi loppuvuonna selvään laskuun ja odotukset asuntojen hintatason laskusta erityisesti pääkaupunkiseudulla lisääntyivät. Kotitalouksien kykyä selviytyä taloudellisista haasteista helpottavat edelleen kuitenkin korkeana pysynyt työllisyysaste sekä korona-aikana kasvaneet kotitalouksien säästöt.

KESKEISET TAPAHTUMAT

STRATEGIA

POP Pankkikeskuksen hallitus vahvisti keväällä POP Pankki -ryhmän strategian vuosille 2022–2024. Ryhmän visiona on olla henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakastytyvyyden sekä nopean päätöksenteon pankki, joka on vakavarainen ja kasvaa kannattavasti markkinoita nopeammin. Ryhmän tavoitteena on yli 17,5 prosentin vakavaraisuus. Pitkän aikavälin tavoite perusjärjestelmäuudistuksen jälkeen taseen tuotolle on 0,7 prosenttia ja kulu-tuotto-suhteelle enintään 60 prosenttia.

POP Pankki -ryhmä teki syksyllä 2022 asiakkaille, kumppaneille ja sijoittajille laajan sidosryhmäkyselyn. Kyselyä on hyödynnetty ryhmän vastuullisuusohjelman painopistealueiden tarkastelamisessa ja kehittämisessä sekä ryhmästrategiaan integroidun vastuullisuusstrategian ja -vision määrittelemisessä. Ohjelman kehitys jatkuu vuonna 2023 toimintasuunnitelman ja henkilöstön kouluttamisen osalta.

JÄRJESTELMÄUUDISTUSHANKE

POP Pankki -ryhmä valitsi tammikuussa 2022 suomalaisen IT-yhtiön Crosskeyn kumppanikseen perusjärjestelmiään koskevaan uudistushankkeeseen. Hanke käynnistyi tammikuussa 2022 ja se on edennyt suunnitellusti. Ryhmä arvioi ottavansa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön vuoden 2025 aikana. POP Pankki -ryhmä päätti purkaa

edellisen peruspankkijärjestelmäuudistusta koskevan sopimuksen kesäkuussa 2021. Sopimuksen purkamisesta saatiin merkittävä korvaus, joka tuloutettiin vertailukaudella.

KIINNITYSLUOTTOPANKKITOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN

POP Pankki -ryhmään kuuluva POP Asuntoluottopankki Oyj sai toukokuussa Euroopan keskuspankilta kiinnitysluottopankkitoimintaa koskevan toimiluvan. POP Asuntoluottopankki Oyj vastaa yhdessä Bonum Pankki Oyj:n kanssa ryhmän ulkoisen rahoituksen hankkimisesta. POP Asuntoluottopankki toimii POP Pankki -ryhmän asuntovakuudellisten joukkovelkakirjalainojen liikkeesenlaskijana. POP Asuntoluottopankilla on yhden miljardin euron suuruinen katettujen joukkovelkakirjalainojen ohjelma, josta laskettiin liikkeeseen 250 miljoonan euron katettu joukkovelkakirjalaina syyskuussa.

RYHMÄN RAKENNEKEHITYS

Tilikauden aikana tapahtui yksi pankkifuusio, jossa kolme POP Pankkia yhdistyi muodostaen sulautumishetkellä taseeltaan 1,4 miljardin euron suuruisen pankin. Lisäksi joulukuussa kaksi pankkia ilmoitti vuoden 2023 aikana toteutettavasta sulautumisesta. Sulautumiset tehostavat POP Pankki -ryhmän toimintaa ja vahvistavat pankin kykyä vastata asiakkaiden rahoitustarpeisiin. POP Asuntoluottopankki Oyj hyväksyttiin toukokuussa POP Pankkien yhteenliittymän jäseneksi sen saatua kiinnityspankkitoimiluvan. POP Pankki -ryhmään

kuuluu raportointikauden päättyessä 21 pankkia, joista 19 on POP Pankkeja.

KORONAPANDEMIAAN JA GEOPOLIITTISEN TILANTEEN VAIKUTUKSET LIIKETOIMINTAAN

Koronapandemiaan liittyvien rajoitustoimien poistuminen on lisännyt ihmisten liikkumista ja tukenut palvelusektorin toipumista Suomessa. Kiinan koronasuluilla on kuitenkin ollut vuonna 2022 iso vaikutus koko maailman kysyntään ja tarjontaan, joka osaltaan heijastuu myös Suomen talouteen.

Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat vaikuttaneet merkittävästi kansainväliseen talouteen. POP Pankki -ryhmällä ei ole asiakkaina Venäjällä tai Ukrainassa toimivia yrityksiä, mutta kriisitilanteella on välillisiä vaikutuksia POP Pankkien asiakkaiden toimintaan. POP Pankki -ryhmä noudattaa maksuliikenteessä EU:n ja YK:n vahvistamia talouspakotteita sekä Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian asettamia pakotteita. POP Pankki -ryhmä on lisäksi nostanut valmiustasoaan varautuen erilaisiin kyberuhkiin.

Toimintaympäristön muutoksilla ei ole toistaiseksi ollut merkittäviä vaikutuksia POP Pankki -ryhmän asiakasliiketoimintaan. Korkotason voimakas nousu tukee ryhmän korkokatteen kehitystä, mutta se on samalla heikentänyt ryhmän markkina-arvoon arvostettavien korkosijoitusten käypiä arvoja. Eri-tyisesti maataloudessa käytettävien tuotantopainosten kustannusten kasvu yhdessä kohoavien rahoituskustannusten kanssa lisää kannattavuushaasteita maa- ja metsätalouselämyksellä, mikä voi

heijastua myöhemmin luottotappioiden määrään. Laajoja maksuviiveitä ei kuitenkaan toistaiseksi raportoitu. Vakuutustoiminnassa vahinkomäärät ovat normalisoituneet ja matkavakuutusten kysyntä on palautunut koronapandemian hellittäessä. Inflaatio on kuitenkin kasvattanut korvausku- luja ja autokaupan toimitusvaikeudet ovat heijastuneet myös ajoneuvovakuutusten myyntiin.

LUOTTOLUOKITUS

S&P Global Rating vahvisti lokakuussa Bonum Pankki Oyj:n luottoluokituksen. Bonum Pankki Oyj:n pitkäaikainen investointitason (investment grade) luottoluokitus on 'BBB' ja lyhytaikainen 'A-2'. Näkymät säilyivät vakaina.

POP PANKKI -RYHMÄN TULOS JA TASE

POP PANKKI -RYHMÄN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tuloslaskelman erät (1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Korkokate	94 175	78 338	74 099	69 318	65 391
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	41 617	36 326	31 049	30 013	29 790
Vakuutuskate	12 675	13 192	11 611	10 913	10 433
Sijoitusten nettotuotot	-2 460	10 028	1 298	15 588	1 111
Henkilöstökulut	-51 178	-50 655	-43 531	-42 843	-41 769
Liiketoiminnan muut kulut	-59 997	-55 464	-51 978	-47 927	-48 257
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	-7716	-10 390	-7 468	-6 528	-3 195
Tulos ennen veroja	26 408	44 670	12 919	26 150	11 569

Keskeiset tase-erät (1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Luottokanta	4 448 480	4 243 829	3 868 147	3 635 488	3 473 310
Talletuskanta	4 325 946	4 222 364	4 086 045	3 746 305	3 666 543
Vakuutusvelka	57 011	52 692	43 915	38 606	32 488
Oma pääoma	560 617	552 809	517 242	508 435	483 788
Taseen loppusumma	5 777 207	5 357 697	5 098 398	4 535 557	4 409 518

Tunnusluvut	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Kulu-tuottosuhde	77,7 %	68,8 %	83,6 %	75,1 %	86,8 %
Kokonaispääoman tuotto, ROA %	0,4 %	0,7 %	0,2 %	0,5 %	0,2 %
Oman pääoman tuotto, ROE %	3,8 %	6,9 %	2,2 %	4,3 %	1,8 %
Omavaraisuusaste, %	9,7 %	10,3 %	10,1 %	11,2 %	11,0 %
Ydinvakavaraisuussuhde, (CET1) %	19,4 %	19,2 %	19,9 %	19,8 %	20,5 %
Vakavaraisuussuhde, (TC) %	19,4 %	19,2 %	19,9 %	19,9 %	20,8 %

POP PANKKI -RYHMÄN TULOSKEHITYS

POP Pankki -ryhmän tulos ennen veroja oli 26,4 (44,7) miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 21,1 (37,1) miljoonaa euroa.

Ryhmän korkokate kasvoi 20,2 prosenttia 94,2 (78,3) miljoonaan euroon. Korkotuottoja kertyi tilikaudella 105,3 (83,9) miljoonaa euroa ja korkokuluja 11,1 (5,5) miljoonaa euroa. Korkotuottoja kasvatti ensisijaisesti voimakas markkinakorkojen nousu, joka vaikutti myös korkokuluihin. Netto-palkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta 14,6 prosenttia 41,6 (36,3) miljoonaan euroon. Ryhmän vakuutuskate supistui 3,9 prosenttia 12,7 (13,2) miljoonaan euroon.

Markkinakorkojen nousu johti negatiivisten arvomuutosten kirjaamiseen korkosijoituksista ja epävarmuuden kasvaminen sijoitusmarkkinoilla heikensi myös muiden sijoitusten käypiä arvoja. Sijoitusten nettotuotot olivat -2,5 miljoonaa euroa tappiolla, kun vertailuvuonna sijoitusten nettotuottoja kertyi 10,0 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 7,3 (38,4) miljoonaa euroa. Vertailukauden liiketoiminnan muut tuotot sisältää 31,7 miljoonaa euroa kertaluonteisia kirjauksia. Liiketoiminnan muihin tuottoihin on merkitty vanhan talletussuojarahaston hyvytys, jolla on katettu liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvä Rahoitusvakausriskin talletussuo-

jamaksu. Liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 153,3 (176,2) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kulut supistuivat 1,7 prosenttia 119,2 (121,2) miljoonaan euroon. Vertailukauden liiketoiminnan kulut sisältää 6,0 miljoonaa euroa kertaluonteisia kuluja. Henkilöstökulut olivat yhteensä 51,2 (50,7) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 60,0 (55,5) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti tammikuussa aloitettu järjestelmäuudistushanke, jonka aikana ryhmälle syntyy projektikustannusten lisäksi väliaikaisia päällekkäisiä kustannuksia mm. lisensseistä ja järjestelmistä. Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 8,0 (15,1) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin 7,7 (10,4) miljoonaa euroa. Saamisiin asiakkailta kohdistuneet arvonalentumistappiot olivat 0,19 (0,28) prosenttia luottokannasta. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden (ECL) nettolisäyksen 4,5 (2,3) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 3,2 (8,0) miljoonaa euroa.

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

POP Pankki -ryhmän taseen loppusumma oli tilikauden lopussa 5 777,2 (5 357,7) miljoonaa euroa. Ryhmän luottokanta kasvoi tilikaudella 4,8 prosenttia 4 448,5 (4 243,8) miljoonaan euroon. Tilikauden lopussa ryhmän talletuskanta oli 4 325,9 (4 222,4) miljoonaa euroa, jossa kasvua 2,5 prosenttia.

Ryhmän liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä oli tilikauden päättyessä 565,3 (284,9) miljoonaa euroa, josta katettujen joukkovelkakirjalainojen osuus oli 250,0 miljoonaa euroa. Ryhmän sijoitukset olivat 712,3 (681,8) miljoonaa euroa. Sijoitukset sisältävät pankkitoiminnan arvopaperi- ja kiinteistösijoitusten lisäksi vakuutusyhtiön arvopaperisijoitukset.

POP Pankki -ryhmän oma pääoma oli tilikauden lopussa 560,6 (552,8) miljoonaa euroa. POP Pankkien jäsen- ja POP Osuuksista muodostuva osuuspääoma oli yhteensä 70,9 (67,1) miljoonaa euroa. POP Pankit maksoivat osuuspääomalle korkoja vuodelta 2021 yhteensä 1,1 (1,1) miljoonaa euroa. POP Osuudet ovat osuuskuntalain mukaisia sijoituksia osuuspankin omaan pääomaan. POP Pankit ovat laskeneet liikkeeseen POP Osuuksia yhteensä 60,2 (56,9) miljoonaa euroa.

TOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmässä liiketoimintaa seurataan kahdella toimintasegmentillä: pankkitoiminta ja vakuutustoiminta.

PANKKITOIMINTA

POP Pankki -ryhmän pankkitoimintasegmentin muodostavat vähittäispankkitoimintaa harjoittavat POP Pankit, niiden keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj sekä kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankki -ryhmällä oli vuoden 2022 lopussa 256,5 (256,3) tuhatta pankkiasiakasta. Asiakkaista 85,2 (85,3) prosenttia on henkilöasiakkaita, 9,2 (8,9) prosenttia yrityksiä ja 2,6 (2,7) prosenttia maa- ja metsätalousasiakkaita. POP Pankeilla oli vuoden lopussa 70 konttoria ja palvelupistettä, joihin sisältyy kolme digikonttoria. Konttorissa asioinnin lisäksi asiakkaat voivat hoitaa pankkiasioitaan sähköisesti mobiili- ja verkkopankissa sekä verkkoneuvotteluissa.

POP Pankin asiakastyytyväisyys on edelleen EP-SI Rating -tutkimuksen mukaan Suomen paras. Henkilöasiakkaiden keskuudessa POP Pankki erottui erityisesti asiakaspalvelun laadussa sekä siinä, miten asiakas kokee pankin pitävän huolta asiakkaistaan. Yritysasiakkaiden osalta POP Pankki erottui toimialasta asioinnin vaivattomuudessa, odotusten ylittämisessä sekä asiakkaiden ajan tasalla pitämisessä. POP Pankit ovat esimerkiksi tarjonneet ja järjestäneet aktiivisesti asiakkaille myös asiakkaan talouden kartoittamiseen ja hallintaan liittyviä POP Taloushetkiä.

POP Pankki -ryhmän luottokanta kasvoi vuoden 2022 aikana 4,8 prosenttia. Rahoituksen kysyntä on laskenut loppuvuonna ja tämä vaikutti myös POP Pankkien luottokannan kasvuun. Ryhmän strategian mukaisesti pankit ovat lisänneet panostusta yritysrahoituksen kehittämiseen, mikä näkyi yritysluottokannan vahvana kasvuna tilikauden aikana.

POP Pankkien sijoitusmyynti supistui vuoden 2022 aikana. Säästämisen ja sijoittamisen osa-alueen nettomerkinnot laskivat, mutta olivat markkinaherroilusta huolimatta positiiviset. Talletuskannan kehitys on ollut vakaata ja talletuskanta kasvoi vuoden 2022 aikana 2,5 prosenttia.

Säästämisen tuotteiden valikoima täydentyi osakepainotteisella POP Tarmo -sijoitusrahastolla. Tuote täydentää POP Pankki -ryhmän yhdistelmärahastojen vaihtoehtoja. Ryhmän pankeissa otettiin käyttöön myös sijoitusneuvonnan ESG-perehdytys, jolla kartoitetaan sijoittaja-asiakkaiden vastuullisuusmieltymyksiä. Tämän perusteella sijoitusneuvonnan yhteydessä voidaan jatkossa suositella asiakkaille entistä sopivampia sijoitustuotteita ja niiden yhdistelmiä. Loppuvuodesta lanseerattiin POP Pankkien asuntolaina-asiakkaille suunnattu POP Kotitalouslaina. Tuote on hinnoiteltu kilpailukykyisesti erityisesti olemassa olevaan asuntolainasegmenttiin.

POP Pankki -ryhmä on jatkanut visionsa mukaisesti digitaalisen palvelujen kehittämistä. Ryhmässä otettiin käyttöön uusi ulkoinen allekirjoituspalvelu, joka sujuvoittaa henkilö- ja yritysasiakkaiden

digitaalista asioimista. Mobiilimaksaminen yleisyy ja trendi näkyy myös POP Pankin asiakkaiden keskuudessa. Katsauskauden aikana POP Mobii- lin palvelut täydentyivät muun muassa Google Pay -mobiilimaksuominaisuudella. Mobiilimaksamisen suosio on kasvanut vuoden aikana POP Pankin mobiilimaksamista hyödyntävien asiakkaiden keskuudessa merkittävästi sekä arvolla että volyymillä mitattuna.

PANKKITOIMINNAN TULOS

Pankkitoiminnan tulokset kehittyivät vahvasti, vaikka tulos supistui edellisvuodesta vertailukaudella tulotetun kertaluonteisen korvauksen vuoksi. Tulos ennen veroja oli 26,1 (40,4) miljoonaa euroa. Vuonna 2021 lopetetun peruspankkijärjestelmähankkeen lopettamisen positiivinen vaikutus vertailukauden tulokseen ennen veroja oli 25,7 miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan kulu-tuottosuhde oli 75,7 (66,2) prosenttia.

Pankkitoiminnan keskeiset tuottoerät, korkokate ja nettopalkkiotuotot kehittyivät vahvasti katsauskaudella. Pankkitoiminnan korkokate kasvoi 20,1 prosenttia 93,3 (77,7) miljoonaa euroon ja nettopalkkiotuotot 14,4 prosenttia 42,1 (36,8) miljoonaa euroon. Korkokatteen kasvun syynä oli ensisijaisesti markkinakorkojen nopea nousu, jonka taustalla olivat Euroopan keskuspankin ohjauskorkojen nostot. Palkkiotuottojen positiivinen kehitys oli pääosin seurausta pankkipalvelujen hinnoittelumuutoksista.

Pankkitoiminnan sijoitusten nettotuotot olivat -0,1 (8,5) miljoonaa euroa. Sijoituksista kirjattiin arvos-

tustappioita, jotka johtuivat haastavasta markkinatilanteesta ja korkojen nousun heijastumisesta korkosijoitusten arvostukseen. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 8,3 (38,7) miljoonaa euroa. Vertailukauden liiketoiminnan muut tuotot sisältää 31,7 miljoonaa euroa kertaluonteisia kirjauksia. Yhteensä liiketoiminnan tuottoja kertyi 143,7 (161,7) miljoonaa euroa.

Pankkitoiminnan kulut supistuivat 4,6 prosenttia 110,9 miljoonasta eurosta 109,8 miljoonaan euroon. Vertailukauden kulut sisältävät 6,0 miljoonaa euroa kertaluonteisia kulukirjauksia. Pankkitoiminnan henkilöstökulut olivat 35,5 (34,8) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 70,0 (64,6) miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 4,2 (11,6) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin kuluksi pankkitoiminnassa 7,7 (10,4) miljoonaa euroa. Lainasaamiin ja taseen ulkopuolisiin luottolupauksiin kohdistuvien odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä kasvoi tilikauden aikana 5,2 (4,1) miljoonaa euroa päättyen 42,4 (37,2) miljoonaa euroon. Saamistodistuksiin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot vähenivät katsauskaudella -0,7 (-1,8) miljoonaa euroa. Toteutuneita luottotappioita kirjattiin tilikaudella 3,2 (8,0) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt aiemmin tilikaudella 2021 johdon harkintaan perustuvan 3,0 miljoonan euron odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) lisävarauksen. Lisävarauksen määrää on ar-

vioitu tilikauden 2022 aikana ja kauden päättyessä varauksen määrä on 3,0 miljoonaa euroa. Varaus kohdistuu yritysluottokantaan ja sillä varaudutaan kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin sekä yritys- että maa- ja metsätalous-asiakkaiden maksukyvyssä.

PANKKITOIMINNAN VARAT JA VELAT

Pankkitoiminnan varat olivat tilikauden päättyessä 5 806,7 (5 375,1) miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi 4,8 prosenttia 4 450,2 (4 245,7) miljoonaan euroon. Luottokanta kasvoi sekä henkilö- että yritysasiakassegmentissä. Talletukset kasvoivat 2,5 prosenttia ja tilikauden lopussa pankkitoiminnan talletuskanta oli 4 334,3 (4 227,8) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINTA

POP Pankki -ryhmän vahinkovakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka tuottaa henkilöasiakkaille suunnattuja vahinkovakuutuksia. Vakuutusyhtiö tarjoaa tavanomaisimmat henkilöasiakkaiden vahinkovakuutukset. Vakuutustoiminta on keskeinen osa POP Pankki -ryhmän digitaalista liiketoimintaa.

Suomen Vahinkovakuutus Oy sai vuoden 2022 aikana keskimäärin 3,6 (3,6) tuhatta uutta asiakasta kuukaudessa ja tilikauden päättyessä yhtiöllä oli 184,0 (171,6) tuhatta asiakasta. Ajoneuvomarkkinan myynti- ja toimitusvaikeudet haittaavat yhä ajoneuvovakuutusmyyntiä, vaikkakin koronapan-

demian päätyttyä erityisesti matkavakuutusksyntä on normalisoitunut. Asiakkaiden suositteluhalukkuutta mittaavan NPS-tutkimuksen mukaan yhtiö on alansa toimijoiden kärkijoukkoa. Yhtiö saavutti toisen sijan asiakastyytyväisyyttä mittaavassa EPSI Rating -toimialatutkimuksessa, johon se osallistui ensimmäistä kertaa vuonna 2022.

Sähköisissä kanavissa toimivalla yhtiöllä on asiakkaita laajasti koko Suomessa. Valtaosa yhtiön vakuutuksista myönnetään yhtiön omien myyntikanavien kautta. Merkittävimmät jakeluyhteistyökumppanit ovat POP Pankki -ryhmä ja Säästöpankkiryhmä sekä asiamiehinä toimivat autoliikkeet, katsastusasemat sekä omat vakuutusedustajat. Suomen Vahinkovakuutus Oy markkinoi itse tuotteitaan erityisesti verkossa ja ohjaa asiakkaita verkkokauppaansa. Myös pankkikumppanit pääasiassa ohjaavat omia asiakkaitaan yhtiön verkkokauppaan. Autoliikkeet ja katsastusasemat myöntävät yhtiön ajoneuvovakuutuksia asiamiehen roolissa.

VAKUUTUSTOIMINNAN TULOS

Vakuutustoiminnan liikekulusuhde heikkeni vertailukaudesta, mikä johtui pääasiassa myynti- ja markkinointikulujen kasvusta. Vahinkosuhde heikkeni vuoden takaisesta, minkä taustalla oli vahinkomäärien palautuminen lähes koronapandemiaa edeltäneelle tasolle sekä vuoden aikana kiihtynyt inflaatio. Sijoitustoiminnasta kirjattiin arvostustappioita pääasiassa korkotasojen nopeasta noususta johtuen.

Vakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 0,3 (5,0) miljoonaa euroa. Vakuutuskate supistui 3,9 prosenttia 12,7 (13,2) miljoonaan euroon. Vahinkosuhte nousi 2,3 prosenttiyksikköä 71,2 prosentista 73,5 prosenttiin. Vakuutusyhtiön liikekulusuhde oli 23,4 (21,3) prosenttia ja yhdistetty kulusuhde 96,9 (92,5) prosenttia¹.

Vuonna 2022 Suomen Vahinkovakuutus Oy myi yhteensä 131,5 (127,9) tuhatta uutta vakuutussopimusta. Maksutulo oli yhteensä 50,5 (48,0) miljoonaa euroa, josta 78,5 (80,6) prosenttia kertyi vakuutusluokkaryhmistä moottoriajoneuvon vastuu ja maa-ajoneuvot. Tapaturma ja sairaus, palo- ja muu omaisuusvahinko sekä muu ensivakuutus kerryttävät maksutulosta yhteensä 21,5 (19,4) prosentin osuuden. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 4,4 prosenttia 47,8 (45,8) miljoonaan euroon.

Korvauskulut kasvoivat edellisestä vuodesta ja olivat 35,1 (32,6) miljoonaa euroa. Korvauskulut muodostuivat maksetuista korvauksista 31,7 (27,7) miljoonaa euroa ja korvausvastuun muutoksesta 2,2 (7,1) miljoonaa euroa, josta vähennetään korvausvastuun muutoksen jälleenvakuuttajan osuuden lisäys -1,2 (-1,3) miljoonaa euroa. Tilikauden aikana jälleenvakuutuksen omapidätysrajan ylitti kahdeksan vahinkoa, mutta jälleenvakuutuskorvauksia ei haettu. Vastuuvelan jälleenvakuutusvaraus oli toimintavuoden lopussa tehty 22 avoimesta vahingosta.

¹ Liikekulusuhde ja yhdistetty kulusuhde on laskettu perustuen Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kansallisiin tilinpäätöstietoihin.

Vakuutustoiminnan henkilöstökulut olivat 7,6 (7,8) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 1,7 (0,7) miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset olivat 2,1 (2,1) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kulut olivat yhteensä 11,5 (10,6) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoimintasegmentin varat olivat tilikauden päättyessä 96,0 (97,2) miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan sijoitusomaisuus oli 72,1 (71,7) miljoonaa euroa. Vakuutusvelka kasvoi tilikaudella 8,2 prosenttia 57,0 (52,7) miljoonaan euroon. Vakuutustoiminnan velat olivat 65,0 (60,8) miljoonaa euroa.

MUUT TOIMINNOT

Muihin toimintoihin sisältyivät POP Holding Oy, POP Pankkikeskus osk ja muut POP Pankki-ryhmään yhdisteltävät pankki- ja vakuutustoimintasegmentteihin sisältyvät yhteisöt. Muut toiminnot ei ole raportoitava segmentti POP Pankki-ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä.

POP PANKKI -RYHMÄN RISKIEN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINTA SEKÄ RISKIASEMA

RISKIEN- JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

POP Pankki -ryhmän strategia linjaa ryhmän riskinottohalukkuuden, jonka mukaan liiketoimintaa harjoitetaan maltillisella riskitasolla siten, että riskit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa riskien tunnistaminen ja mittaaminen, valvonta ja että riskit ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

POP Pankkikeskus osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyyttä ja toimivuutta jäsenluottolaitosten ja yhteenliittymän tasolla ja vastaa ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistutaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitosten ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa riskinottohalukkuuden mukaisesti.

Keskusyhteisö valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat toiminnassaan lakia, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita.

Keskusyhteisön riippumattomat toiminnot muodostuvat riskiasemaa valvovasta riskienvalvonta-toiminnosta, säännösten noudattamista valvovasta compliance-toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa POP Pankkien yhteenliittymän pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Riski- ja vakavaraisuuden hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n päivitetyn vakavaraisuusasetuksen N:o 2019/876 (CRR II) edellyttämät riskejä koskevat tiedot esitetään erillisessä Pilari III -raportissa, joka julkaistaan POP Pankki -ryhmän internet-sivuilla.

PANKKITOIMINNAN RISKIASEMA

Luottoriski

Yhteenliittymän pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Arvoltaan alentuneet saamiset (ECL-vaihe 3) olivat vertailukautta suuremmat 113,6 (98,4) miljoonaa euroa. Odotettavissa olevat luottotappiot

ECL-vaiheessa 3 kasvoivat 31,7 (27,6) miljoonaan euroon, joka kattaa 27,9 prosenttia ECL-vaiheen 3 saamisista. Järjestämättömät saamiset nousivat 155,7 (138,6) miljoonaan euroon, näistä ECL-vaiheeseen 3 kuului 113,4 (98,4) ja ECL 2 -vaiheeseen 38,6 (37,9) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt aiemmin tilikaudella 2021 johdon harkintaan perustuvan 3,0 miljoonan euron odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) lisävarauksen. Lisävarauksen määrää on arvioitu tilikauden 2022 aikana ja kauden päättyessä varauksen määrä on 3,0 miljoonaa euroa. Varaus kohdistuu yritysluottokantaan ja sillä varaudutaan kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin sekä yritys- että maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvystä.

Luottoihin ja saamisiin sekä sijoituksiin kohdistuva ECL kasvoi tilikaudella päättyen 43,1 (38,6) miljoonaan euroon. Tilikauden aikana kirjattiin lisäksi toteutuneita luottotappiota 3,2 (8,0) miljoonaa euroa.

Yhteenliittymän luottokanta kasvoi tilikaudella 4,8 prosenttia päättyen 4 448,5 (4 243,8) miljoonaan euroon. Yhteenliittymän toimiala- ja asiakasriskit ovat hajautuneita. Henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta oli 63,9 (65,4) prosenttia, yritysten osuus 22,8 (20,4) prosenttia ja maatalousyrittäjien osuus 13,3 (14,2) prosenttia. Pääosa luotonannosta kohdistuu vähäriskiseen kiinteistövakuudelliseen henkilöasiakasluototukseen. Asuinkiinteistövakuudellisten luottojen osuus luottokannasta oli 63,0 (64,0) prosenttia.

Luottoriskin seuranta perustuu maksuviivästymien, lainanhoitajoustopien sekä järjestämättömien saamisten jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun laadun seurantaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrän seuranta on tärkeä osa luottoriskin hallintaprosessia. Ennakoitavissa oleviin ongelmiin luoton hoidossa reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Odotettavissa olevia luottotappioita on tarkemmin eritelty tilinpäätöksen liitteissä 4 ja 18.

Likviditeettiriski

POP Pankki -ryhmän maksuvalmiusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Maksuvalmiutta kuvaava viranomaisvaade LCR-tunnusluku (LCR, Liquidity Coverage Ratio) oli 31.12.2022 POP Pankkien yhteenliittymässä 184,8 (141,3) prosenttia vähimmäistason ollessa 100 prosenttia. Yhteenliittymällä oli tilikauden päättyessä LCR-kelpoisia likvidejä varoja ennen arvonneikkauksia 691,7 (457,9) miljoonaa euroa, joista 64,8 (61,1) prosenttia oli käteistä ja keskuspankkisaatavia ja 31,0 (32,2) prosenttia erittäin likvidejä tason 1 arvopapereita. Lisäksi yhteenliittymällä oli LCR-portfolion ulkopuolisia, panttaamattomia keskuspankkirahoitukseen hyväksyttäviä arvopapereita 39,8 (28,0) miljoonaa euroa. Kiinnitysluottopankkitoiminnan aloittamisella on merkittävä vaikutus jatkossa likviditeettiriskin hallinnalle, koska se mahdollistaa aiempaa kattavammin rahoituksen saatavuuden eri sijojilta.

Pysyvän varainhankinnan vaatimus, NSFR, mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen maturiteettieroja ja sen tehtävänä on varmistaa, että pysyvä

rahoitus riittää täyttämään varainhankintatarpeet yhden vuoden aikajänteellä ja siten estää liiallinen riippuvuus lyhytaikaisesta tukkurahoituksesta. Yhteenliittymän NSFR-suhdeluku oli 133,5 (130,0) prosenttia minimivaatimuksen ollessa 100,0 prosenttia.

Myös POP Pankki -ryhmän rahoitusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Talletusten suhde luottokantaan pysyi edelleen korkealla tasolla ja talletusten kokonaismäärä kasvoi 2,5 prosenttia raportointiperiodilla. Rahoitusasemaa vahvisti POP Asuntoluottopankin 250 miljoonan euron emissio. Tilikauden lopussa liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä kasvoi 565,3 (284,9) miljoonaan euroon. Tilikauden päättyessä Bonum Pankilla oli lisäksi TLTRO III -rahoitusta yhteensä 128,4 (128,4) miljoonaa euroa.

Jäsenluottolaitosten osalta POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädetyt luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Luvan mukaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset LCR- ja NSFR-vaatimusten osalta tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jäl-

leenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Sijoitustoiminnan markkinariskiasema säilyi tilikauden aikana maltillisena ja vastaavasti pankkitoiminnan korkoriskiasema muuttui merkittävästi kohoavien korkojen seurauksena. Riskitasen pienentämiseksi tilikaudella aloitettiin taseen korkoriskin suojaukset johdannaisilla sekä lisäämällä kiinteäkorkoisia sijoituksia LCR-portfoliossa. Pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriskiä seurataan ja rajoitetaan sekä nykyarvomenetelmän että tuloriskimallin kautta. Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna +/-yhden prosenttiyksikön koronmuutoksen vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteen oli +17,9 (+12,7) / -17,8 (-6,0) miljoonaa euroa. Jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinaista kaupankäyntitoimintaa (trading).

Sijoitustoiminnasta syntyvää markkinariskiä rajoitetaan omaisuusluokkien allokaation kautta sekä omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain asetettavilla riskirajoilla. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä. Johdannaisten käyttö on rajoitettu rahoitustaseen korkoriskin suojaustarkoitukseen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien keskeisiä hallintakeinoja ja kontrolleja ovat vahvistetut ohjeet ja periaatteet, operatiivisten riskien säännöllinen itsearviointi, toteutuneiden riskitapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden rekisteröinti ja raportointi, käyttövaltuushallinta ja järjestelmien asiattoman ja luvattoman käytön ehkäisevät tekniset kontrollit, henkilöstöön liittyvät varajärjestelyt, sisäisen valvonnan toimenpiteet, ulkoistusten valvonta, jatkuvuudenhal-

linta, vakuutusturva, koulutus ja osaamisen jatkuva lisääminen.

Jäsenluottolaitokset raportoivat compliance-toiminnolle omaan toimintaansa kohdistuvista operatiivisista riskeistä vuosittain itsearvioinneilla. Lisäksi jäsenluottolaitokset ylläpitävät rekisteriä toteutuneista operatiivisista riskeistä sekä läheltä piti -tilanteista, joka tulee toimittaa keskusyhteisölle pyydettäessä. Compliance-toiminto arvioi säännöllisesti havaitsemiensa operatiivisten riskien luonnetta ja riskien toteutumisen todennäköisyyksiä koko yhteenliittymässä.

Compliance-toiminto valvoo merkittäviä ja kriittisiä ulkoistuksia, ylläpitää niistä rekisteriä ja osallistuu niiden riskien arviointiin. Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnustetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka riippumattomat valvontatoiminnot katselmoivat.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskien hallinnan toimintamallia on vahvistettu edelleen vuonna 2022 järjestelmällisesti koko POP Pankkien yhteenliittymän tasolla. Keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsitteleviä sitovia ohjeita on päivitetty ja aihealueen tiedottamiseen sekä yhteenliittymätason osaamisen kehittämiseen on panostettu. Erityisesti huomiota on kiinnitetty asiakkaiden entistä turvallisemman pankkiasioinnin varmistamiseen kehittämällä sisäisiä järjestelmiä ja viestimällä ulospäin turvallisesta pankkiasioinnista esimerkiksi verkkosivujen,

sosiaalisen median ja erillisten asiakastilaisuuksien kautta.

Uudistettu maksuliikenteen monitorointia tehostava järjestelmä otettiin käyttöön alkuvuodesta 2022. Keskitetyn monitorointijärjestelmän avulla POP Pankit pystyvät havaitsemaan entistä tehokkaammin mahdollisia rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen yrityksiä sekä maksutapahtumia, jotka voivat liittyä esimerkiksi verkkopankkitunnusten väärinkäytöksiin. Keskitetty järjestelmä tukee rahanpesusääntelyn ohella myös pakotesääntelyn asettamien vaatimusten tehokkaampaa noudattamista.

VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

Tarkastelukaudella merkittävimmät vakuutusriskit ovat liittyneet liiketoiminnan kannattavuuskehitykseen keskittyen erityisesti hinnoittelun ja asiakas- ja riskinvalinnan kehittämiseen sekä liiketoiminnan volyymien riittävään kasvattamiseen kannattavuusnäkökulma huomioiden. Tarkastelukaudella nousseita uusia riskejä ovat mm. nopeaan korvaus- ja liikekuluinflaatioon liittyvä epävarmuus ja korkokehityksen kasvattama korkoriski.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät IT-järjestelmäkokonaisuuden rakentamiseen ja vakuutustoiminnan prosessien hallittuun skaalaamiseen ja kehittämiseen myynti-, asiakas- ja korvausvolyymeiden kasvaessa. Tietoturvariskit ovat verkossa toimivalle yhtiölle merkittäviä, joten niiden hallintaan panostetaan voimakkaasti. Henkilöstöriski on huomattava yhtiön suhteellisen pienen orga-

nisaation johdosta, tosin omaa organisaatiota ja kumppanuuksia kehitetään jatkuvasti riskien vähentämiseksi.

Yhtiön sijoitusomaisuus koostuu pääasiallisesti euromääräisistä korkosijoituksista, mutta myös osakeriskiä, kiinteistöriskiä ja valuuttariskiä yhtiöllä on maltillisesti. Korkosijoitusten maturiteetti on matala 1,4 vuotta, joten markkinakorkojen nousua vakuutustaseen korkoriskin merkitys riskienhallinnan näkökulmasta kasvaa. Sijoitustoiminnan toteutus yhtiössä ulkoistettu varainhoitajille.

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman.

KRIISINRATKAISUSUUNNITELMA

Rahoitusvakausrasto on asettanut POP Pankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisulakiin (1194/2014) liittyvän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaateen (MREL-vaade). MREL-vaade on 19,39 prosenttia kokonaisriskin määrästä tai 5,91 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävän vastuiden kokonaismäärästä. Uusi vaade astui voimaan 1.1.2022. MREL-vaade on katettu omilla varoilla sekä vakuudettomilla seniorjoukkovelkakirjalainoilla.

Rahoitusvakausraston 6.4.2022 antamalla päätöksellä MREL-vaade nousee 1.1.2024 alkaen 19,71 prosenttiin kokonaisriskin määrästä ja 7,83 prosenttiin vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävien vastuiden kokonaismäärästä.

VAKAVARAISUUSASEMA

Vuoden 2022 lopussa POP Pankkien yhteenliittymän vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Yhteenliittymän vakavaraisuussuhde sekä ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%) olivat molemmat 19,4 (19,2) prosenttia. Tilikauden voittoa ei ole luettu tilikauden omiin varoihin yhteenliittymän noudattaman käytännön mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymän omat varat 556,3 (529,7) miljoonaa euroa muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista rahastoista. Jäsenpankkien keskeisin väline pääoman lisäämiseksi on ydinpääomaan luettavat POP Osuudet, joita oli laskettu liikkeeseen vuoden 2022 lopussa 60,2 (56,9) miljoonaa euroa.

Yhteenliittymän vakavaraisuusvaatimus koostui seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetuksen mukainen vähimmäisvaade (8 %)
- Finanssivalvonnan asettama harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (1,25 %)
- Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus (2,5 %)
- Ulkomaisten vastuiden maakohtainen muutettava lisäpääomavaatimus

Vakavaraisuusvaatimukset katetaan täysimääräisesti ydinpääomalla (CET1).

Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset on

keskusyhteisön päätöksellä vapautettu omien varojen vaateista yhteenliittymän sisäisille erille ja suurten vastapuolten rajoituksista yhteenliittymän keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille. Finanssivalvonnan poikkeusluvalla yhteenliittymän sisäiset erät vähennetään vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuiden määrästä.

Yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 9,5 (9,7) prosenttia suhteessa vaa-dittavaan minimitasoon 3,0 prosenttia.

VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Omat varat		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	563 523	541 450
Vähennykset ydinpääomasta	-7 216	-11 717
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	556 307	529 733
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	556 307	529 733
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	-	-
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	556 307	529 733
Riskipainotetut erät yhteensä	2 871 756	2 766 096
josta luottoriskin osuus	2 613 793	2 521 248
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	6 089	-
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	12 945	20 202
josta operatiivisen riskin osuus	238 928	224 646

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%)	19,4 %	19,2 %
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla (T1-%)	19,4 %	19,2 %
Kokonaisvakavaraisuussuhde (TC-%)	19,4 %	19,2 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	556 307	529 733
Pääomavaatimus yhteensä *	338 215	325 162
Puskuri pääomavaatimukseen	218 092	204 570
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	556 307	529 733
Vastuut yhteensä	5 879 750	5 445 616
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,5 %	9,7 %

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vakavaraisuusvaatimuksesta (8 %), Finanssivalvonnan asettamasta harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksesta (1,25 %), luotto-laitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta (2,5 %) ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista pääomavaatimuksista.

TALLETTAJAN JA SIOITTAJAN SUOJA

Talletussuojasta säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa. Lain mukaan talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto, jonka hallinnoima rahoitusvakausrahoasto muodostuu kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojarahastosta. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset, kuitenkin yhteensä enintään 100 000 euroa. Talletussuojarahaston maksut katettiin tilikaudella VTS-Rahaston (vanha talletussuojarahasto) varoista.

Talletuspankkien yhteenliittymän jäsenenä olevia talletuspankkeja pidetään talletussuojan kannalta yhtenä talletuspankkina. Tämän johdosta saman tallettajan talletussuoja kaikista POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksissa (POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj) olevista talletuksista on yhteensä 100 000 euroa.

Myös sijoittajien korvausrahoasta koskevan lain säädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia pidetään sijoittajan suojan kannalta yhtenä pankkina. Korvausrahoasta korvataan enintään 20 000 euroa.

POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTO

POP Pankkikeskus osk:n jäseniä ovat 19 jäsenosuuspankkia (POP Pankkia), Bonum Pankki Oyj ja POP Asuntoluottopankki Oyj. Jäsenosuuspankit käyttävät sääntöjen mukaista äänivaltaa POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokouksessa, joka nimittää hallintoneuvoston. Sääntöjen mukaan Bonum Pankilla ja POP Asuntoluottopankilla keskuksen tytäryhtiöinä ei ole äänivaltaa osuuskunnan kokouksessa.

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvostoon kuuluu sääntöjen mukaan vähintään kolme (3) ja enintään kolmekymmentäneljä (34) osuuskunnan kokouksen valitsemaa jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta on valittava yksi (1) jäsen, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhteisöstä.

Hallintoneuvostoon kuului vuonna 2022 yhteensä 21 jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta Bonum Pankkia ja POP Asuntoluottopankkia lukuun ottamatta valittiin yksi (1) jäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi voidaan valita vain jäsenluottolaitoksen hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Harri Takala (Pohjanmaan Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Hannu Saarimäki (Keuruun Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja). POP Pankki -ryhmän sisäisten

pankkifuusioiden seurauksena hallintoneuvoston jäsenmäärä oli tilikauden päättyessä 19.

POP Pankkikeskus osk:n hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään kahdeksan (8) hallintoneuvoston valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta luettuna hallintoneuvoston valinnasta päättäneen kokouksen päättymisestä hallintoneuvoston kolmen vuoden kuluttua seuraavan valinnoista päättävän kokouksen päättämiseen. Näistä jäsenistä eroaa vuosittain lähinnä kolmannelle olevalukumäärä toimikauden mukaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Vuoden 2022 aikana hallitus kokoontui yhteensä 22 kertaa ja hallintoneuvosto 3 kertaa.

POP Pankkikeskus osk:n hallituksen jäsenenä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Timo Kalliomäki

toimitusjohtaja, Suomen Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen puheenjohtaja

Ari Heikkilä

vanhempi neuvonantaja, Konneveden Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen varapuheenjohtaja

Ilkka Lähteenmäki

dosentti, Aalto yliopisto, Oulun yliopisto, Hanken Svenska handelshögskolan hallituksen jäsen

Mika Mäenpää

toimitusjohtaja, Lavian Osuuspankki hallituksen jäsen

Marja Pajulahti

toimitusjohtaja, Live-säätiö hallituksen jäsen

Mikko Seppänen

toimitusjohtaja, Lammin Osuuspankki hallituksen jäsen

Matti Vainionpää

OTK hallituksen jäsen

Vt. toimitusjohtajana toiminut **Jaakko Pulli** nimettiin 16.2.2022 POP Pankkikeskus osk:n toimitusjohtajaksi ja toimitusjohtajan sijaiseksi POP Pankkikeskus osk:n lakiasiainjohtaja **Arvi Helenius**.

POP Pankkikeskus osk:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT **Tiia Kataja**.

PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menet-

telytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana. Pitkän aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 3-5 vuotta.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopu- soinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssi- valvonnan määräyksiin ja ohjeisiin.

MUUT KUIN TALOUDELLISET TIEDOT

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia osuuskuntamuotoisia pankkeja. POP Pankin perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. POP Pankki -ryhmän toimialueena on koko Suomi.

POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen. POP Pankki -ryhmä julkaisee vuoden 2022 vastuullisuusraportin osana vuosikertomustaan. Ryhmä noudattaa raportoinnissaan kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä.

POP Pankki -ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän arvot ja strategia, omat säännöt sekä sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Vakuustoi- minnassa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustapaa koskevia ohjeita sekä yhtiön sisäisiä ohjeita.

Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu osaksi normaalia päivittäistä liike-

toimintaa. Vastuullisuusasiat käsitellään ja päätetään POP Pankkikeskuksen johtoryhmässä ja hallituksessa. Johtoryhmä ja hallitus tarkastelevat linjauksia vuosittain ja niitä sekä periaatteita päivitetään tarvittaessa.

POP Pankki -ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa vastuullisuusvisio, jonka mukaan POP Pankki on asiakkaiden, jäsentensä ja paikallisyhteisöjen luotettava kumppani kestävän hyvinvoinnin luomisessa. Ryhmän vastuullisuusohjelman painopistealueet ovat:

1. Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla
2. Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen
3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
4. Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
5. Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen.

POP Pankki -ryhmä seuraa aktiivisesti EU:n kestävään rahoitukseen liittyvän sääntelyn kehitystä ja valmistelee jatkuvasti omia palvelujaan, prosessejaan, raportointiaan ja ohjeistuksiaan vastamaan kestävään rahoitukseen liittyviä sääntelymuutoksia POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen toiminnassa ei ole ollut suoraan ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä, joilla olisi ollut merkittävää vaikutusta sen toimintaan.

POP Pankki -ryhmä teki laajan asiakkaille, henkilöstölle, kumppaneille ja sijoittajille suunnatun sidosryhmäkyselyn syksyllä 2022. Kyselyssä nousivat esille ryhmän vastuullisuusohjelman nykyiset teemat sekä uutena tietoturva. Ryhmä on hyödyntänyt kyselyn tuloksia vastuullisuusohjelmansa kehittämisessä ja -vastuullisuusstrategiansa määrittelemisessä.

POP Pankki sai EPSI Rating -asiakastyytyväisyystutkimuksen yhteydessä tehdyssä Kestävyyssindeksi-arvioinnissa henkilö- ja yritysasiakkailta toimialan korkeimmat indeksipisteet. Indeksien määräytyminen perustuu asiakkaiden arvioon toimijasta sekä tutkimuksen vastuullisuuteen liittyviin kysymyksiin.

YMPÄRISTÖVASTUU

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankkien tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävää kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Vastuullisen luotonannon lähtökohtana on asiakkaan tunteminen ja asiakkaan

tilanteen huolellinen selvittäminen. Huomioimme asiakkaan toimintaan tai rahoitettavaan hankkeeseen liittyvät mahdolliset taloudelliset riskit sekä ympäristövaikutukset. POP Pankki -ryhmä on tarjonnut vuodesta 2021 lähtien ympäristöystävällisiin hankintoihin suunnatun Vihreä laina -lainatuotteen sekä laskureita, joilla asiakas voi arvioida esimerkiksi auton tai asunnon lämmitysjärjestelmän vaihtamisen ympäristövaikutuksia.

Sijoitusneuvontaa tarjotessaan POP Pankit huomioivat kestävyysriskit tarjolla olevan tuotetavaliikoiden kautta. Yhteistyökumppanimme ovat kaikki allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI, Principles for Responsible Investment).

POP Pankin sijoitusneuvontaa tarjoaville henkilöille tarjotaan kouluttautumismahdollisuus ESG-tiedonantovelvollisuuteen liittyen ja tätä on aktiivisesti hyödynnetty pankeissa. Lisäksi POP Pankeissa on elokuusta 2022 lähtien selvitetty sijoittaja-asiakkaiden kestävyysmieltymyksiä osana sijoitus- ja vakuutusneuvonnan prosessia tiedustelemalla asiakkaan toivomaa vähimmäisprosenttiosuutta sijoituksista, joilla on ympäristö- tai yhteiskunnallinen tavoite, ja sijoituksista, jotka ovat EU:n luokitusjärjestelmän (2020/852) mukaisia ympäristön kannalta kestäviä sijoituksia.

Suurimmalla osalla POP Rahastoista on Morningstarin vastuullisuusrating. Näiden rahastojen vastuullisuusratingin keskiarvo oli asteikolla 1–5 mitattuna 3,6. Keskiarvossa ei ole tapahtunut muutosta vuoteen 2021 verrattuna. Morningstarin vas-

tuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainalytics on määrittänyt yrityskohtaisen vastuullisuusratingin.

POP Pankki -ryhmän oman toiminnan ympäristövaikutuksien kartoittamisen osalta POP Pankkikeskus on aloittanut valmistelut tavoitteenaan täyttää WWF:n Green Office -ohjelmaan liittyvän sertifiointin kriteerit vuoden 2023 aikana. Bonum Pankki on ollut mukana ohjelmassa vuodesta 2020 lähtien.

POP Pankki vaihtoi maksukorttiansa materiaalia lähes puolittaan korttien valmistukseen ja toimitamiseen liittyvät kasvihuonepäästöt. Ensimmäiset 80 prosenttisesti kierrätetystä rPVC-muovista valmistetut kortit on toimitettu asiakkaille loppukesästä 2022.

ALUEELLISEN ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN SEKÄ SOSIAALINEN VASTUU

POP Pankki -ryhmän toiminta perustuu siihen, että se kohtelee kaikkia asiakkaita oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaat tunnetaan ja heidän toimintaansa ja taustoihinsa perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää. Ryhmän jäsenpankit eivät tietoisesti rahoita lain tai hyvän tavan vastaista toimintaa.

POP Pankki -ryhmä toimii luotonannossaan vastuullisesti ja avoimesti ottaen huomioon asiakkaan edun luottoa markkinoitaessa ja luottosopimusta tehtäessä. Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Asiakkaalle annetaan hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset luotosta ja sen ehdoista. Tiedot ja ehdot käydään asiakkaan kanssa huolellisesti läpi luottosopimusta tehtäessä. Maksuviivästystilanteissa asiakkaalle annetaan neuvoja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi sekä maksujärjestelyihin suhtaudutaan vastuullisesti. Mahdollisten maksuvaikeuksien ilmetessä POP Pankit pyrkivät varhaiseen reagointiin ja tilanteen kestävään korjaamiseen.

POP Pankki -ryhmä lanseerasi alkuvuodesta 2022 pitkäaikaisesta säästämisestä kiinnostuneille POP Tarmo -rahaston ja POP Kapitalisaatiosopimuksen. Lisäksi se lanseerasi asuntolaina-asiakkailleen suunnatun vakuudettoman Kotitalouslainan loppuvuodesta 2022. Sen tarkoituksena on tuoda joustavuutta asiakkaiden arjen talouden hallintaan. Ryhmä panosti osaltaan myös nuorten talousosaamisen kehittämiseen osallistumalla Pörsisäätiön järjestämään valtakunnalliseen Raha- viikkoon sekä Talous ja nuoret TATin etätET-viikkoon rahoitusalan päivään.

Maanviljelijät ovat POP Pankille merkittävä yksittäinen asiakasryhmä. Toimiala on ollut kahtiajakoisessa tilanteessa parin viime vuoden aikana. Osan tilallisista menestyessä osa on kärsinyt merkittävästi muun muassa viljan ja lannoitteiden

hinnan epäsuhdasta. POP Pankki -ryhmä liittyi syksyllä 2022 Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen Välitä viljelijästä -projektin yhteistyökumppaniverkostoon. Projektin tavoitteena on tunnistaa viljelijöiden uupumus ja avuntarve ja ohjata heidät asiantuntija-avun piiriin. POP Pankki -ryhmä teki myös lahjoituksen Unicefille ukrainalaisten perheiden auttamiseksi. Ryhmä osallistui lisäksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton vähävaraisille perheille suunnattuun Hyvä joulumieli -keräykseen.

POP Pankki on ollut aktiivinen jakamaan tietoa Digi- ja väestöviraston uudesta Omissa käsissä -kampanjasta ja järjestänyt myös itse edunvalvontavaltuutukseen liittyviä webinaareja. POP Pankki on lisäksi viestinyt eri tavoin huijauksista sekä tietojen kalasteluista.

Asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään ryhmässä asianmukaisesti ja nämä pyritään huomioimaan toiminnanohjauksessa mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi POP Pankki -ryhmä seuraa jatkuvasti mobiilipalvelujensa osalta sovelluskauppojen palautteita sekä mittaa järjestelmällisesti pankki- sekä vakuutuspalvelujensa suositteluhalukkuutta NPS-tutkimuksen avulla. Lisäksi POP Pankki on jo reilun vuosikymmenen ajan osallistuneet asiakaskokemusta mittaavaan EPSI Rating -toimialatutkimukseen. POP Vakuutus osallistui oman toimialansa EPSI Rating -tutkimukseen vuonna 2022 ensimmäistä kertaa. POP Pankit pitivät asemansa Suomen tyytyväisimpien asiakkaiden pankkina POP Vakuutuksen yltäessä omassa tutkimuksessaan toiselle sijalle.

Itsenäiset POP Pankit ovat alueellisesti aktiivisia toimijoita ja tehneet pitkäjänteistä työtä erityisesti lasten ja nuorten hyväksi tukemalla paikallisia seuroja ja yhdistyksiä. Pankit tekevät myös yhteistyötä erilaisten oppilaitosten kanssa muun muassa luennoimassa kouluissa ja tarjoamalla finanssialasta kiinnostuneille harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja.

HENKILÖSTÖ

POP Pankki -ryhmään työsuhteessa vuoden 2022 lopussa oli 853 (822) henkilöä, joista pankkitoiminnassa 622 (604) henkilöä, vakuutustoiminnassa 133 (124) henkilöä ja muissa toiminnoissa 98 (94) henkilöä. Ryhmän keskimääräinen työntekijämäärä vuoden aikana oli 827 (807).

POP Pankki -ryhmässä kunnioitetaan työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samantarvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertainen kohtelu näkyy muun muassa työyhteisön arjessa, henkilövalinnoissa, palkitsemisessa ja urakehityksessä.

POP Pankki -ryhmä mittaa henkilöstön työtyytyväisyyttä vuosittain. Tarvittaessa POP Pankki -ryhmän työntekijöiden on mahdollista käydä keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista esimiestensä, työsuojelu- tai henkilöstöedustajan kanssa. Kyvykkyyksien johtamisen apuna POP Pankkien käytössä on ollut jo yli 10 vuotta oma

osaamis- ja palkkapassijärjestelmä. Vuonna 2022 on lisäksi valmisteltu laajaa osaamisen kehittämisohjelmaa, jonka toteutus on suunniteltu alkavaksi vuonna 2023.

POP Pankki -ryhmä on myös osallistunut kolmatta vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan, jonka monipuolisia organisaatio- ja työkulutturiteemoihin liittyviä sisältöjä on voitu hyödyntää ryhmän organisaatioiden työyhteisöjen kehittämisessä.

VASTUU IHMISOIKEUKSISTA

POP Pankki -ryhmä kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia ja POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen omaan toimintaan liittyvät välittömät ihmisoikeusriskit tai -vaikutukset ovat matalat. Välillisiä vaikutuksia voi kuitenkin liittyä sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan. Tämän ehkäisemiseksi POP Pankki -ryhmän sisäisissä ohjeissa kielletään ihmisoikeuksia loukkaavien kohteiden sijoittaminen ja rahoittaminen. Ryhmä myös edellyttää yhteistyökumppaneidensa huomioivan ihmisoikeussopimukset toiminnassaan.

KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUNTA

POP Pankki -ryhmällä on lahjonnan, korruption ja muun epäeettisen vaikuttamisen suhteen on nolatoleranssi. Sen johtamisjärjestelmään kirjatut lahjontaa ja korruptiota käsittelevät periaatteet ja ohjeet koskevat henkilökuntaa, toimivaa johtoa sekä hallintoon kuuluvia henkilöitä. Kirjattujen periaatteiden ja ohjeiden avulla pyritään tunnistamaan ja estämään mahdolliset korruption, lah-

juksiin ja rahanpesun liittyvät riskit. Lisäksi mahdollisten ristiriitatilanteiden muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esimerkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla.

Kaikki ryhmän toimijat ovat omalta osaltaan vastuussa periaatteiden noudattamisesta ja on vastuullisia ilmoittamaan, mikäli he havaitsevat näiden vastaista toimintaa. Hallitus sekä toimiva johto valvovat periaatteiden toteutumista. Kaikki mahdolliset viitteet lahjonnasta tai korruptiosta käsitellään riippumatta henkilön asemasta. Käsitteily tapahtuu luottamuksellisesti ja käsitteilyssä huomioidaan ilmoittajan ja epäillyn suojeleminen. Hallitus päättää korjaavista toimenpiteistä.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskien hallinnan toimintamallia on vahvistettu edelleen vuonna 2022 koko yhteenliittymän tasolla. Erityisesti huomiota on kiinnitetty asiakkaiden entistä turvallisemman pankkiasioinnin varmistamiseen kehittämällä sisäisiä järjestelmiä. Keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsittelevien sitovien ohjeiden päivittämistä ja yhteenliittymätason osaamisen kehittämistä on jatkettu ja uudistettu maksuliikenteen monitorointia tehostava järjestelmä otettiin käyttöön alkuvuodesta 2022. Lisäksi POP Pankki -ryhmä on viestinyt turvallisesta pankkiasioinnista esimerkiksi verkkosivujen, sosiaalisen median ja erillisten asiakastilaisuuksien kautta.

TAKSONOMIA-ASETUKSEN MUKAISET TIEDOT

POP Pankki -ryhmä noudattaa EU:n kestävän ra-
hoituksen Taksonomia-asetusta (EU) 2020/852
sen päivittäisessä liiketoiminnassa ja ottaa Tak-
sonomia-asetuksen huomioon tuotesuunnittelu-
prosessissa. EU:n taksonomia on luokitusjärjestel-
mä, joka määrittelee ympäristön kannalta kestä-
vät taloudelliset toiminnot. Taksonomiakelpoisen
toiminnan on edistettävä vähintään yhtä kuudes-
ta kestävyystavoitteesta, jotka liittyvät ilmaston-
muutoksen hillintään, ilmastonmuutokseen mu-
kautumiseen, vesivarojen kestävyys, kiertota-
louteen siirtymiseen, saastumisen välttämiseen
ja ekosysteemien tilan parantamiseen. Toistaisek-
si POP Pankki -ryhmä ei ole asettanut tarkempia
tavoitteita strategiassaan Taksonomia-asetuksen
mukaiselle rahoittamiselle tai sijoittamiselle.

POP Pankki -ryhmässä on käynnissä valmiste-
lut Taksonomia-asetuksen artikla 8:n mukaisten
esittämisvaatimusten oikea-aikaisen ja oikean
soveltamisen varmistamiseksi tulevilla tilikausil-
la. Tilikaudelta 2022 POP Pankki -ryhmä julkaisee
asetuksen mukaisesti tiedot taksonomiakelpoi-
sten vastuiden suhteellisesta osuudesta kokonais-
varoista sekä taksonomiakelpoisten taloudellisten
toimintojen osuuden vakuutustoiminnasta. POP
Pankki -ryhmän taksonomiakelpoisten vastuiden
määrä tilikauden päättyessä oli 36,9 (34,4) pro-
senttia kokonaisvaroista. Ei-taksonomiakelpoisia
vastuita oli 63,1 (65,6) prosenttia kokonaisvaroista.
Saamiset valtioilta, keskuspankeilta ja ylikansalli-
silta liikkeeseenlaskijoilta olivat 11,4 (8,7) prosent-
tia POP Pankki -ryhmän kokonaisvaroista. POP
Pankki -ryhmällä ei ollut tilinpäätöshetkellä joh-

dannaisvaroja tai kaupankäyntitarkoituksessa pi-
dettäviä rahoitusvaroja.

POP Pankki -ryhmän vastuut sellaisiin yrityksiin,
jotka eivät ole direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29
a artiklan mukaan velvollisia julkistamaan mui-
ta kuin taloudellisia tietoja (non-NFRD), olivat ra-
portointihetkellä 24,5 (24,3) prosenttia POP Pankki
-ryhmän kokonaisvaroista. EU:n ympäristön kan-
nalta kestävien taloudellisten toimintojen rapor-
tointia koskeva sääntely (NFRD) ei toistaiseksi
koske POP Pankki -ryhmän yritysasiakkaita, jot-
ka ovat kooltaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä.
Raportoivat vastuut muodostuvat POP Pankki
-ryhmän suorista sijoituksista sekä yritysasiak-
kaille myönnettyistä luotoista. Vaadittaessa mak-
settavien pankkien välisten lainojen määrä oli ko-
konaisvaroista 0,3 (0,6) prosenttia.

Vakuutustoiminnan taksonomiakelpoisten talo-
udellisten toimintojen osuus oli 95,8 (96,4) pro-
senttia vakuutusmaksutulosta. Ei-taksonomia-
kelpoisia toimintoja oli 4,2 (3,6) prosenttia vakuu-
tusmaksutulosta. Taksonomiakelpoiseen osuuteen
on luettu vakuutusmaksutulot taksonomia-ase-
tuksen mukaisista vakuutuspalveluista perustuen
tietoihin vakuutus sopimuksen vakuutusluokasta.
Taksonomiakelpoiset vakuutusmaksutulot sisäl-
tävät mm. moottoriajoneuvojen vakuutukset sekä
palo- ja muut omaisuusvahinkovakuutukset.

Luottokannan taksonomiakelpoisuuden tarkaste-
lussa merkittävimmät kriteerit olivat lainan myön-
täminen henkilö- tai yritysasiakkaalle sekä lai-
nan tuote- ja käyttötarkoitustiedot. Taksonomia-

kelpoiseen vastuisiin luettiin vain asuntolainat se-
kä asuntojen korjaukseen ja energiatehokkuuden
parantamiseen myönnettyt lainat. Ryhmän kaik-
ki yritysainat luokiteltiin non-NFRD-luokkaan
kuuluviksi perustuen asiakastietoihin sekä pan-
kin omaan arvioon. Ryhmän sijoitusten taksono-
miakelpoisuuden arvioinnissa on käytetty vasta-
puolten toimialakoodeista johdettuja NACE-koo-
deja, tietoa pörssinoteerauksesta sekä viimeisel-
tä tilinpäätökseltä saatavaa henkilöstömäärää.
NACE-koodeihin liittyvä analyysi on sisältänyt
sekä ilmastonmuutokseen torjuntaan ja sopeu-
tumiseen liittyvät luokitukset. Luottokannan se-
kä sijoitusten analyysit on toteutettu siten, että
päällekkäisen laskennan riski on vähäinen.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

UUODEN 2023 NÄKYMÄT

Talouden kehitykseen liittyy huomattavaa epävarmuutta, mikä vaikuttaa POP Pankki -ryhmän toimintaympäristöön. Euroopan keskuspankki on ilmoittanut jatkavansa koronnostoja vuoden 2023 aikana inflaation hillitsemiseksi. Korkojen nousu lisää taloudellisen taantuman riskiä euroalueella, minkä ennakoidaan kasvattavan myös luottoriskejä pidemmällä aikavälillä.

Voimakas inflaatio ja samanaikainen rahoituskustannusten nousu heikentävät kotitalouksien ostovoimaa ja etenkin sellaisten yritysten kannattavuutta, jotka eivät pysty siirtämään kustannusten nousua täysimääräisesti hintoihin. Hintojen korotukset myös heikentävät kysyntää.

Vuoden 2022 aikana nähty markkinakorkojen nousu tukee POP Pankki -ryhmän pitkään jatkunutta perusliiketoiminnan tuloksellisuuden parannusta. Erityisesti korkokatteen ja sijoitustoiminnan tuottojen odotetaan muodostuvan vuonna 2023 edellistä vuotta korkeammiksi. Toisaalta inflaation ja perusjärjestelmäuudistuksen ennakoidaan aiheuttavan kulujen kasvua tulevalla tilikaudella. POP Pankki -ryhmän tuloksen tilikaudelta 2023 arvioidaan muodostuvan merkittävästi paremmaksi kuin tilikaudella 2022. Suurimmat tuloskehitykseen liittyvät epävarmuustekijät liittyvät markkinakorkojen muutokseen, sijoitusten arvomuutokseen sekä luottotappioihin.

Kaikki tilinpäätöksessä esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemyk-

seen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset johtuen toimintaympäristöön vaikuttavista tekijöistä.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Vaihtoehtoiset tunnusluvut (Alternative Performance Measures, APM) ovat muita kuin tilinpäätösnormistossa tai muussa sääntelyssä määritettyjä taloudellisia tunnuslukuja ja niitä käytetään kuvaamaan yhtiön taloudellista asemaa ja kehitystä. POP Pankki -ryhmän esittämät tunnusluvut perustuvat IFRS:n mukaiseen tilinpäätösraportointiin vakuutustoiminnan liikekulusuhdetta ja yhdistettyä kulusuhdetta lukuun ottamatta. Alla on kuvattu toimintakertomuksen sisältämien tunnuslukujen laskentakaavat.

Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, sijoitusten nettotuotot, vakuutuskate, liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan kulut yhteensä

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

KULU-TUOTTOSUHDE, %

$$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut yhteensä}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO (ROE), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

KOKO PÄÄOMAN TUOTTO (ROA), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

OMAVARAISUUSASTE, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

YDINVAKAVARAISUUSSUHDE (CET1), %

$$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

ENSISIJAINEN PÄÄOMASUHDE (T1), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VAKAVARAISUUSSUHDE (TC), %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE (LEVERAGE RATIO), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä / kokonaismäärä}} \times 100$$

MAKSUVALMIUSVAATIMUS (LCR), %

$$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa / sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$$

PYSYVÄN VARAINHANKINNAN VAATIMUS (NSFR), %

$$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$$

Järjestämättömät saamiset

Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista ja sellaisia saamisista, joiden takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta johtuen asiakkaan taloudellisista vaikeuksista (mm. lainanhoitajoustot). Järjestämättömät saamiset sisältää myös muut kuin yli 90 päivää erääntyneet arvot alentuneet (ECL-vaiheeseen 3 luokitellut) saamiset.

VAKUUTUSTOIMINNAN TUNNUSLUVUT**LIIEKULUT**

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

VAHINKOSUHDE, %

$$\frac{\text{Korvauskulut (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}} \times 100$$

LIIEKULUSUHDE, %

$$\frac{\text{Liikekulut (FAS)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}} \times 100$$

YHDISTETTY KULUSUHDE, %

Vahinkosuhde + liikekulusuhde

POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2022 (IFRS)

POP PANKKI -RYHMÄN TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Korkotuotot		105 250	83 879
Korkokulut		-11 075	-5 541
Korkokate	6	94 175	78 338
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	41 617	36 326
Sijoitusten nettotuotot	8	-2 460	10 028
Vakuutuskate	9	12 675	13 192
Liiketoiminnan muut tuotot	10	7 259	38 360
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		153 266	176 243
Henkilöstökulut	11	-51 178	-50 655
Liiketoiminnan muut kulut	12	-59 997	-55 464
Poistot ja arvonalentumiset	13	-7 984	-15 083
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-119 159	-121 203
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	18	-7 716	-10 390
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	22	16	19
Tulos ennen veroja		26 408	44 670
Tuloverot	14	-5 283	-7 565
Tilikauden tulos		21 124	37 105
Josta			
POP Pankkien omistajien osuus		21 124	37 110
Määräysvallattomien omistajien osuus		0	-5
Yhteensä		21 124	37 105

POP PANKKI -RYHMÄN LAAJA TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Tilikauden tulos		21 124	37 105
Muun laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot/tappiot	35	458	-353
Käyvän arvon muutos oman pääoman ehtoista instrumenteista	32	184	152
Myyntivoitot ja -tappiot oman pääoman ehtoista instrumenteista	32	-1 538	-
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos vieraan pääoman ehtoista instrumenteista	32	-15 078	-1 018
Tilikauden laaja tulos		5 150	35 885
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
POP Pankkien omistajien osuus		5 149	35 890
Määräysvallattomien omistajien osuus		0	-5
Tilikauden laajan tulos		5 150	35 885

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen osakkeiden myyntivoitto 1 922 tuhatta euroa on siirretty kertyneisiin voittovaroihin ja arvostuksesta kirjattu laskennallinen verovelka 384 tuhatta euroa on purettu.

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2022	31.12.2021
Varat			
Käteiset varat	19	448 499	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	16,20	62 333	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	16,20	4 448 480	4 243 829
Sijoitusomaisuus	16,21	712 087	681 552
Sijoitukset osakkuusyrityksiin	22	230	214
Aineettomat hyödykkeet	23	8 965	9 298
Aineelliset hyödykkeet	24	27 268	29 611
Muut varat	25	59 460	34 014
Verosaamiset	26	9 886	5 401
Varat yhteensä		5 777 207	5 357 697

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2022	31.12.2021
Velat			
Velat luottolaitoksille	16,27	163 139	166 484
Velat asiakkaille	16,27	4 325 946	4 222 364
Vakuutusvelka	28	57 011	52 692
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	29	565 252	284 920
Johdannaissopimukset	30	12 495	-
Muut velat	31	64 397	50 060
Verovelat	26	28 350	28 367
Velat yhteensä		5 216 590	4 804 888
Oma pääoma			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		10 707	10 163
POP Osuudet		60 153	56 893
Osuuspääoma yhteensä	32	70 860	67 056
Rahastot	32	149 931	163 877
Kertyneet voittovarot	32	339 826	321 437
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus yhteensä		560 617	552 370
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	439
Oma pääoma yhteensä		560 617	552 809
Velat ja oma pääoma yhteensä		5 777 207	5 357 697

LASKELMA POP PANKKI -RYHMÄN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2022	67 056	4 038	159 839	321 437	552 370	439	552 809
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	21 124	21 124	0	21 124
Muut laajan tuloksen erät	-	-16 432	-	458	-15 974	-	-15 974
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-16 432	-	21 581	5 149	0	5 150
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	3 273	-	-	-	3 273	-	3 273
Voitonjako	-	-	-	-1 599	-1 599	-	-1 599
Rahastosiirot	532	-	2 486	-3 017	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	3 804	-	2 486	-4 617	1 673	-	1 673
Luovutus: osakkeet, käypään arvoon pysyvästi muiden laajan tuloksen erien kautta				1 538	1 538		1 538
Muut muutokset	-	-	-	-114	-114	-439	-553
Muut muutokset yhteensä	-	-	-	1 424	1 424	-439	985
Oma pääoma 31.12.2022	70 860	-12 394	162 325	339 825	560 617	-	560 617

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2021	66 031	4 905	161 592	284 271	516 799	444	517 243
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	37 110	37 110	-5	37 105
Muut laajan tuloksen erät	-	-867	-	-353	-1 219	-	-1 219
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-867	-	36 757	35 890	-5	35 885
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	834	-	-	-	834	-	834
Voitonjako	-	-	-	-1 089	-1 089	-	-1 089
Rahastosiirot	192	-	-1 753	1 561	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	1 026	-	-1 753	472	-255	-	-255
Muut muutokset	-	-	-	-63	-63	-	-63
Muut muutokset yhteensä	-	-	-	-63	-63	-	-63
Oma pääoma 31.12.2021	67 057	4 038	159 839	321 437	552 370	439	552 809

POP PANKKI -RYHMÄN RAHAVIRTALASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		21 124	37 105
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		26 442	44 494
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-42 483	-383 899
Saamiset luottolaitoksilta	20	-1 662	1 177
Saamiset asiakkailta	20	11 296	-387 854
Sijoitusomaisuus	21	-30 193	3 537
Muut varat	25	-21 925	-759
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-137 366	188 483
Velat luottolaitoksille	27	-10 111	69 266
Velat asiakkaille	27	-137 994	124 591
Varaukset ja muut velat	31	16 985	-2 053
Maksetut tuloverot		-6 246	-3 322
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-132 283	-113 819
Investointien rahavirta			
Muiden sijoitusten vähennykset/lisäykset		1 418	-165
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-8 995	-5 767
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynnit		2 800	2 339
Investointien rahavirta yhteensä		-4 777	-3 593
Rahoituksen rahavirta			
Osuuspääoman vähennykset/lisäykset	32	3 804	1 031
Maksetut osuuspääoman korot ja muu voitonjako		-1 599	-1 089
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	29	588 413	79 945
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	29	-301 853	-61 387
Vuokrasopimusvelan maksut	36	-2 024	-1 842
Rahoituksen rahavirta yhteensä		286 742	16 657

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Rahavarojen muutos			
Rahavarat tilikauden alussa		314 365	415 120
Rahavarat tilikauden lopussa		464 046	314 365
Rahavarojen nettomuutos		149 681	-100 755
Rahavarat			
Käteiset varat	19	11 587	11 011
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	19 ,20	452 459	303 354
Yhteensä		464 046	314 365

RAHAVIRTALASKELMAA KOSKEVAT LISÄTIEDOT

Saadut korot	90 344	80 838
Maksetut korot	2 036	5 709
Saadut osingot	3 795	3 591
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	7 587	10 390
Poistot	8 799	18 186
Vakuutusvelan muutos	4 190	15 083
Muut	5 866	835
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut yhteensä	26 442	44 494

LIITTEET

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 1 POP PANKKI -RYHMÄ JA IFRS-TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

POP Pankki -ryhmä (jäljempänä myös Ryhmä) on POP Pankkien ja POP Pankkikeskus osk:n sekä niiden tytäryhteisöjen sekä yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostama finanssiryhmä, joka toimii Suomessa. POP Pankit ovat itsenäisiä, alueellisesti ja paikallisesti toimivia osuuspankkeja. POP Pankkikeskus osk toimii Ryhmän keskusyhteisönä. POP Pankki -ryhmä tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille.

POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia ovat 19 osuuspankkia sekä jäsenosuuspankkien keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj ja kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankkien yhteenliittymä on laissa talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki) määritelty taloudellinen kokonaisuus, jonka jäsenillä on vastuu toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk, sen jäsenluottolaitokset, näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä.

POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös muita yhteisöjä. Merkittävimmät POP Pankki -ryhmään sisältyvät yhteenliittymään kuulumatomat yhteisöt ovat POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

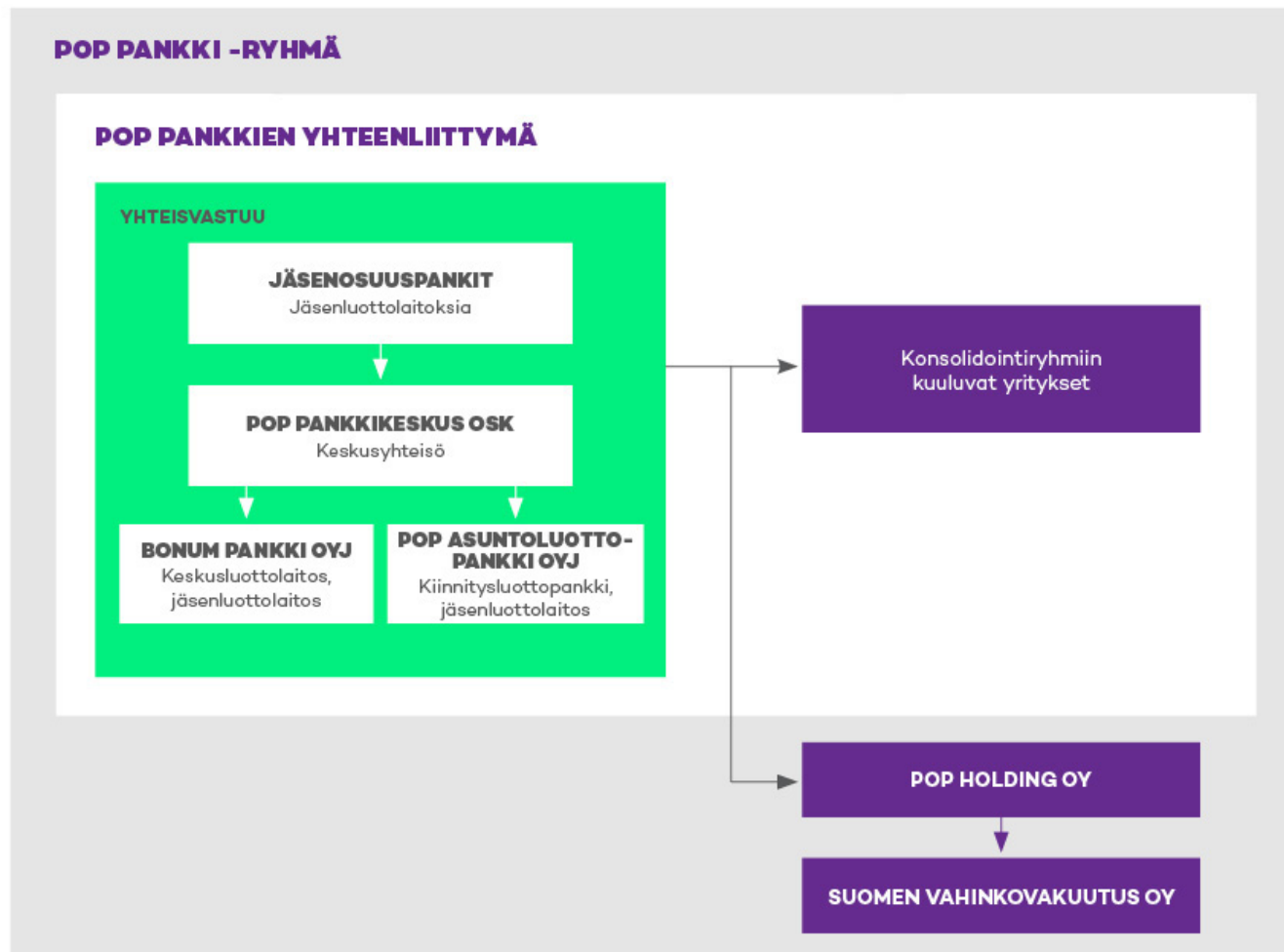
Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

POP Pankki -ryhmä ei muodosta kirjanpitolain 1336/1997 mukaista konsernia, eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa 610/2014 määriteltyä konsolidointiryhmää. POP Pankkikeskus osk:lla tai sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaista määräysvaltaa, eikä Ryhmälle siten voida määritellä emoyhtiötä. Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt Ryhmälle sen rakenteeseen soveltuvat tilinpäätösperiaatteet siltä osin, kuin IFRS-tilinpäätösstandardit eivät huomioi Ryhmän rakennetta. Tilinpäätösperiaatteet, jotka sisältävät kuvauksen jäsenosuuspankkien muodostamasta laskentateknisestä emoyhtiöstä, on esitetty liit-

teessä 2. Laskentatekniseen emoyhtiöön kuuluvat jäsenosuuspankit sekä muut Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdistellyt yritykset on lueteltu liitteessä 37.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

vaikutusta POP Pankki -ryhmän yhdistelyyn taloudelliseen informaatioon.

POP Pankki -ryhmä luopui maaliskuussa yhden ryhmään konsolidoidun kiinteistötytäryhtiön omistuksesta ja POP Asuntoluottopankki Oyj hyväksyttiin POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitokseksi sen saadessa kiinnityspankkitoimiluvan toukokuussa.

Kurikan Osuuspankki ja Jämijärven Osuuspankki päättivät joulukuussa sulautumisesta. Sulautuminen on tavoitteena rekisteröidä toukokuussa 2023.

Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkikeskus osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta, kuten Yhteenliittymälaisissa säädetään. POP Pankkikeskus osk:n kotipaikka on Helsinki ja sen osoite on Hevosenkenkä 3, 02600 Espoo. POP Pankkikeskus osk on laatinut Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankki -ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen. POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen 15.2.2023. Tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokoukselle 31.3.2023. Jäljennökset POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä sekä tilinpäätöstiedotteesta ovat saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkenkä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio. Liedon Osuuspankki ja Piikkiön Osuuspankki sulautuivat toukokuun lopussa Suupohjan Osuuspankkiin. Pankin nimi

muutettiin samassa yhteydessä Suomen Osuuspankiksi. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 19 osuuspankkia. Sulautuminen on yhteenliittymän sisäinen järjestely, eikä sillä ole

LIITE 2 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1. LAATIMISPERUSTA

POP Pankki -ryhmän (jäljempänä myös Ryhmä) yhdistelty tilinpäätös on laadittu EU:ssa hyväksyttyjä kansainvälisiä IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä standardeja koskevia tulkintoja (IFRIC) noudattaen. Tilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on huomioitu myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön sekä viranomaismääräysten vaatimukset.

POP Pankki -ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu Lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki). POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole ilmoitettu. Liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa taulukossa tai laskelmassa esitetystä summasta.

Muut kuin euromääräiset varat ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Arvosituksen yhteydessä syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan sijoitusten nettotuottoihin lukuun ottamatta käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattuja rahoitusvaroja, joiden arvostuksen kurssierot on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Kaikkien POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden toimintavaluutta on euro.

POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on

laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja, käyvän arvon suojauksen suojauskohteita (suojatun riskin osalta) ja käyvän arvon suojauksessa käytettyjä suojaavia johdannaisia, jotka on arvostettu käypään arvoon.

POP Pankki -ryhmä esittää EU:n vakavaraisuusasetuksen 2019/876 mukaiset Pilari III-vakavaraisuustiedot erillisessä raportissa, joka julkaistaan POP Pankki -ryhmän internet-sivuilla.

2. ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUS TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIIN

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankkien tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävästä kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Ympäristövastuusta, on kerrottu tarkemmin POP Pankki -ryhmän toimintakertomuksen kohdassa Muut kuin taloudelliset tiedot. Lisäksi POP Pankki

-ryhmä julkaisee vuoden 2022 vastuullisuusraportin osana vuosikertomustaan. Ryhmä noudattaa raportoinnissaan kansainvälistäen Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehyttä.

3. YHDISTELYPERIAATTEET

3.1 LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on määräysvalta.

POP Pankkikeskus osk:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden määräysvaltaa, minkä vuoksi POP Pankki -ryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä. IFRS-tilinpäätöksessä POP Pankki -ryhmälle on muodostettu jäsenosuuspankeista niin kutsuttu laskentatekninen emoyhtiö. Jäsenosuuspankeilla ja keskusyhteisöllä on yksin tai yhdessä määräysvalta muihin Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdisteltäviin yhteisöihin. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Ryhmän omaan pääomaan luettava osuuspääoma muodostuu sellaisista jäsenosuuspankkien osuusmaksuista, joita koskee pankin ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

3.2 TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT JA YHTEISJÄRJESTELYT

POP Pankki -ryhmän tilinpäätös sisältää laskentateknisen emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset sekä osakkuusyritykset. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa Ryhmällä on määräysvalta. Ryhmällä on yrityksessä määräysvalta, jos sillä on yritystä koskeva valta ja se altistuu yrityksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja Ryhmä pystyy käyttämään yritystä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään. Ryhmän määräysvalta perustuu äänivaltaan.

POP Pankki -ryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Kaikki Ryhmän sisäiset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat, sisäiset realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu Ryhmän yhdistellyssä tilinpäätöksessä.

Osakkuusyrityksiä ovat yritykset, joissa Ryhmällä on huomattava vaikutusvalta yhtiöiden liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa. Huomattava vaikutusvalta perustuu omistussuuteen. Osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä.

Yhteinen toiminto on yhteisjärjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta ja järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina keskinäiset kiinteistöyhtiöt. Niiden tu-

loslaskelmaerät, varat ja velat yhdistellään Ryhmän omistussuuden mukaisesti.

3.3 MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUDET

Määräysvallattomien omistajien osuus POP Pankki -ryhmän omasta pääomasta, tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä esitetään erillisinä erinään Ryhmän tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa. Osuus tilikauden tuloksesta ja laajasta tuloksesta kohdistetaan määräysvallattomille omistajille siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään taseessa osana omaa pääomaa.

4. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien soveltaminen edellyttää johdolta tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöslaskelmissä esitettyjen erien määrään sekä niiden liitteinä annettuihin tietoihin. Johdon keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvoihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon arviointiin, rahoitusvarojen sekä aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisiin sekä vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin. Johdon arviot ja oletukset perustuvat tilinpäätöshetken parhaaseen näkemykseen, jotka voivat poiketa joissain määrin lo-

pullisesta toteumasta. Muuttunut geopoliittinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta talouden kehitykseen, minkä vuoksi rahoitusvarojen käypiin arvoihin ja arvonalentumisvarauksiin liittyy tavanomaista suurempaa epävarmuutta.

Nämä arviot ja oletukset sekä niihin liittyvä epävarmuus on esitetty tilinpäätöserittäin tarkemmin kohdissa 4.1–4.5.

4.1. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa sovelletaan parametreja, jotka edellyttävät johdon harkintaa. Johdon on määritettävä, miten laskennassa huomioidaan tulevaisuuteen liittyvä makrotaloudellinen informaatio, mitä periaatteita merkittävän luottoriskin kasvun arvioinnissa sovelletaan, miten arvioidaan tappion määrä maksukyvyttömyydessä sekä millaisia luottovastavaroja-arvokertoimia sovelletaan luottokortteihin.

Johdon harkintaan perustuen on tehty vertailukaudella johdon harkintaan perustuva ylimääräinen varaus 3 000 tuhatta euroa. Lisävarauksen määrä on arvioitu tilikauden 2022 aikana ja kauden päättyessä varauksen määrä on ennallaan. Varaus kohdistuu yritysluottokantaan ja sillä varaudutaan kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin sekä yritys- että maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä.

Rahoitusvarojen arvonalentumisten periaatteita on esitetty tarkemmin kohdassa 6.5 Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

4.2. KÄYVÄN ARVON ARVIOINTI

Julkisesti noteeraamattomien sijoitusten käyvän arvon arviointi edellyttää johdon harkintaa ja arvioita useista arvioissa käytetyistä tekijöistä, jotka voivat poiketa todellisista lopputuloksista ja näin ollen johtaa sijoituksen arvon sekä oman pääoman merkittävään muutokseen.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta.

Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, miten arvostuksessa käytetään muita tietoja. Käyvän arvon määrittämisen periaatteita on esitetty tarkemmin kohdissa 6.3. Käyvän arvon määrittäminen sekä 8. Aineelliset hyödykkeet ja sijoituskiinteistöt.

4.3. AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMINEN

Jokaisen raportointikauden päättyessä johdon on arvioitava, onko jonkin muun omaisuuserän kuin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumista on arvioitava silloin, kun ilmenee viitteitä omaisuuserän arvon alentumi-

sesta. Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistarkastelussa määritetään omaisuuserän tulevaisuudessa kerrytettävissä oleva rahamäärä joko omaisuuserän käyttöarvon tai käyvän arvon perusteella. Arvonalentumistestaus vaatii johdon harkintaa ja arviota kyseessä olevan omaisuuserän tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä ja diskonttauksessa käytettävästä korosta. Myös keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arviointi vaatii johdon harkintaa.

4.4. VAKUUTUSMATEMAATTISTEN LASKELMIEN OLETUKSET

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja arvioita. Arvioiden pohjana käytetään omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattisten analyysien ohella tilastollista tietoa sekä toimintaympäristöön liittyviä oletuksia. Korvausvastuun suurvahingot varataan tapauskohtaisesti. Johdon harkintaa edellytetään erityisesti arvioitaessa jo sattuneiden suurvahinkojen korvausmenoa. Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun oletukset tarkastetaan vuosittain.

4.5. VUOKRASOPIMUKSIKSI LUOKITELTAVIEN SOPIMUSTEN VUOKRAKAUSI

Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokratkauden määrittäminen edellyttää johdolta harkintaa, joka edellyttää vuokratun omaisuuserän taloudellisen käyttöajan arviointia silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi. Arvioinnissa huomioidaan olosuhteet, joissa vuokrattua kohdetta tullaan käyttämään.

5. LAATIMISPERIAATTEIDEN MUUTOKSET

5.1 TILIKAUDEN AIKANA KÄYTTÖÖN OTETUT UUDET IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

Tilikauden aikana ei ole otettu käyttöön uusia IFRS-standardeja POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä.

5.2 TULEVILLA TILIKAUSILLA SOVELLETTAVAKSI TULEVAT IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

POP Pankki -ryhmä ottaa käyttöön myöhemmin alkavilla tilikausilla seuraavat IASB:n julkistamat uudet standardit niiden voimaantulopäivästä tai voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lähtien, mikäli ne on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa ennen voimaantulotilikauden päättymistä.

Uusi IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardi (sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia, ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille, sekä niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. IFRS 17 -standardi korvaa nykyisen IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin ja sen käyttöönotto vaikuttaa vakuutus sopimusten arvostamiseen, esittämiseen sekä merkitsemiseen kirjanpitoon. POP Pankki -ryhmä on ottanut standardin käyttöön sen soveltamisen tultua pakolliseksi 1.1.2023 alkavalla tilikaudella. POP Pankki -ryhmä noudattaa takautuvaa soveltamista 1.1.2022 alkaen.

STANDARDIN SOVELTAMISALA

POP Pankki -ryhmässä standardia tullaan soveltamaan kaikkiin myönnettyihin ensivakuutus sopimukseen ja otettuihin jälleenvakuutus sopimukseen. Ryhmällä ei ole sijoituskomponentteja tai kytkettyjä johdannaisia sisältäviä vakuutus sopimuksia, eikä sellaisia vakuutus sopimuksia, joissa on erotettavia tai yksilöitäviä palvelukomponentteja.

Vakuutus sopimuksia myöntää ryhmässä Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka yhdistellään POP Pankki -ryhmän konsolidoituun IFRS-tilinpäätökseen. Suomen Vahinkovakuutus Oy on POP Holding Oy:n tytäryhtiö. POP Holding Oy:n omistavat POP Pankkikeskus osk ja 19 POP Pankki -ryhmän jäsenosuospankkia.

VAKUUTUSSOPIMUKSET

Ensivakuutus sopimusten salkut (portfolio) koostuvat sopimuksista, joita koskevat riskit ovat samankaltaisia ja joita hallinnoidaan yhdessä. Vakuutus sopimuskaudet ovat pääsääntöisesti yhden vuoden pituisia. Vakuutus sopimuksista koostuva salkku luokitellaan ryhmiin (group) vakuutus sopimuksen myöntöajankohdan ja odotetun kannattavuuden perusteella.

POP Pankki -ryhmä arvioi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä vakuutus sopimusten tappiollisuutta käyttäen yleistä mallia (General Measurement Model, GMM). Vakuutus sopimusten arvostus perustuu tulevien rahavirtojen nykyarvoon, jossa on huomioitu rahan aika-arvo sekä riskioikaisu. Kassavirtoihin sisällytetään odotetulla luottotappiolla oikaistu vakuutusmaksutulo, lopullista korvausvaadetta

vastaavat korvauskulut sekä vakuutuspalvelukulut.

KIRJAAMINEN

Vakuutus sopimus lisätään sen kalenterivuoden ryhmään, jolloin kyseinen sopimus on myönnetty.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt laadintaperiaatteita koskevan valinnan, jonka mukaisesti vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvat kassavirrat kirjataan kuluksi, kun kyseiset menot syntyvät, koska POP Pankki -ryhmä soveltaa vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa kaikkiin vakuutus sopimukseen ja kunkin ryhmään kuuluvan sopimuksen vakuutuskausi on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä enintään vuoden pituinen. Vakuutus sopimusten sopimusrajaksi katsotaan vakuutuskauden päättyminen.

Vakuutus sopimusryhmän kirjanpitoarvo jokaisena raportointipäivänä on jäljellä olevan vakuutuskauden velan ja toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvan velan yhteismäärä.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt tilinpäätöksen laatimisperiaatteita koskevan valinnan kirjata raportointikauden vakuutus sopimukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut täysimääräisesti tuloslaskelmaan.

ARVOSTAMINEN

Jäljellä olevan vakuutuskauden vakuutusvelan arvostaminen

POP Pankki -ryhmä soveltaa IFRS 17 -standardin mukaista yksinkertaistettua vakuutus sopimus-

ryhmän arvostamista käyttäen vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa kaikkiin vakuutus sopimusryhmiin (Premium Allocation Approach, PAA), koska vakuutuskaudet ovat enintään vuoden pituisia.

Toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvan velan arvostaminen

Vakuutus sopimusryhmän toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvan velan (Liability for Incurred Claims, LIC) arvostamiseen käytetään yleistä arvostusmenetelmää (General Measurement Model, GMM).

Siirtyessä soveltamaan IFRS 17 -standardia 1.1.2023 alkaen POP Pankki -ryhmä noudattaa täysin takautuvaa soveltamista ja oikaisee edellisen tilikauden vertailutiedot.

Standardin käyttöönotolla arvioidaan olevan noin yhden miljoonan euron suuruinen positiivinen vaikutus POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan 1.1.2022 johtuen tase-erien arvostusta koskevista muutoksesta. Standardin käyttöönoton aiheuttamat olennaisimmat muutokset koskevat vakuutus sopimusten arvostamista sekä tuloslaskelman esittämistapaa. Jatkossa vakuutustoiminnan osuus henkilöstökuluista, liiketoiminnan muista kuluista ja poistoista esitetään IFRS 17 -standardin mukaisesti vakuutuspalvelukuluina.

IFRS 17 -standardin käyttöönotto ei vaikuta POP Pankkien yhteenliittymän vakavaraisuuteen, koska vakuutusyhtiö ei kuulu yhteisvastuun piiriin, eikä se ole osa yhteenliittymää.

IFRS 17 -STANDARDIN KÄYTTÖÖNOTON VAIKUTUS VAKUUTUSSEGMENTIN RAHOITUS- VAROJEN LUOKITTELUUN JA ARVOSTAMISEEN

POP Pankki -ryhmä soveltaa IFRS 17 -standardin käyttöönnoton yhteydessä mahdollisuutta nimenomaisesti luokitella sijoituksia käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi IFRS 9 -standardin mukaisesti. Nimenomaisesti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen arvostusluokkaa ei ole aiemmin sovellettu POP Pankki -ryhmässä.

Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon arvostettaviksi rahoitusvaroiksi perustuu epäjohdonmukaisuuteen, joka syntyy, kun vakuutus sopimuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut kirjataan täysmääräisesti tuloslaskelmaan ja SPPI-testin läpäisevien vieraan pääoman ehtoisten sijoitusten arvomuutokset kirjataan laajaan tulokseen. Molemmat erät ovat alttiita korkoriskille, joten markkinakorkojen muutos vaikuttaa kyseisten erien arvostukseen vastakkaissuuntaisesti. Kaikki vakuutusyhtiön sijoitusomaisuuteen luettavat rahoitusvarat ovat nimenomaisesti vakuutustoimintaan liittyviä sijoituksia.

Rahoitusvarojen uudelleenluokittelu IFRS 17 -standardin käyttöönnoton yhteydessä ei vaikuta rahoitusvarojen käyvän arvon määrittämiseen eikä rahoitusvarojen kirjanpitoarvoon siirtymähetkellä. Uudelleenluokittelu vaikuttaa ainoastaan arvomuutoksen kirjaustapaan. Aiemmin laajassa tuloksessa esitetty arvomuutos esitetään jatkossa tuloslaskelmassa.

Siirtymä tehdään takautuvasti oikaisemalla avaa-
vaa tasetta 1.1.2022 vastaavalla tavalla, kuin IFRS 9

-standardin käyttöönnoton yhteydessä. Luokittelun muutos ei vaikuta aiempien kausien arvostusluokkiin ja arvostukseen.

Muilla jo julkaistulla IFRS-standardeilla tai IFRIC-tulkinnoilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

6. RAHOITUSINSTRUMENTIT

6.1. RAHOITUSINSTRUMENTTIEN LUOKITTELU JA KIRJAAMINEN TASEESSA

Luokittelu

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvarojen hallinnointiin sovellettavien liiketoimintamallien ja vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtaominaisuuksien perusteella seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvelat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Kirjaaminen taseeseen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät transaktiokulut kirjataan tuloslaskelmaan hankintahetkellä. Muiden rahoitusinstrumenttien transaktiokulut sisällytetään hankintamenoön.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit on kirjattu selvityspäivänä. Myönnettyt lainat kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas nostaa lainan. Liikkeen lasketut instrumentit kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas tekee merkinnän.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan taseessa, jos POP Pankki -ryhmällä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys-, ja konkurssitapauksissa ja sillä on aikomus ja kyky toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. POP Pankki -ryhmä ei ole netottanut taseen rahoitusvaroja ja -velkoja.

Kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Taseesta kirjataan pois myös sellainen rahoitusvaroihin kuuluva sopimus, johon perustuvat oikeudet rahavirtoihin siirretään toiselle osapuolelle tai johon liittyy velvollisuus maksaa kyseiset rahavirrat yhdelle tai useammalle vastaanottajalle. Jos rahoitus-

tusvarasta saadaan vastike, mutta omistamiseen liittyvät riskit ja edut säilyvät olennaisilta osin, kirjataan omaisuuserä edelleen taseeseen ja saatua vastiketta vastaava rahoitusvelka.

Arvoltaan alentuneet rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuksesta ei arvioida kertyvän enää suorituksia ja lopullinen tappio pystytään laskemaan. Taseesta pois kirjaamisen yhteydessä aiemmin kirjattu odotettavissa oleva luottotappio peruutetaan ja kirjataan lopullinen luottotappio. Myöhemmin taseesta pois kirjatusta saamisista saatavat suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden oikaisuksi.

Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakanut. Rahoitusvelan vaihtoa toiseen, huomattavasti alkuperäisestä poikkeavaan rahoitusvelkaan tai rahoitusvelan ehtojen huomattavaa muutosta käsitellään uuden rahoitusvelan kirjaamisena ja alkuperäisen erän kuoletuksena.

6.2. RAHOITUSVAROJEN HALLINNOINNIN LIIKETOIMINTAMALLIT JA ARVOSTAMINEN

Yhteisön liiketoimintamallilla tarkoitetaan IFRS 9 -standardin mukaan sitä, kuinka yhteisö hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Toisin sanoen yhteisön liiketoimintamalli ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myynnistä vai näistä molemmista. Liiketoimintamalli määritetään tasolla, joka kuvastaa sitä, kuinka rahoitusvarojen ryhmiä hallinnoidaan yhdessä tietyn liiketoiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi.

POP Pankki -ryhmässä rahoitusvaroja hallinnoidaan kolmen liiketoimintamallin mukaisesti:

1. Pidettävät rahoitusvarat (tavoite rahavirtojen kerääminen)
2. Pidettävien ja myytävien rahoitusvarojen yhdistelmä (tavoite rahavirtojen kerääminen ja myynti)
3. Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta

Pidettävät rahoitusvarat -liiketoimintamalli sisältää antolainausaamiset sekä eräpäivään asti pidettävät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka läpäisevät rahavirtaominaisuuksien (SPPI: Solely Payments of Principal and Interest) testin. Rahavirtaominaisuuksien testissä tutkitaan, määrätäkö sopimusehdoissa tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuja.

Yhdistelmä-liiketoimintamalli sisältää rahavirtaominaisuuksien testin läpäisevät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti tai lähelle eräpäivää tai myydä esimerkiksi sijoitusstrategian tavoitteiden täyttämiseksi.

Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta -liiketoimintamalli pitää sisällään osakkeet ja rahasto-osuudet sekä muut sellaiset instrumentit, jotka eivät läpäise rahavirtaominaisuuksien testiä.

POP Pankki -ryhmä ei käy aktiivisesti kauppaa rahoitusvaroilla. POP Pankki -ryhmän sijoitustoiminnan tavoitteena on rahoitusylijäämien sijoittami-

nen pitkän aikavälin tavoitteella sekä likviditeettisalkun ylläpitäminen maksuvalmiustarpeita varten.

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Jaksotettuun hankintameroon kirjattavat rahoitusvarat sisältää lainat ja saamiset sekä sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää niiden eräpäivään asti ja joiden ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin). Arvostusluokkaan voidaan luokitella myös maksuvalmiuden ylläpitämiseksi hallussa pidettävät likvidit varat, jotka pidetään eräpäivään asti ja lähtökohtaisesti voidaan myydä ainoastaan luottoriskin heikentymisen tai maksuvalmiuskriisin vuoksi.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat sisältää sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, jotka on tarkoitus joko pitää rahavirtojen keräämiseksi tai myydä tarvittaessa liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi (yhdistelmä -liiketoimintamalli). Luokittelu edellyttää, että instrumentin ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin).

Arvostusluokkaan luokitellaan mm. sijoitukset, joita myydään tarvittaessa esimerkiksi likviditeettitar-

peen muuttuessa sekä sellaiset likvidit varat, joiden likviditeetti on osoitettava säännöllisillä myynneillä.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Rahoitusinstrumenttiin kohdistuvien odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset ja vähennykset kirjataan tuloslaskelmaan ja muihin laajan tuloksen eriin. Luovutuksen yhteydessä arvomuutos kirjataan muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan tuottoihin ja odotettavissa oleva luottotappio rahoitusvarojen arvonalentumistappioihin.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Rahoitusvara arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksoitettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältää osakkeet ja rahasto-osuudet sekä velkainstrumentit, jotka eivät täytä rahavirtaominaisuuksien testiä. Poikkeuksen muodostavat osakkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja.

Suojaavat johdannaiset kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan erään sijoitusten netto-tuotot.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA KIRJATTAVAT OMAN PÄÄOMAN EHTOISET INSTRUMENTIT

POP Pankki -ryhmä on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollistamaa poikkeusta arvostaa oman pääoman ehtoisia instrumentteja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Poikkeusta on sovellettu POP Pankki -ryhmän strategiaan oman pääoman ehtoiisiin omistuksiin, joiden omistus on perusteltua liiketoiminnan kannalta.

Muutokset rahoitusinstrumenttien käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kyseisten rahoitusinstrumenttien myöhemmin tapahtuvan luovutuksen yhteydessä mahdollisesti realisoituva myyntivoitto tai -tappio merkitään suoraan omaan pääomaan. Poikkeuksen soveltamista koskeva valinta voidaan tehdä ainoastaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja se on peruuttamaton.

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

POP Pankki -ryhmän rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat sisältää talletukset ja liikkeeseen lasketut velkakirjat, velat luottolaitoksille sekä muut rahoitusvelat.

KÄYPÄÄN ARVOON KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

Johdannaisopimukset merkitään rahoitusvelkoihin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. POP Pankki -ryhmällä ei ole muita käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja.

6.3. KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuden mynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, vakiintuneita arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattuja rahavirtoja sekä toisen olen-

naisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin luotettavaan käyvän arvon määrittämiseen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan.

6.4. JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

POP Pankki -ryhmä on tilikauden 2022 aikana hankkinut johdannaisia ja ryhtynyt soveltamaan suojauslaskentaa. Ryhmä suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta käyttäen ensisijaisesti koronvaihtosopimuksia. Käyvän arvon suojaukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena ovat kiinteäkorkoiset talletukset sekä liikkeeseen lasketut kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat. Johdannaisopimuksia ei tehdä kaupankäyntitarkoituksessa.

Kaikki johdannaisopimukset kirjataan taseeseen ja arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Johdannaisopimusten positiiviset käyvät arvot esitetään varoina erässä Johdannaisopimukset ja negatiiviset käyvät arvot velkoina erässä Johdannaisopimukset. Suojauslaskennassa olevien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan sijoitusten nettotuottoihin erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korot esitetään tuloslaskelmassa korkotuotoissa ja -kuluissa.

Suojaavan johdannaisten ja suojattavan kohteen välinen suojaussuhde ja riskienhallinnan tavoitteet dokumentoidaan ennen suojauslaskennan soveltamista. Mikäli suojaavan johdannaisten ja suojattavan erän tai rahavirran arvonmuutoksen välillä on suuri korrelaatio, suojaus katsotaan tehokkaaksi.

POP Pankki -ryhmä soveltaa suojauslaskentaan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia kaikkiin

suojaussuhteisiin, paitsi kiinteäkorkoiseen ottolainaukseen IAS 39 -standardin mukaista suojauslaskennan ns. carve out -mallia, joka mahdollistaa sellaisten varojen ja velkojen suojaamisen yhtenä kokonaisuutena, joilla on samanlainen riskiprofiili (ns. macro hedging), mahdollistaen talletusten ottamisen mukaan suojauskohteeksi.

6.5. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan perustuen odotettavissa oleviin luottotappioihin kaikista vieraan pääoman ehtoista rahoitusvaroista, jotka arvostetaan jaksoitettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista. Rahoitusinstrumentin odotettavissa oleva luottotappio määritetään sopimukseen perustuvien rahavirtojen, jotka yhteisö on sopimuksen mukaisesti oikeutettu saamaan, ja niiden rahavirtojen, jotka yhteisö odottaa saavansa, välisenä erotuksena diskontattuna alkuperäisellä efektiivisellä korolla raportointihetkeen.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheisiin 1-3. Vaiheeseen 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään tällaisille rahoitusinstrumenteille perustuen 12 kuukaudelta odotettavissa oleviin luottotappioihin. Vaiheeseen 2 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski on laadullisten tai määrällisten kriteerien perusteella lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ja vaiheeseen 3 rahoitu-

sinstrumentit, joiden vastapuoli on todettu maksukyvyttömäksi. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään vaiheeseen 2 ja 3 luokitelluille rahoitusinstrumenteille perustuen koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta POP Pankki -ryhmässä perustuu neljään pääsegmenttiin:

- Henkilöasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Yritysasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Maa- ja metsätalousasiakkaat
- Sijoitussalkku

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu jokaisessa segmentissä sopimuskohteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen (PD, Probability of Default), tappio-osuuteen (LGD, Loss Given Default) sekä vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default).

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) mitataan luottoluokitusmallilla. Luottoluokitusmalli on määritelty yllä kuvatuille neljälle pääsegmentille. Henkilö- ja yritysasiakkaiden PD:n arvioimiseen käytetään tilastollisilla menetelmillä rakennettuja luottoluokitusmalleja. Maa- ja metsätalousasiakkaiden luottoluokitusmalli on asiantuntijan laatima ja siinä luokittelun perustana ovat asiakkaiden taloudelliset tunnusluvut. Maa- ja metsätalousasiakkaiden PD-arvojen asettamiseen on käytetty johdon arviota, koska asiakassegmentissä on vähän

maksukyvyttömyystapauksia tilastolliseen mallinnukseen.

Tappio-osuudella (LGD) tarkoitetaan odotettua luottotappion osuutta jäljellä olevasta pääomasta, jos vastapuoli luokitellaan maksukyvyttömäksi. Tappio-osuuksien laskentaparametrit on POP Pankki -ryhmässä määritelty asiantuntija-arvioiden perusteella. LGD-arvojen määrittelyssä on hyödynnetty toimialakohtaisia LGD-tietoja Suomen markkinasta.

Vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) lasketaan jokaiselle lainalle ja taseen ulkopuoliselle erälle erikseen sopimusehtojen mukaisiin lyhenyksiin perustuen, pois lukien eräpäivättömät sopimukset, joiden elinkaari on määritelty asiantuntija-arvion perusteella. Taseen ulkopuolisten erien EAD-laskennassa sovelletaan vakavaraisuuslaskennan luottoriskin standardimallin mukaisia luottovasta-arvokertoimia (CCF), pois lukien korttiluotot, joille on määritelty CCF-arvo asiantuntija-arvion perusteella.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrää arvioitaessa hyödynnetään kohtuudella saatavilla olevaa tulevaisuuden informaatiota. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa varten POP Pankki -ryhmässä on kehitetty kolmeen makrotalousskenaarioon ja niihin liittyviin toteutumistodennäköisyyksiin perustuva malli, jolla laskennassa käytettäviä parametreja korjataan odotettavissa olevia luottotappioita määritettäessä. Makrotalousskenaariot perustuvat Suomen bruttokansantuotteen asiantuntija-arviona laadittuun ennus-

tettuun kasvuprosenttiin kolmen tulevan vuoden aikana.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä siirrytään 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta koko sopimuksen voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion kirjaamiseen luottoriskin lisääntyessä merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jolloin sopimus siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2. Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, kun sopimukselle on tehty alle 12 kuukautta sitten lainanhoitousto, se on ollut erääntyneenä yli 30 päivää, tai asiakkaan tilanteessa on havaittu jokin muu laadullinen riskiä kasvattava tekijä, kuten asiakkaan liiketoiminnassa tapahtunut merkittävä muutos, joka ei vielä näy maksuviiveenä. Lisäksi luottoriskin katsotaan merkittävästi lisääntyneen, mikäli sopimuksen vastapuolen luottoluokitus on heikentynyt merkittävästi. Merkittävän heikentymisen asiantuntija-arviolla määritelty kynnysarvo perustuu PD-luvun muutokseen raportointihetken ja sopimuksen avaamishetken välillä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaista maksukyvyttömyyden määritelmää odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut luokitellaan vaiheeseen 3 niiden täyttyessä maksukyvyttömyyden kriteerit. Muille kuin vähittäisasiakkaille, eli asiakkaille, joiden liikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja vastuut yli 1 miljoonaa euroa, maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan asiakastasolla ja vähittäisasiakkaille sopimustasolla. Vähittäisasiakkaan kaikki saatavat kir-

jataan kuitenkin maksukyvyttömäksi (asiakastason maksukyvyttömyys), mikäli velallisen maksukyvyttömiä vastuiden määrä ylittää 20 prosenttia kaikista asiakkaan vastuista.

Sopimus katsotaan maksukyvyttömäksi viimeistään silloin, kun maksukyvyttömyyden kriteerien mukainen vastuu on viivästynyt yhtäjaksoisesti yli 90 päivää. Lisäksi asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi, kun takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä kuten esimerkiksi jos asiakas on asetettu konkurssiin tai vastaavaan menettelyyn tai jos asiakkaalla on lainanhoitajousto, joka aiheuttaa yli 1 prosentin muutoksen vastuun nykyarvoon. Sopimus tai asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi 90 päivän tervehtymisperiodin ajan sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyden edellytykset ovat poistuneet.

Pankeilla ei ole sellaisia sopimuksia, jotka on luokiteltu alun perin arvoltaan alentuneina myönnettyiksi.

Mikäli asiakas ei ole täyttänyt maksukyvyttömyyden kriteerejä vähintään 3 kuukauteen, asiakkaan vastuut palautuvat joko vaiheeseen 2 tai 1 riippuen siitä, täyttääkö vastuut jonkin luottoriskin merkittävän lisääntymisen kriteerin palautumishetkellä. Sopimus palautuu ilman erillistä koeaikaa vaiheesta 2 vaiheeseen 1, mikäli sopimus ei enää täytä luottoriskin merkittävän kasvamisen kriteerejä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin IFRS 9 -standardin sallimaa poikkeusta, jossa kaikki vähäisen luottoriskin omaavat instru-

mentit luokitellaan vaiheeseen 1 ja korkeamman luottoriskin omaavat instrumentit vaiheeseen 2.

Jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaan rahoitusvaraan sekä taseen ulkopuolisiin eriin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan merkittävä vähennyserä muodostuu rahoitusvaralle lasketusta odotettavissa olevasta luottotappiosta, josta on vähennetty aiemmin tulosvaikutteisesti kirjatut odotettavissa olevat luottotappiot. Tappiota koskeva vähennyserä peruutetaan, mikäli rahoitusvarasta kirjataan lopullinen luottotappio. Jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään rahoitusvarojen vähennykseksi. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva vähennyserä merkitään laajan tuloksen eriin. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään varaukseksi muihin varauksiin ja velkoihin.

7. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Merkittävimmät POP Pankki -ryhmän aineettomat hyödykkeet muodostuvat pankki- ja vakuutus toiminnan tietojärjestelmistä ja lisensseistä. Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen hankintameno, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu POP Pankki -ryhmän hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Hankintameno sisältää kaikki menot, jotka välittömästi

johtuvat omaisuuserän saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. POP Pankki -ryhmä on aktivoinut myös sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä. Sisäisesti aikaansaatujen aineettomien hyödykkeiden aktivoitaviin menoihin sisältyvät mm. lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset ja oman työn kustannukset.

POP Pankki -ryhmä on käynnistänyt vuoden 2022 alussa järjestelmä uudistushankkeen, jossa uudistetaan pankkitoimintasegmentin käyttämä peruspankkijärjestelmä, asiakastietojärjestelmä, viranomaisraportointiratkaisu, tietovarastointi- ja raportointiratkaisu sekä toimistoinfra. Osa järjestelmä uudistushankkeen kustannuksista aktivoidaan aineettomana hyödykkeenä.

Kaikilla Ryhmän aineettomilla hyödykkeillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Aineettomien hyödykkeiden hankintameno kirjataan poistoina kuluiksi tuloslaskelmaan hyödykkeiden arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin perustuen. Tietojärjestelmien ja lisenssien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat 3-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden 3-4 vuotta. Pankki- ja vakuutus toiminnan perusjärjestelmien arvioitu taloudellinen vaikutusaika voi olla edellä esitettyä pidempi, kuitenkin enintään 10 vuotta.

Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistot aloitetaan siitä hetkestä, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi. Viitteitä aineettomien hyödykkeiden arvon alentumisesta tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa suoritetaan arvonalentu-

mistestaus. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi niiden toteutumishetkellä.

Palveluna ostettavan järjestelmän (Software as a Service, SaaS) pilvipalvelusopimukseen liittyvät konfigurointimenot kirjataan pääsääntöisesti kuluksi ja räätälöintimenot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin tai kuluksi, riippuen siitä ovatko räätälöintiä koskevat palvelut erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusopimuksesta. Pilvipalvelujärjestelyssä ohjelmiston määräysvalta on kolmannella osapuolella, eikä ohjelmiston konfigurointi- ja räätälöintimenoja aktivoida aineettomaksi hyödykkeeksi. Pilvipalvelusopimuksesta kirjattu ennakkomaksu puretaan kuluksi sopimuskauden kuluessa siitä lähtien, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

8. AINEELLISET HYÖDYKKEET JA SIOITUSKIINTEISTÖT

POP Pankki -ryhmän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Omassa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai arvonnousua pääomalle. Jos kiinteistöä käytetään sekä omassa käytössä että sijoitustarkoituksessa, esitetään osat erikseen vain, mikäli ne voidaan myydä erikseen. Jako perustuu tällöin kiinteistöjen pinta-alaan. Jos osia ei voida myydä erikseen, on kiinteistö sijoituskiinteistö vain

silloin, jos ainoastaan vähäistä osaa käytetään omassa käytössä.

Sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt, että sijoituskiinteistöt arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseessa niin ikään poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan. Rakennusten keskimääräinen taloudellinen vaikutusaika on 30–40 vuotta. Teknisten laitteiden, peruskorjausten sekä koneiden ja kaluston taloudellinen käyttöaika on 3–10 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Viitteitä aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen arvonalentumisesta tarkastellaan vuosittain. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteitä arvonalentumisesta ovat mm. merkittävä markkina-arvonalentuminen tai todisteet kiinteistön fyysisestä vahingoittumisesta. Mikäli kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan vielä poistamatonta hankintamenua pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumistappioihin. Sijoituskiinteistöjen poistot sisältyvät tuloslaskelmassa sijoitusten nettotuottoihin. Luovutuksista aiheutuneet voitot ja tappiot lasketaan saatujen tuottojen ja tasearvojen erotuksena. Omassa käytössä olevien kiinteis-

töjen luovutusvoitot merkitään tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja luovutustappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät sijoitusten nettotuottoihin.

9. VUOKRASOPIMUKSET

9.1. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä antaa vuokralle omistamiaan kiinteistöjä tai niiden osia. Vuokrasopimuksissa omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut jäävät vuokralleantajalle. Ryhmä on luokitellut kaikki vuokrasopimuksensa operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi. Sijoituskiinteistöt on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen ja muut kiinteistöt aineellisiin hyödykkeisiin. Vuokratuotot sisältyvät sijoituskiinteistöistä sijoitusten nettotuottoihin ja muista kiinteistöistä liiketoiminnan muihin tuottoihin.

9.2. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on hankkinut käyttöönsä vuokrasopimuksiksi luokiteltavilla sopimuksilla pääasiassa toimitiloja, toimistolaitteita ja henkilökunnan työsuhteautoja. Ryhmä arvioi sopimuksen syntymisajankohtana, onko sopimus vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus, jos se antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan määräajaksi vastiketta vastaan.

POP Pankki -ryhmä merkitsee vuokralleottajana vuokrasopimukset taseeseen vuokrasopimus-

velkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja siihen liittyvä korkokulu kokokatteessa. Käyttöoikeusomaisuuserä esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja siihen liittyvät poistot poistoissa ja arvonalentumisissa. POP Pankki -ryhmä soveltaa standardin sisältämiä helpotuksia, joita sovellettaessa enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia ei kirjata taseeseen. Näiden vuokrasopimusten kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan alun perin hankintamenoon. Sopimuksen alkamisajankohdan jälkeen käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenoon. Käyttöoikeusomaisuuserästä kirjataan poistot tasapoistoina siten, että toistaiseksi voimassa olevien toimitilojen poisto aika on pääsääntöisesti 2 vuotta. Määräaikaisille sopimuksille poisto aika on lähtökohtaisesti sopimuksen mukainen kausi. Toimistolaitteiden poistoaikat vaihtelevat 2-5 vuoteen.

Alun perin vuokrasopimusvelka arvostetaan niiden vuokramaksujen nykyarvoon, joita ei ole maksettu sopimuksen alkamisajankohtana. Vuokrasopimusvelan laskennassa käytetään lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitoksen määrittämää korkoa Ryhmän sisäisesti myönnettyille luotoille.

Vuokrakauden määrittämisessä on huomioitu vuokratun omaisuuserän taloudellinen käyttöaika. Johdon oletuksilla on merkitystä etenkin tois-

taiseksi voimassa olevien sopimusten vuokrakauden määrittelyssä ja lisäluoton koron määrittelyssä. Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille on määritetty johdon arvioon perustuva vuokrakausi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi.

10. VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

10.1. VAKUUTUSTOIMINNAN RAHOITUSVARAT

Vakuutustoiminnan rahoitusvarat on luokiteltu niiden hallinnointiin sovellettavan liiketoimintamallin mukaisesti noudattaen IFRS 9 -standardia. Periaatteet on kuvattu tarkemmin kohdassa 6 Rahoitusinstrumentit.

10.2. VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄT SOPIMUKSET

Vakuutustuotteet luokitellaan joko vakuutus sopimuksiksi tai sijoitussopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla merkittävä vakuutusriski siirretään vakuutuksenottajalta vakuutuksenantajalle tai jotka synnyttävät vakuutuksenottajalle oikeuden harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Muut sopimukset ovat sijoitussopimuksia.

Kaikki POP Pankki -ryhmän myöntämät vakuutustuotteet käsitellään Ryhmän yhdistellyssä tilinpäätöksessä vakuutus sopimuksina IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin mukaisesti.

10.3. VAKUUTUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT VELAT

Vakuutusvelka lasketaan kansallisia vastuuvelan laatimisperiaatteita noudattaen.

Yhtiön myöntämät vakuutus sopimukset ovat pääosin vuosivakuutuksia. Vakuutusmaksutuloon kirjataan vakuutusmaksut niiltä sopimuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Tämän jälkeen maksutuloa vähennetään odotetulla raukeamisella ja arvioiduilla luottotappioilla. Se tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta, josta on odotettavissa vastaisia kuluja, merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna. Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan sopimusmuutoksista sopimustasolla. Vakuutusmaksuvastuuseen lisätään myös varmuuslisä.

Vakuutuksenottajille maksettavat korvaukset ja vahingonselvittelystä aiheutuvat kustannukset kirjataan maksetuksi korvaukseksi, kun yhtiö tekee päätöksen vahingon maksamisesta. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä makсамatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatusta vahingoista että aikaisempiin vakuutusmaksutuottoihin suhteutetusta kollektiivivarauksesta. Korvausvastuuseen lisätään myös varmuuslisä. Maksetut korvaukset yhdessä korvausvastuun muutoksen kanssa muodostavat korvauskulut.

Eläkemuoitoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan käyttäen kiinteää diskonttauskorkoa, jonka arvo tilinpäätöspäivänä oli 0,0 prosenttia.

Jälleenvakuuttajan osuus vakuutusmaksuvastuusta lasketaan vastaavasti kuin ensivakuutta-

jan osuus. Vastuuvelan jälleenvakuuttajan osuuteen ei sisälly varmuuslisää.

Osana korvausvastuuta yhtiö varaa tasoitusmäärän. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu riskiteoreettisesti laskettava erä. IFRS-tilinpäätöksessä tasoitusmäärää ei lueta vakuutusvelkaan, vaan se huomioidaan laskennallisella verovelalla vähennettynä omassa pääomassa.

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan laskuperusteita oikaisemalla.

11. VARAUKSET

Varaus kirjataan silloin, kun POP Pankki -ryhmälle on syntynyt aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja veloitteen täytyminen on todennäköistä. Varaus kirjataan, kun Ryhmä pystyy luotettavalla tavalla arvioimaan veloitteen määrän. Mahdollinen kolmannen osapuolen maksama korvaus kirjataan erillisenä eränä silloin, kun korvauksen saamista pidetään käytännössä varmana. Varaus arvostetaan veloitteen täyttämiseksi maksettavien määrien nykyarvoon.

12. TYÖSUHDE-ETUUKSET

POP Pankki -ryhmän työsuhte-etuudet ovat pääasiassa lyhytaikaisia työsuhte-etuuksia, kuten

vuosilomapalkkoja ja tulospalkkioita, jotka odotetaan maksettavan asianomaisen työn suorittamisen yhteydessä tai seuraavan 12 kk aikana.

Työsuhteen päättämiseen perustuvat etuudet koostuvat irtisanomiskorvauksista.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkkeistä ja muista työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavista etuuksista. Lakisääteinen eläketurva on järjestetty ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Suurin osa Ryhmän eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia järjestelyjä. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat lisäeläketurvan sisältäviä sopimuksia.

Maksupohjaisten järjestelyjen kulut kirjataan henkilöstökuluihin sille tilikaudelle, jota vakuutusyhtiön veloitus koskee. Etuuspohjaisista järjestelyistä esitetään omaisuus- tai velkaeränä järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Eläkevelvoitteen nykyarvo on laskettu diskonttaamalla arvioidut rahavirrat yritysten liikeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon perustuvalla diskonttorolla.

Eläkevelvoitteen määrän laskevat riippumattomat vakuutusmatemaatikot vuosittain. Velvoite määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (projected unit credit method).

Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle ja ne esitetään henkilöstökuluissa. Eläkevel-

voitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Näitä erä ei siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

13. TULOUTUSPERIAATTEET JA TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMINEN

13.1. KORKOTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle tasaisesti suhteessa taseessa jäljellä olevaan määrään. Korkotuotot ja -kulut sisältyvät korkokatteeseen. Arvoltaan alentuneen saamisen (vaiheeseen 3 merkitty saaminen) korkotuotto on kerrytetty odotettavissa olevalla luottotappiolla vähennetylle määrälle.

Negatiiviset korkotuotot rahoitusvaroista kirjataan korkokuluihin ja positiiviset korkokulut rahoitusveloista korkotuottoihin.

13.2. PALKKIOTUOTOT JA -KULUT

Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään asti kuin Ryhmä olettaa olevansa oikeutettu palkkioon asiakkaalle suoritettua palvelua vastaan. Palkkiotuotot kirjataan joko yhtenä ajanhetkenä tai ajan kuluessa. Palkkioita, joiden katsotaan olevan kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

13.3. OSINGOT

Osingot tuloutetaan silloin, kun osinkoa jakavan

yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon-
jaosta ja oikeus osingon saamiseen on syntynyt.
Osinkotuotot kirjataan sijoitusten nettotuottoihin.

13.4. VAKUUTUSMAKSUT

Vahinkovakuutustoiminnasta saadut vakuutus-
maksutuotot sisältyvät tuloslaskelmaan vakuutus-
katteeseen. Maksut kirjataan maksutuloon veloi-
tusperiaatteen mukaan.

13.5. TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMINEN

Tuloslaskelmaerät on esitetty tilinpäätöksessä alla
esitetyn periaattein.

Korkokate	Korkotuotot ja -kulut rahoitusvaroista ja -veloista, nimellisarvon ja hankinta-arvon välisen erotuksen jaksotusmäärä, korkojohdannaisten korot sekä palkkiot, jotka käsitellään osana rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, vuokrasopimusvelan korkokulut
Palkkiotuotot ja -kulut	Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista ja lainopillisista tehtävistä sekä välitetyistä tuotteista, kuten rahastoista ja vakuutuksista, palkkiotuotot ja -kulut maksujenvälityksestä, palkkiokulut arvopapereista
Sijoitusten nettotuotot	Myyntivoitot ja -tappiot sekä arvostusvoitot, -tappiot ja osinkotuotot käypään arvoon arvostetuista rahoitusinstrumenteista, valuuttatoiminnan nettotuotot, käyvän arvon suojauslaskennan nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot (vuokra- ja osinkotuotot, myyntivoitot ja -tappiot sekä sijoituskiinteistöihin liittyvät vastike- ja hoitokulut, poistot ja arvonalentumiset)
Vakuutuskate	Vakuutusmaksutulo, vakuutusvelan muutos sekä maksetut vakuutuskorvaukset
Liiketoiminnan muut tuotot	Vuokra- ja osinkotuotot sekä myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä, muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat ja palkkiot, henkilösivukulut ja eläkekulut
Liiketoiminnan muut kulut	Muut hallintokulut, arvoltaan vähäisiin ja lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut, myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä, viranomaismaksut ja muut liiketoimintaan liittyvät kulut
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	Rahoitusvaroihin kohdistuvat arvonalentumiset, odotettavissa olevat luottotappiot ja toteutuneet luottotappiot sekä luottotappioiden palautukset

14. TULOVEROT

Tuloslaskelman verot koostuvat POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempien tilikausien verojen oikaisuksista ja laskennallisten verojen muutoksesta. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koki-erien, jotka liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajaan tulokseen kirjattuihin eriin, jolloin verovaikutus kirjataan myös kyseisiin eriin.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista ja vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten laskennassa käytetään sitä säädettyä verokantaa, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat laskennalliset verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

LIITE 3 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄT

POP Pankki -ryhmän rakenne ja POP Pankkien yhteenliittymä on kuvattu liitteessä 1.

POP Pankkien yhteenliittymän toimintaa säätelevät Euroopan Unionin sääntely, kansallinen lainsäädäntö sekä viranomaismääräykset. Kansallisista laeista keskeisiä ovat Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), Osuuskuntalaki 421/2013, Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 423/2013, Osakeyhtiölaki 624/2006 ja Vakuutusyhtiölaki 521/2008. Lisäksi yhteenliittymä noudattaa toiminnassaan hyvää pankkitapaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevia käytäntösäätöjä.

POP Pankki -ryhmän laajuus eroaa POP Pankkien yhteenliittymän laajuudesta. POP Pankki -ryhmä muodostuu POP Pankkien yhteenliittymästä ja sellaisista yhteisöistä, joissa yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä yhdessä on Kirjanpito-laissa 1336/1997 tarkoitettu määräysvalta.

Yhteenliittymään kuulumattomat POP Pankki -ryhmän yhteisöt ovat muita yhteisöjä kuin luottoja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävämpiä ovat POP Holding Oy ja tämän kokonaan omistama tytäryhtiö Suomen Vahinkovakuutus Oy.

1. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄÄN KUULUVAT YHTEISÖT

1.1 KESKUSYHTEISÖ POP PANKKIKESKUS OSK

POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja sillä on talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa. POP Pankkikeskus osk:n omistavat sen jäsenosuuspankit, jotka käyttävät POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokouksessa äänivaltaa.

1.2 POP PANKIT

POP Pankit ovat POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia, joilla on talletuspankkitoimilupa. Yritysmuodoltaan POP Pankit ovat osuuskuntia (osuuspankkeja). Ylintä päätösvaltaa POP Pankeissa käyttää pankin jäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai vaaleilla valittu edustajisto. Osuuskunnan kokous tai edustajisto valitsee pankille hallintoneuvoston, joka valitsee hallituksen. Toimitusjohtajan nimittää pankin sääntöjen mukaan joko hallintoneuvosto tai hallitus.

1.3 KESKUSLUOTTOLAITOS BONUM PANKKI OYJ

Bonum Pankki Oyj on POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitos ja tytäryhtiö. Bonum Pankki Oyjillä on talletuspankkitoimilupa. Bonum Pankki Oyj kuuluu jäsenluottolaitoksena ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiönä sekä keskusyhteisön jäsenluottolaitosten piiriin, että konserniohjauksen piiriin. Bonum Pankki Oyj toimii POP Pankkien keskusluottolaitoksena ja se harjoittaa myös muuta pankkitointa kuin keskusluottolaitostoimintaa..

1.4 KIINNITYSLUOTTOPANKKI POP ASUNTOLUOTTOPANKKI OYJ

POP Asuntoluottopankki Oyj on POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitos ja tytäryhtiö. POP Asuntoluottopankki Oyjillä on kiinnitysluottopankkitoimilupa. POP Asuntoluottopankki Oyj kuuluu jäsenluottolaitoksena ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiönä sekä keskusyhteisön jäsenluottolaitosten piiriin, että konserniohjauksen piiriin. POP Asuntoluottopankki toimii POP Pankkien kiinnitysluottopankkina ja sen tehtävänä on vastata Bonum Pankki Oyj:n kanssa POP Pankkien yhteenliittymän varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen vakuudellisia joukkovelkakirjalainoja.

1.5 MUUT YHTENLIITTYMÄN YHTEISÖT

Muita yhteenliittymään kuuluvia yhteisöjä ovat jäsenosuuspankkien ja keskusyhteisön konsolidointiryhmiin kuuluvat yhtiöt, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Lisäksi yhteenliittymään kuuluvat luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdesä omistavat yli puolet.

2. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN KESKUSYHTEISÖN HALLINTOELIMET

2.1 POP PANKKIKESKUS OSK:N OSUUSKUNNAN KOKOUS

POP Pankkikeskus osk:n ylin päättävä elin on osuuskunnan kokous. Osuuskunnan kokous vahvistaa keskusyhteisön säännöt, tilinpäätöksen ja taseen sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja ti-

lintarkastajan. Hallintoneuvostoon on valittava yksi jäsen jokaisesta jäsenluottolaitoksesta, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhtiöstä.

2.2 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTONEUVOSTO

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston keskeinen tehtävä on valvoa, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain, sääntöjen sekä jäsenten edun mukaisesti ja että vahvistettuja ohjeita ja osuuskunnan kokouksen päätöksiä noudatetaan. Hallintoneuvosto antaa hallitukselle lausunnon POP Pankki -ryhmän strategiasta, osuuskunnan kevätkokoukselle lausunnon POP Pankkikeskus osk:n tilinpäätöksestä, konserni-tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä käsittelee muut hallituksen esittämät asiat.

Hallintoneuvosto valitsee ja vapauttaa hallituksen jäsenet, toimitusjohtajan ja nimittää toimitusjohtajan sijaisen sekä päättää hallituksen palkkioista.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan työ- ja nimitysvaliokunnan valmistelemaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja tämän sijaisen nimittämistä sekä palkkoja ja palkkiota koskevia asioita. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokunnan osaltaan hoitamaan hallintoneuvostolle kuuluvaa valvontatehtävää.

2.3 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLITUS

Keskusyhteisön hallitus johtaa keskusyhteisöä ammattitaitoisesti terveiden ja varovaisten liikeperi-

aatteiden mukaisesti. Hallitus vastaa keskusyhteisön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta ja luottavasta järjestämisestä.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa POP Pankki -ryhmän strategian hallintoneuvostoa kuultuaan. Hallitus vahvistaa liiketoimintasuunnitelmien perusteella yhteenliittymän riskinottotason ja riskinottohalukkuuden sekä hyväksyy suunnitelman riskinottotasoon suhteutetun vakavaraisuuden ylläpitämisestä. Hallitus asettaa tavoitetason, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofiilin edellyttämän pääomatason ja -rakenteen. Hallituksen tehtävä on myös vastata ennakoivasta pääomasuunnittelusta sekä vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoivan pääomasuunnittelun sovittamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta ohjausta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta, ja vahvistaa yhteenliittymän vakavaraisuuden hallintasuunnitelman vuosittain.

Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmän riittäväydestä yhteenliittymätasolla. Hallituksen tehtävänä on ohjata yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville jäsenluottolaitoksille Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisia sitovia ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Hallitus valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden, sääntöjensä sekä yhteenliittymän sitovien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi hallituksen tehtävänä on valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja

riittävyttä, hyväksyä riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet sekä riskilajikohtaiset strategiat.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden luotettavuus-, sopivuus- ja pätevyysarviointi tehdään ennalta määritettyjä ja neutraaleja perusteita noudattaen. Hallituksen kokoonpanon monimuotoisuudella tavoitellaan optimaalista kykyä kehittää ja hoitaa keskusyhteisön ja yhteenliittymän tehokkuutta, kilpailukykyä ja riskienhallintaa. Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa huolehditaan siitä, että tarpeellinen osaaminen on kulloinkin edustettuna. Myös alueellinen edustavuus on osa monimuotoisuuden arviointia. Sukupuolten tasapuolinen edustus hallituksessa on yksi monimuotoisuuden tärkeä ulottuvuus. Hallitus hyväksyy tavoitteen sukupuolten tasapuolisuudesta edustuksesta sekä laatii toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään.

Hallitus arvioi vuosittain työskentelyään ja sen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja, kokemusta ja kollektiivista sopivuuttaan sekä uusien jäsenten tehtävänkuvia.

Hallituksen jäsenillä tulee olla edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen ja riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenellä ja toimivaan johtoon kuuluvalla tulee olla yhteenliittymän liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta riittävä osaaminen.

Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa yhteenliittymään kuuluvaan jäsenluottolaitokseen.

Hallituksen jäsenen tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö. Hallituksen jäseneksi valittavien luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito selvitetään valinnan yhteydessä sekä säännöllisin väliajoin tämän jälkeen. Keskusyhteisön hallitus on määritellyt hallituksen jäsenen hallituksen jäsenyyksien enimmäislukumäärän. Hallituksen jäsenillä voi olla enintään neljä muuta hallituksen jäsenyyttä. Hallituksen jäsenyyksiä laskettaessa ei oteta huomioon POP Pankki -ryhmän sisällä olevia tai ryhmän yhteistyyssuhteisiin liittyviä hallituksen jäsenyyksiä eikä kuulumisia sellaisten yhteisöjen hallintoelimiin, joilla ei ole kaupallisia tarkoituksia, kuten voittoa tavoittelemattomat tai hyväntekeväisyysjärjestöt sekä asunto-osakeyhtiöt.

2.4 POP PANKKIKESKUS OSK:N TOIMITUSJOHTAJA

Keskusyhteisöllä on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on vastata keskusyhteisön päivittäisestä johtamisesta ja hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtaja valmistelee hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa. Mahdollisiin sivutoimiin toimitusjohtajalla on oltava hallituksen erikseen myöntämä suostumus.

3. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN OHJAUS SEKÄ RISKIENHALLINTA

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivalla POP Pankkikeskus osk:lla on Yhteenliittymälain mukaisesti velvollisuus valvoa jäsenluotto-

laitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa ohjeita yhteisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi säännöissään määrättyllä tavalla vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan lakeja, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita.

Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita ja puuttuu tarvittaessa jäsenluottolaitoksen toimintaan erikseen sovittujen periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Keskusyhteisön hallitus päättää tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä.

Jäsenluottolaitokset ottavat, jäsenluottolaitoksia sitovien liiketoiminnan ohjausrajojen asettamisessa rajoissa, itsenäisesti liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluva jäsenluottolaitos ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän

tasolla Yhteenliittymälain mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, Luottolaitoslaissa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistusosuuksiin.

Keskusyhteisöllä on yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Yhteenliittymälain mukaan Finanssivalvonta voi antaa keskusyhteisölle luvan päättää tiettyjen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevien poikkeusten myöntämisestä jäsenluottolaitoksilleen. Tilinpäätöshetkellä keskusyhteisö on vapauttanut jäsenluottolaitokset omien varojen vaateesta ryhmän sisäisille erille, suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenluottolaitosten välillä, sisäisten erien sisällyttämisestä vastuiden määrään vähimmäisomavaraisuusastetta laskettaessa sekä maksuvalmiusvaatimuksesta ja pysyvän varainhankinnan vaateesta (NSFR). Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymässä maksuvalmius- ja pysyvän varainhankinnan vaatimuksen täyttymisestä.

POP Pankkien yhteenliittymän riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

4. POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄÄN LIITTYMINEN JA SIITÄ EROAMINEN

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisön jäseninä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat Yhteenliittymälain säännöksiä ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto kirjallisen hakemuksen perusteella.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen, Osuuskuntalain ja Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja niiden asettamien edellytysten täytyessä. Yhteenliittymään kuuluvien yritysten omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä Yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen ja Osuuskuntalain mukaisesti, jos jäsenluottolaitos on laiminlyönyt jäsenyydestä johtuvan velvollisuutensa. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä, jos tämä on hallintoneuvoston antamasta varoituksesta huolimatta laiminlyönyt keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden noudattamisen tavalla, joka merkittävästi vaarantaa yhtenäisen maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien periaatteiden soveltamisen tai niiden noudattamisen valvonnan yhteenliittymässä. Jäsenluottolaitos voidaan erottaa myös silloin, jos jäsenluottolaitos on muutoin toiminut olennaisesti

keskusyhteisön vahvistamien yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden, keskusyhteisön tai POP Pankki -ryhmän etujen vastaisesti. Jäsenluottolaitoksen erottamisesta päättää hallintoneuvoston esityksestä keskusyhteisön osuuskunnan kokous.

Mitä Yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

5. KESKUSYHTEISÖN MAKSUVELVOLLISUUS JA JÄSENLUOTOLAITOSTEN KESKINÄINEN VASTUU

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan Yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän esittämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan Yhteenliittymälaisissa säädetyn perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon vel-

koja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa Osuuskuntalaissa tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka keskusyhteisö on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään 0,5 prosenttia kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

6. POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄN VALVONTA

Finanssivalvonta valvoo Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöä. Jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö. Yhteenliittymän kriisinratkaisusta vastaavana viranomaisena toimii Rahoitusvakausvirasto.

Finanssivalvonta valvoo, että keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita kos-

kevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä.

7. TALLETUSSUOJARAHASTON JA SIOJITTAJIENTÄ KORVAUSRAHASTON SIOJA

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina.

Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 tuhanteen euroon asti. Rahoitusvakuusvirasto hallinnoi talletussuojarahastoa ja hoitaa talletussuojaan liittyviä tehtäviä.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20 tuhanteen euroon saakka.

8. POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen Kirjanpitolaissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut POP Pankki -ryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot.

Keskusyhteisöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla KHT-tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja tarkastaa myös Yhteenliittymälaisissa tarkoitettua yhdistellyn tilinpäätöksen. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajilla on oikeus saada POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa Luottolaitoslain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuosi-katsausta eikä EU:n Vakavaraisuusasetuksen mukaisia, vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III

-vakavaraisuustiedot). EU:n Vakavaraisuusasetuksen edellyttämät tiedot julkistetaan POP Pankkien yhteenliittymästä erillisessä raportissa.

9. PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota.

Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävä riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen määräykseen ja ohjeisiin sekä kannanottoihin.

Päätettäessä jäsenluottolaitosten toimivan johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmästä noudatetaan POP Pankkien yhteenliittymässä Luottolaitoslakia jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Palkitsemisperiaatteet jäsenluottolaitoksissa vahvistaa kunkin jäsenluottolaitoksen hallitus, joka myös seuraa ja valvoo palkitsemisjärjestelmien noudattamista ja arvioi säännöllisesti sen toimivuutta. Toimiva johto vastaa palkitsemisen toteuttamisesta vahvistettujen palkitsemisperiaatteiden mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymässä ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten yhteistä palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska jokainen yhteenliittymään kuuluva yhteisö päättää palkitsemisesta itsenäisesti.

Yhteenliittymän sisäinen tarkastus tekee yhteenliittymän palkitsemisjärjestelmistä ja -käytännöistä keskitetyn, riippumattoman arvioinnin kerran vuodessa. Sisäinen tarkastus raportoi arvioinnin yhteenvedon keskusyhteisön hallitukselle vuosittain.

Liiketoiminnasta riippumattomien valvontatoimintojen palkitseminen ei ole POP Pankkien yhteenliittymässä riippuvainen valvottavan liiketoimintayksikön tuloksesta.

Niissä jäsenluottolaitoksissa, joissa muuttuva palkitseminen on käytössä, on erilaisia palkitsemisjärjestelmiä. Järjestelmät eroavat toisistaan mm. niiden piiriin kuuluvan henkilöstön osalta, palkkion määrän ja palkitsemisen kriteerien osalta.

Jäsenluottolaitos voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain hallituksen päätöksellä, esimerkiksi siinä tapauksessa, että jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus on alittanut sille määritellyn tason.

Palkkionsaajalle maksettavan erorahan ja muun vastaavan korvauksen, joka maksetaan, jos palvelussuhde päättyy ennenaikaisesti, maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen. Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty Luottolaitoslaissa.

Yhteenliittymä on vapautettu luottolaitoslain 8 luvun 11 ja 12 §:ien säännöksistä koskien muuttuvan palkkion lykkäämistä sekä muun kuin käteisen käytöstä, niin kauan kuin yhteenliittymän keskimääräinen tase on alle viisi miljardia euroa laskettuna kuuluvaa tilikautta edeltävien neljän tilikauden keskiarvona tai yhteenliittymää ei pidetä vakavaraisuusasetuksen mukaisena suurena laitoksena. Yhteenliittymässä ei tästä syystä lykätä palkkioiden maksumista eikä makseta palkkioita muuna kuin käteisenä.

POP Pankkien yhteenliittymässä on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa yhteenliittymän tai jäsenluottolaitoksen riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa yhteenliitty-

mälle tai jäsenluottolaitokselle merkittävää taloudellista riskiä. Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluvat yhteenliittymässä mm. jäsenluottolaitosten, keskusyhteisön ja muiden yhtiöiden toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt, muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus riskiasemaan sekä liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen henkilöt. Jokainen ryhmän yhteisö vastaa omalta osaltaan tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Jäsenluottolaitokset julkaisevat internet -sivustoillaan selostuksen palkitsemista koskevien Luottolaitoslain säännösten noudattamisesta. Tilikaudelle kohdistuvat palkat ja palkkiot esitetään POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen liitteessä 11. EU:n Vakavaraisuusasetuksen N:o 876/2019 artiklan 450 edellyttämät tiedot POP Pankki -ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden palkitsemisesta esitetään tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta erillisessä Pilari III -raportissa.

LIITE 4 RISKIENHALLINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

1. PANKKITOIMINNAN RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Riskiennhallinnan strategisina tavoitteina on varmistaa POP Pankki -ryhmän riskinkantokyky kaikissa olosuhteissa, pitää yhteenliittymän ja siihen kuuluvien pankkien riskinotto maltillisena suhteessa riskinkantokykyyn ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutusta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta. Riskienhallinnan prosessin tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja että niitä valvotaan säännöllisesti ja että ne ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Keskusyhteisö vastaa ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävytydestä ja ajanmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan toteuttamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomaisäännösten, omien sääntöjensä, keskusyhteisön antamien ohjeiden ja asianmukaisten ja eettisesti hyväksyttävien menettelytapojen mukaisesti. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset ottavat, niitä sitovien liiketoiminnan limiittien puitteissa, liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan sekä yksittäisen jäsenluottolaitoksen tasolla että konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla. Riskienhallinnan liittyvien limiittien ja toimintaperiaatteiden rikkomiseen puututaan soveltuvien toimintamallien mukaisesti.

Riskiennhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa säätelevät EU-lainsäädäntö, Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 24.6.2010/599 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), sekä Finanssivalvonnan sekä Euroopan pankkiviranomaisen standardit, määräykset ja ohjeet.

Yhteenliittymän olennaisimmat riskit ovat luotto-, likviditeetti- ja markkinariski sekä operatiivinen riski. Luottoasiakkaiden maksukyvyn huolellisen selvittämisen lisäksi luottoriskin vähentämismenetelmänä käytetään hajautusta ja vakuuk-

sia. Likviditeettiriskin vähentämismenetelmänä käytetään riittävän likviditeettipuskurin ylläpitoa ja rahoituksen hajauttamista sekä ajallisesti etä vastapuolittain. Markkinariskin tärkeimpiä alalajeja ovat rahoitustaseen korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Korkoriskin vähentämismenetelmänä käytetään tasesuunnittelua sekä korkojohdannaisia. Sijoitustoiminnan riskiä vähennetään hajautuksella sekä sijoitusten vastapuoli- ja allokatiolimiiteillä. Operatiivista riskiä hallitaan selkeillä prosesseilla sekä henkilöstön koulutuksella, ohjeistuksella ja valvontamekanismeilla.

Yhteenliittymä kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Yhteenliittymässä ei ole sen taloudelliseen kantokykyyn nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä.

Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle säännöllisesti tietoa yhteenliittymän sekä jäsenluottolaitosten riskeistä ja niiden tasoista. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon yhteenliittymän toiminnan luonteen ja laajuuden. Yhteenliittymän luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskien valvonta ovat lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaisia.

Riskiennhallinta kuuluu olennaisena osana yhteenliittymän sisäiseen valvontaan. Sisäisellä valvon-

nalla seurataan, että organisaatio toimii säännösten mukaisesti, hallitsee riskejä kattavasti ja toimii tehokkaasti ja luotettavasti. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhteenliittymässä eri tasoille asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan annettuja ohjeita noudattaen.

2. RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN ORGANISOINTI

Hallintoneuvoston ja hallituksen asemaa yhteenliittymän riskienhallinnassa on kuvattu liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

2.1 TOIMIVA JOHTO

Keskusyhteisön toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan sekä riskienhallinnan käytännön toteutuksesta, jatkuvasta seurannasta ja valvonasta sekä raportoinnista yhteenliittymän hallitukselle. Toimiva johto myös huolehtii siitä, että riskienhallintaan liittyvät vastuut, valtuudet, prosessit ja raportointisuhteet on selkeästi määritetty ja riittävästi kuvattu ja että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa riskienhallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät.

2.2 RISKIEN VALVONTATOIMINTO

Keskusyhteisön riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa jäsenluottolaitosten riskejä ja vakavaraisuutta. Sen tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoiminnan si-

sältämistä riskeistä, kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja valvontaan sekä koordinoida ja kehittää vakavaraisuuden hallintaprosessia riskienvalvontaa ja raportointia.

Riskien valvontatoiminto valmistelee ohjeita keskusyhteisön hallituksen päätettäväksi. Se myös tukee, neuvoo ja kouluttaa jäsenluottolaitoksia riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisessä ja kehittämisessä. Riskien valvontatoiminto seuraa jäsenluottolaitosten riskipositioiden kehittymistä ja antaa palautetta jäsenluottolaitoksille näistä sekä oman pääoman riittävyydestä suhteessa riskipositioihin. Valvontatoiminnon tehtävänä on myös varmistaa, että riskienmittausmenetelmät ovat asianmukaisia, riittävän tarkkoja ja luotettavia, sekä valvoa, että hallituksen hyväksymiä riskienhallinnan ohjeita, liiketoiminnan ohjausrajoja ja riskistrategioita noudatetaan.

Riskien valvontatoiminto antaa hallitukselle säännöllisesti yhteenvedon riskien valvontatoiminnon toiminnasta ja sen tekemistä havainnoista sekä riskitilanteesta. Riskien valvontatoiminto varmistaa, että kaikkien jäsenluottolaitosten liiketoiminnassaan ottamien merkittävien riskien yhteisvaikutus tulokseen ja omiin varoihin raportoidaan hallitukselle vakavaraisuuden hallintaprosessin yhteydessä.

2.3 COMPLIANCE-TOIMINTO

Compliance-toiminto valvoo, että yhteenliittymä ja jäsenluottolaitokset noudattavat toimintaan-

sa säänteleviä lakeja, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Compliance-toiminnon tehtävänä on myös pitää keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten ylin ja toimiva johto tietoisina olennaisissa säännöksissä tapahtuvista merkittävistä muutoksista ja niiden vaikutuksista. Compliance-toiminto valmistelee toimintaohjeita säännösten soveltamisesta.

Compliance-toiminto raportoi toiminnastaan sekä tehdyistä havainnoista säännöllisesti keskusyhteisön toimivalle johdolle, hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle. Yhteenliittymässä compliance-toiminto on keskitetty keskusyhteisöön kaikkien jäsenluottolaitosten osalta.

Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja neuvomalla liiketoimintaa sääntelyn mukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

2.4 SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea keskusyhteisön hallintoneuvostoa, hallitusta ja toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen jär-

jestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Sisäisen tarkastuksen yksikön toiminnasta vastaa tarkastusjohtaja. Sisäinen tarkastus toimii toiminnallisesti keskusyhteisön hallituksen ja hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet.

Sisäinen tarkastus arvioi valvontamenettelyiden riittävyyttä ja tehokkuutta koko yhteenliittymässä. Sisäinen tarkastus raportoi vähintään vuosittain keskusyhteisön hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle keskeiset tarkastushavaintonsa ja antamansa suositukset, jotka liittyvät valvonnan järjestämiseen sekä sen luotettavuuteen ja asianmukaisuuteen. Tarkastuksessa esiin tulleet merkittävät poikkeamat tarkastushavaintojen osalta raportoidaan välittömästi keskusyhteisön hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnille.

2.5 JÄSENLUOTOLAITOKSET

Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksina ovat jäsenosuuspankit ja Bonum Pankki Oyj noudattavat toiminnassaan keskusyhteisön määrittelemiä riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita.

Keskusluottolaitosta lukuun ottamatta yhteenliittymän jäsenluottolaitokset toimivat strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella jäsenluottolaitokset kykenevät pitämään toimintaansa sisälty-

vät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä.

POP Pankeissa ylimpänä hallintoelimenä toimii osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet. Bonum Pankki Oyj:ssä yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastustoimikunnan, joka avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa.

Jäsenluottolaitoksen hallitus vahvistaa muun muassa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat sisäiset ohjeet, liiketoiminnan tavoitteet, eri riskilajeja koskevat riskilimiitit ja pääomasuunnitelman sekä vakavaraisuuden hallintasuunnitelman. Lisäksi hallitus vastaa riskienhallinnan riittävyydestä ja valvoo pankin liiketoimintaa, riskiasemaa ja riskinkantokyvyn riittävyyttä. Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan jäsenluottolaitos laatii muun muassa tulos-, kasvu- ja vakavaraisuussuunnusteet. Ennusteiden perusteella jäsenluottolaitos kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään saavuttamaan.

Jäsenluottolaitoksen toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta ja raportoi hallitukselle säännöllisesti jäsenluottolaitoksen liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta.

Keskusyhteisön riippumaton riskien valvontatoiminto ja compliance-toiminto ohjaavat yhteenliit-

tymän riskien valvontaa. Tämän lisäksi suurimmissa jäsenluottolaitoksissa on oma riskien valvonnasta vastaava riippumaton henkilö, joka vastaa keskusyhteisön ohjeistaman riskien valvonnan toteutuksesta jäsenluottolaitoksessa. Muissa jäsenluottolaitoksissa on toiminnasta vastaava yhteyshenkilö.

Riskienhallinnan tehtäviä ja vastuunjakoa varten on määritelty ensisijainen vastuu, valvontavastuu ja arviointivastuu. Ensisijainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toimenpiteiden toteuttamisesta on liiketoiminnasta vastaavalla jäsenluottolaitoksella, joka vastaa myös siitä, että riskienhallinnan ohjeita ja menettelytapoja noudatetaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ORGANISOINTI**I PUOLUSTUSLINJA****JÄSENLUOTTOLAITOKSET**

- Päivittäinen riskienhallinta
- Esimiesvalvonta
- Ensijainen vastuu valvonnasta on jäsenluottolaitoksen toimivalla johdolla ja hallituksella

II PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN RIIPPUMATON RISKIEN VALVONTA JA COMPLIANCE**

- Valvonta
- Ohjeistus
- Tuki, prosessit, välineet

III PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN SISÄINEN TARKASTUS**

- Riippumaton valvonnan arviointi perustuen riskilähtöiseen tarkastustoimintaan

Keskusyhteisön riskienvalvontatoiminto valvoo riskienhallinnan toteuttamista yhteenliittymässä ja compliance-toiminto valvoo toiminnan sääntelyn mukaisuutta. Keskusyhteisön yhteydessä toimiva sisäinen tarkastus toteuttaa riippumatonta arviointi ja varmistustoimintaa valvontamenettelyjen riittävyyden ja tehokkuuden varmistamiseksi.

3. VAKAVARAISUUDEN HALLINTA

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhteenliittymällä ja siihen kuuluvilla jäsenluottolaitoksilla on jatkuvasti riittävä pääomapuskuri strategisten liiketoimintatavoitteidensa saavuttamiseksi ja niistä aiheutuvien riskien kattamiseksi kaikissa olosuhteissa. Vakavaraisuus-asemaa hallitaan yhteenliittymän keskusyhteisön asettaman riskinottokehikon mukaisella riskinottohalukkuudella ja siihen liittyvillä limiiteillä.

Vakavaraisuusaseman seuranta ja ohjaus on toteutettu asettamalla limiittejä sekä yhteenliittymän että jäsenluottolaitosten vakavaraisuudelle. Vakavaraisuustavoitteet (limitit) asetetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 575/2013 ja sitä uudistavan asetuksen 2019/876 (jäljempänä vakavaraisuusasetus) mukaiselle vakavaraisuussuhdeluvulle ja sisäiseen riskien arviointiin pohjautuvalle taloudelliselle pääomavaatimukselle (nk. pilari 2, sisäinen pääoma).

Osana vakavaraisuuden hallinnan prosessia pyritään tunnistamaan kaikki olennaiset riskit ja arvioimaan niiden suuruutta ja edellyttämiä pääomavaateita. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset laativat vuosittain omat pääomasuunnitelmansa stressitesteineen yhdenmukaisilla keskusyhteisön määrittelemillä työkaluilla ja periaatteilla yhteenliittymän keskusyhteisön valvonnassa. Jäsenluottolaitosten suunnitelmien pohjalta laaditaan yhteenliittymän pääomasuunnitelma, joka sisältää yhteenvedon yhteenliittymän pääomien ja riskipositoiden kehittymisen erilaisissa skenaarioissa. Prosessilla varmistetaan, että yhteenliittymän kasvu-, kannattavuus- ja riskinkantokykytavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisia. Pääomasuunnitelman ns. perusskenaario muodostaa samalla perustan budjetoinnille jäsenluottolaitoksille ja yhteenliittymälle.

Yhteenliittymän vakavaraisuusasemaa käsittelevät tunnusluvut, vakavaraisuusvaatimus ja vakavaraisuuslaskennan pääerät on esitetty tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Kattavammat, vakavaraisuusasetuksen kahdeksannen osan mukaisesti julkistettavat tiedot julkistetaan erillisessä Pilari III -raportissa.

3.1 PILARI I VAKAVARAISUUS

POP Pankkien yhteenliittymän merkittävimmät Pilari I -pääomavaateet muodostuvat kiinteistövaikudellisista saamisista, saamisista yrityksiltä ja vähittäissaamisista. Yhteenliittymässä sovelletaan vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin pääomavaateen laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin pääomavaateen laskentaan perus-

menetelmää. Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla ei ole kaupankäyntitoimintaa, joten markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä ainoastaan valuuttaposiitiolle.

POP Pankkien yhteenliittymän omat varat muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä rahastoista, joista vähennetään vakavaraisuusasetuksen mukaiset vähennyserät. Tilikauden voittoa ei lueta omiin varoihin.

4. PANKKITOIMINNAN RISKIT

4.1 LUOTTORISKI

Yhteenliittymän merkittävin riski on luotto- ja vastapuoliriski. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteita. Luottoriskin merkittävin lähde on luotot, mutta luottoriskiä voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten saamistodistuksista sekä erilaisista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista.

4.1.1 Luottoriskin hallinta

Keskusyhteisön hallitus ohjaa jäsenluottolaitosten luottoriskin hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä luottoriskin valvontaa ja raportointia. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa luottoriskistrategian, jossa määritellään tavoiteriskitaso, riskinoton linjauksia ja asiakasvalintaa sekä vakuuksia koskevat periaatteet. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa vastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakasryhmä- ja toimialajakauman sekä luottosalkun laadun seurannassa ja valvonnassa käytettävät riskilimiitit sekä seurantaratajat. Luottoriskistrategiaa täydentävät luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeet luovat pohjan luottoriskin hallintaan jäsenluottolaitoksissa. Luottoriskistrategian valmistelusta ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskien valvontatoiminto. Luottoriskistrategia päivitetään vähintään vuosittain tai aina yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn tai viranomaisvaateiden olennaisesti muuttuessa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset hyväksyvät yhteenliittymän hallituksen hyväksymän luottoriskistrategian. Strategia yhdessä luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeiden kanssa määrittelee enimmäismäärät riskikeskeittymille ja ohjaa luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset tehdään kunkin jäsenluottolaitoksen hallituksen vahvistamien päätösvaltuuksien puitteissa ja yhteenliittymässä noudatettavien periaatteiden rajoissa. Jäsenluottolaitos myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalla toimialueellaan. Tällä varmistetaan paikallinen, riittävän perusteellinen asiakastuntemus.

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi vastuilla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja markkina-arvojen kehitystä seurataan säännöllisesti sekä tilastollisia malleja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntäen. Vakuuksien arvostamisessa käytettävät vakuusarvostuskertomet ovat yhteenliittymässä yhdenmukaiset kaikissa jäsenluottolaitoksissa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskenta on tärkeä osa luottoriskin hallintaa. Arvon alentumisten periaatteet ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta on määritelty tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa liitteessä 2. Lainoihin ja saamisiin, taseen ulkopuolisiin eriin ja saamistodistuksiin kohdistuvat arvonalentumiset ja tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Jäsenluottolaitosten hallituksille raportoidaan kuukausittain asiakasvastuista ja ongelmasaamisista. Raportointi sisältää mm. luottoriskin määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoitain ja luottokelpoisuusluokittain. Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle luottoriskien kehityksestä, riskiposiosta, järjestämättömistä saamisista, lainanhoitajoustoista ja odotettavissa olevista luottotappioista vähintään neljännesvuosittain.

Asiakkaan luottokelpoisuuden arviointi rakentuu hyvään asiakastuntemukseen, asiakkaan työ- ja tulotietoihin, maksukyky- ja maksuvaralaskentaan sekä luottoluokitusmalleihin. Henkilö- ja yritysasi-

akkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan käyttäytymispisteytysmallilla. Maatalousasiakkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan säännöllisesti luottoluokitusmallilla. Uudet luottoasiakkaat luokitellaan hakemuspisteytyksellä. Luokittelun tarkoituksena on jaotella asiakkaat riskin mukaisesti.

Yhteenliittymän vastuut on jaoteltu maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) mukaisesti riskiluokkiin 1–8. Riskiluokka 1 kuvaa matalimman riskin saatavia ja riskiluokka 8 korkeimman riskin saatavia. Asiakas ja asiakkaan kaikki sopimukset katsotaan olevan maksukyvyttömiä (riskiluokka 8), mikäli jokin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa esitetty maksukyvyttömyyden kriteeri toteutuu. Maksukyvyttömäksi luokitellut vastuut luokitellaan IFRS 9-standardin mukaisesti vaiheeseen 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut, joiden luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, luokitellaan vaiheeseen 2. Muut vastuut on luokiteltu vaiheeseen 1. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on esitetty tarkemmin liitteessä 2.

Lainojen ja saamisten, saamistodistusten sekä taseen ulkopuolisten erien bruttomäärä korkeimman riskin riskiluokassa 8 oli tilikauden lopussa yhteensä 113 629 (98 655) tuhatta euroa.

Riskiluokissa 1–4 66,4 (69,4) prosenttia oli henkilöasiakkaita, 20,7 (18,6) prosenttia yritysasiakkaita ja 12,9 (12,0) prosenttia maatalousasiakkaita. Korkeamman riskin luokista 5–8 henkilöasiakkaiden osuus oli 52,8 (50,4) prosenttia, maatalousasiak-

kaiden 15,2 (22,4) prosenttia sekä yritysasiakkaiden 32,0 (27,4) prosenttia tilikauden lopussa.

SAAMISET RISKILUOKITTAIN 31.12.2022

SAAMISET ASIAKKAILTA RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2022				31.12.2021
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	3 597 267	12 715	-	3 609 982	3 344 201
5	1,50	5,00	401 998	52 821	-	454 820	527 848
6	5,00	25,00	116 961	103 593	-	220 554	224 204
7	25,00	100,00	2 767	89 661	-	92 428	86 733
8	100,00	100,00	-	-	112 207	112 207	97 366
Bruttoarvo			4 118 994	258 791	112 207	4 489 992	4 280 352
ECL			5 258	4 782	31 473	41 512	36 523
Nettoarvo			4 113 736	254 009	80 735	4 448 480	4 243 829

SAAMISTODISTUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2022				31.12.2021
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	470 996	22 357	-	493 353	426 873
5	1,50	5,00	0	10 330	-	10 330	11 417
6	5,00	25,00	1 278	4 685	-	5 963	3 813
7	25,00	100,00	0	90	-	90	3 487
8	100,00	100,00	0	0	-	0	0
Bruttoarvo			472 274	37 463	-	509 736	445 590
ECL			67	0	-	67	38
Nettoarvo			472 207	37 463	-	509 669	445 552

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 655 (1 385) tuhatta euroa, joista 199 tuhatta euroa lukeutuu vaiheeseen 1 ja 456 tuhatta euroa vaiheeseen 2.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2022				31.12.2021
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	311 457	8 833	-	320 290	318 775
5	1,50	5,00	14 793	1 244	-	16 037	28 167
6	5,00	25,00	4 273	3 373	-	7 646	7 374
7	25,00	100,00	382	983	-	1 365	382
8	100,00	100,00	40	-	1 422	1 462	1 289
Bruttoarvo			330 944	14 434	1 422	346 800	355 987
ECL			390	243	245	878	672
Nettoarvo			330 554	14 191	1 177	345 922	355 316

4.1.2 Luotot asiakasryhmittäin

Yhteenliittymässä keskeisiä asiakasryhmiä ovat henkilöasiakkaat, maatalousasiakkaat sekä pienyritykset. Yhteenliittymän luottokanta oli vuoden 2022 lopussa 4 448 480 (4 243 829) tuhatta euroa.

SAAMISET ASIAKKAILTA ASIAKASRYHMITÄIN

(1 000 euroa, netto)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos %	Päävakuustyyppi
Henkilöasiakkaat	2 843 929	2 777 106	2,4 %	Asuntovakuus
Yritysiasiakkaat	1 015 620	864 432	17,5 %	Muu kiinteistövakuus
Maatalousasiakkaat	588 930	602 292	-2,2 %	Muu kiinteistövakuus
Yhteensä	4 448 480	4 243 829	4,8 %	

Yritysluotonannon pääasiallisina kohderyhminä ovat jäsenluottolaitosten toimialueilla toimivat mikro- ja pienyritykset, elinkeinonharjoittajat sekä maa- ja metsätalousasiakkaat. Yritysiasiakkaiden luotonannossa luotonmyöntämisen perusteena ovat asiakkaan taloudellinen tilanne, velanhoidokyky, tilinpäätösanalyysi, tarjottujen vakuuksien kattavuus sekä asiakkaan luottoluokitus.

YRITYSLUOTTOKANNAN TOIMIALAJAKAUMA

(1 000 euroa)	31.12.2022		31.12.2021	
	Nettoarvo	%-osuus	Nettoarvo	%-osuus
Kiinteistöalan toiminta	376 971	37,1 %	303 548	35,1 %
Rakentaminen	143 063	14,1 %	131 993	15,3 %
Tukku- ja vähittäiskauppa	89 196	8,8 %	85 018	9,8 %
Teollisuus	86 681	8,5 %	83 914	9,7 %
Kuljetus ja varastointi	49 727	4,9 %	51 226	5,9 %
Muut toimialat	269 983	26,6 %	208 732	24,1 %
Yhteensä	1 015 620	100,0 %	864 432	100,0 %

4.1.3. Luottokanta vakuuksittain ja vaiheittain

Luotonanto henkilöasiakkaille tapahtuu pääasiassa turvaavaa asuntovakuutusta vastaan. Tarvittaessa käytetään lisäksi muita vakuuksia. Yhteenliittymän myöntämistä luotoista 63,0 (64,1) prosenttia on myönnetty asuntovakuutusta vastaan. Henkilöasiakkaiden luotot myönnetään POP Pankkien taseista ja Visa-kortteihin liittyvät luotot sekä digitaaliset vakuudettomat kulutusluotot myönnetään keskusluottolaitoksen taseesta. Alla olevassa taulukossa on esitetty luottoriskille alttiina oleva määrä vakuuksittain ja vaiheittain.

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2022

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 636 362	136 181	31 002	2 803 545
Muu kiinteistövakuus	1 090 362	96 955	40 467	1 227 784
Rahoitusvakuus	94 512	2 520	264	97 296
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	38 534	4 339	1 535	44 408
Muu vakuus	59 275	7 509	1 263	68 047
Luotot ilman vakuutta	194 691	6 505	6 205	207 401
Yhteensä	4 113 736	254 009	80 735	4 448 480

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2021

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 560 470	131 574	26 297	2 718 342
Muu kiinteistövakuus	1 048 851	92 959	36 527	1 178 336
Rahoitusvakuus	53 424	792	383	54 599
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	42 028	4 735	1 507	48 271
Muu vakuus	52 750	4 552	992	58 294
Luotot ilman vakuutta	177 113	4 720	4 154	185 987
Yhteensä	3 934 636	239 332	69 861	4 243 829

4.1.4. Luotonannon keskittymäriski

Luotonannon keskittymäriskiä syntyy luotonannosta, kun luottovastapuolet ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan tai toimivat samankaltaisessa taloudellisessa ympäristössä, jolloin yksittäiset tapahtumat voivat vaikuttaa merkittävään joukkoon luottovastapuolia samanaikaisesti. Vastaavaa keskittymäriskiä voi syntyä myös luottojen vakuuksien ollessa samankaltaisia.

Yhteenliittymän tai yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle tai asiakaskokonaisuudelle myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää vakavaraisuusasetuksessa tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yhteenliittymätasolle on määriteltä asiakasryhmä- ja riskitoimialakohtaiset enimmäisosuudet luottokannasta sekä euromääräinen raja yksittäiselle asiakaskokonaisuudelle. Tämän lisäksi on määriteltä euromääräinen raja, jonka ylittävät uudet luotot edellyttävät etukäteisilmoituksen keskusyhteisön riskienvalvontatoiminnolle. Yhteenliittymätasolla tai yksittäisillä jäsenluottolaitoksilla ei ollut tilikauden lopussa merkittäviä luotonannon riskikeskittymiä.

4.1.5. Ongelmasaamiset, lainanhoitojoustot ja saamisten arvonalentumiset

Luottoriskin seuranta perustuu ongelmasaamisten, maksuviivästymien ja lainanhoitojoustojen jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun koostumuksen ja laadun muutosten seurantaan. Yhtiön luotonannon- ja vakuuksien toimintaohjeissa määritellään pääperiaatteet ongelma-asiakkaiden ja ongelmaluottojen valvontaan. Ohjeistuksen lähtökohtana on maksuviiveiden aktiivinen seuranta. Seurannalla toteutetaan varhaisen puuttumisen periaatetta, missä tunnistetaan mahdolliset ongelmat lainanhoidokyvyssä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja voidaan aktiivisella kontaktoinnilla sekä perintätoimilla parantaa pankin riskiasemaa. Pitkittyneet rästit vaikuttavat luoton ECL-laskennan vaiheluokitukseen sekä luoton raportointiin sisäisessä - ja viranomaisraportoinnissa ongelmaluottona.

ERÄÄNTYNEET SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2022		31.12.2021	
	Nettoarvo	Osuus luottokannasta (%)	Nettoarvo	Osuus luottokannasta (%)
Erääntyneet saamiset (30-90 päivää)	27 520	0,62 %	31 658	0,75 %
Erääntyneet saamiset (yli 90 päivää)	41 193	0,93 %	39 064	0,92 %
Erääntyneet saamiset 90-180 päivää	8 734	0,20 %	10 808	0,25 %
Erääntyneet saamiset 180 päivää - 1 vuosi	11 342	0,25 %	10 899	0,26 %
Erääntyneet saamiset > 1 vuosi	21 117	0,47 %	17 356	0,41 %

Ongelmaluotoilla tarkoitetaan sitoumuksia, jotka nousevat seurantaan ennalta määriteltujen kriteerien perusteella. Kriteerit vastaavat ECL-laskennan vaiheen 3 määrittelyä sekä lainanhoitojoustoja. Näiden kriteereiden lisäksi yksittäinen saaminen tai asiakas voidaan luokitella ongelma-asiakkaaksi edellä mainituista kriteereistä poiketen omaa harkintaa käyttäen.

Lainanhoitojousto tarkoittaa asiakkaan heikentyneen taloustilanteen vuoksi annettavaa myönnytystä asiakkaan lainaehtoihin. Lainanhoitojouston tarkoitus on turvata asiakkaan maksukyky ja rajoittaa vastuiden luottoriskiä. Yli 90 päivää erääntyneet saamiset, joille on tehty lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Myös ne saamiset, joille on tehty useampi kuin yksi lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Muut lainanhoitojoustosaamiset luetaan vaiheeseen 2.

ONGELMASAAMISET JA LAINANHOITOJOUSTOT

(1 000 euroa, brutto)	31.12.2022	31.12.2021
Vaiheen 3 saamiset yhteensä	112 207	97 224
Joista lainanhoitajoustosaamisia	41 294	35 404
Vaiheen 2 saamiset yhteensä	258 791	243 292
Joista lainanhoitajoustosaamisia	108 838	90 201

Pääosaan vaiheen 3 saamisista kohdistuu joko asuntovakuus tai muu kiinteistövakuus. Ryhmään kuuluvien merkittävien, vaiheeseen 2 tai 3 luokiteltujen, saamisten osalta tehdään kuukausittain asiakaskohtainen tarkastelu, missä otetaan kantaa muun muassa saatavan turvaamiseen, vakuusarvostuksiin, asiakkaan luottoluokituksen muuttamiseen ja luottotappiokirjauksen tekemiseen. Vaiheeseen 3 luokiteltujen luottojen määrä kasvoi tilikauden aikana 15,4 prosenttia.

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2022

(1 000 euroa)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski ECL:n ja turvaavien vakuuksien huomioon otettua jälkeen
Asuntovakuus	41 014	37 823	10 012	-
Muu kiinteistövakuus	54 107	50 184	13 640	-
Rahoitusvakuus	461	300	197	-
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	2 597	-	1 062	1 535
Muu vakuus	3 472	153	2 209	1 110
Luotot ilman vakuutta	10 557	-	4 352	6 205
Yhteensä	112 207	88 461	31 473	8 850

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2021

(1 000 euroa)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski ECL:n ja turvaavien vakuuksien huomioon otettua jälkeen
Asuntovakuus	35 186	32 247	8 888	-
Muu kiinteistövakuus	48 991	44 636	12 464	-
Rahoitusvakuus	451	321	68	62
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	2 776	-	1 269	1 507
Muu vakuus	2 679	224	1 686	769
Luotot ilman vakuutta	7 142	-	2 988	4 154
Yhteensä	97 224	77 428	27 363	6 492

*Taulukoissa on esitetty vain vakavaraisuuslaskennassa hyväksyttävien turvaavien vakuusjärjestelyjen vaikutus. Saamisiin kohdistuu myös muita, ei turvaavia vakuusjärjestelyjä.

Luottoihin ja saamisiin kohdistuva odotettavissa oleva luottotappiovaraus kasvoi 13,7 prosenttia päättyen 41,5 (36,5) miljoonaan euroon. ECL:n määrää kasvatti erityisesti ECL-vaiheeseen 3 kohdistuvan varauksen määrän kasvu.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisten laadintaperiaatteet on määritelty tilinpäätöksen liitteessä 2 ja odotettavissa olevien luottotappioiden muutoksista on esitetty tarkempia tietoja liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

4.2 MARKKINARISKI

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen vaihteluista aiheutuvaa tappion mahdollisuutta. Markkinariskilajit ovat korko-, valuutta-, osake- ja hyödykeriski. Ryhmän pankkitoitinnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja otto-lainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Sijoitustoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta tulokseen tai omaan pääomaan. Osakeriskillä tarkoitetaan kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta, joka kohdistuu muun muassa osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Hyödykeriski tarkoittaa tappionvaaraa, joka aiheutuu hyödykehintojen muutoksista.

4.2.1 Markkinariskin hallinta

Markkinariskin hallinnan tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle ja raportoida niistä säännöllisesti. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa markkinariskistrategian ja markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksen, jotka luovat pohjan markkinariskin hallinnalle jäsenluottolaitoksissa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset vahvistavat markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksensa keskusyhteisön hallituksen markkinariskistrategian mukaisesti. Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuuden hallintaprosessi on keskeinen osa sijoitustoimin-

taan liittyvän riskinottohalukkuuden ja riskinkantokyvyn määrittämistä. Yhteenliittymässä markkinariskin ottamista on rajoitettu kaupankäynnin, korkoriskin, osakeriskin, valuuttariskin, johdannaisien ja strukturoitujen tuotteiden osalta. Hyödykeriskin ottaminen ei ole sallittua. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinainen kaupankäynti omaan lukuun tai asiakas-kaupankäynti, eikä jäsenluottolaitoksilla ole erillistä kaupankäyntivarastoa.

Ryhmän toimintaan liittyvä valuuttariski on vähäistä. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä, vaan luotot myönnetään euromääräisinä. Valuuttariskiä voi syntyä vähäisessä määrin lähinnä sijoitussalkun sijoitusrahasto-omistuksista sekä keskusluottolaitoksen ulkomaanmaksuihin liittyvistä katekaupoista. Johdannaisien käyttö on rajoitettu ainoastaan suojaustarkoitukseen.

4.2.2 Rahoitustaseen korkoriski

Rahoitustaseen korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten haitallista vaikutusta yhteenliittymän taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- ja erääntymisajankohdista.

Yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten korkoriskiä seurataan kuukausittain sekä nykyarvomenetelmällä että tulosriskimallilla. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka tase-erien laskennallinen markkina-arvo muuttuu korkojen muuttuessa. Nykyarvomenetelmässä kunkin tase-erän markkina-arvon

odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tulosriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatteetta markkinakorkojen muuttuessa. Korkokate-ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinkoroilla seuraaville viidelle vuodelle. Avoimen korkoriskin määrää arvioidaan erilaisten korkoshokkien vaikutuksella korkokatteeseen ja nykyarvoon. Luottojen ennen aikaisten takaisinmaksujen vaikutus ja eräpäivättömien talletusten käyttäytyminen on otettu huomioon korkoriskianalyyseissa.

Yhteenliittymän korkoriskiä hallinnoidaan keskusyhteisön hallituksen asettamilla limiiteillä korkokatteelle sekä taseen nykyarvon muutokselle.

Yhteenliittymässä korkoriskin hallinta on toteutettu ensisijaisesti suunnittelemalla taserakennetta, kuten varojen ja velkojen korkosidonnaisuutta sekä maturiteettia. Rahoitustaseen riskitason pienentämiseksi tilikaudella aloitettiin taseen korkoriskin suojaukset johdannaisilla sekä lisäämällä kiinteäkorkoisia sijoituksia LCR-portfoliossa.

RAHOITUSTASEEN KORKOHERKKYYSANALYYSI

Vaikutus korkokatteeseen (1 000 euroa)	Muutos	31.12.2022 1-12 kk	31.12.2021 1-12 kk
Korkoriski	+1%-yksikkö	17 893	12 656
Korkoriski	-1%-yksikkö	-17 770	-5 963

Korkoriskin laskennassa on esitetty rahoitustaseen-herkkyys raportointihetkellä tapahtuvasta yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutuksesta tulevan tilikauden korkokatteeseen.

4.2.3 Sijoitus- ja likviditeettisalkku

Yhteenliittymän sijoitus- ja likviditeettisalkku koostuu keskusluottolaitoksen ja jäsenosuuspankkien likviditeettireserveihin kuuluvista arvopapereista ja muista sijoituksista. Likviditeettireservin markkinariski muodostuu sijoitusinstrumentin liikkeeseen-laskijariskistä sekä markkinoiden yleisestä osake-, korko- ja valuuttariskistä.

Jäsenluottolaitokset voivat sijoittaa likviditeettiyli-jäämäänsä sisäisesti määritellyn likviditeettipuskurin tavoitetason täyttymisen jälkeen muihin sijoituksiin. Sijoitustoiminnalla pyritään hankkimaan pitkällä aikavälillä riski-tuottosuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun riskejä hallitaan yhteenliittymä- ja jäsenluottolaitostasolle määritellyillä limiiteillä, joilla varmistetaan sijoituksien hajauttamisen toteutuminen omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain. Sijoitusriskiä seurataan

myös herkkyysanalyysillä. Limitoinnin tavoitteena on, ettei sijoitusomaisuuden arvonmuutoksista syntyvä tulosvaikutus vaaranna jäsenluottolaitoksen tai koko yhteenliittymän vakavaraisuutta tai kannattavuutta.

Sijoitusomaisuuden osalta riskinottohalukkuutta arvioidaan suhteessa yhteenliittymän kannattavuuteen ja omiin varoihin. Sijoitusomaisuuden erittely ja herkkyysanalyysi ryhmätasolla on kuvattu liitteessä 21 Sijoitusomaisuus.

4.3 LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan yhteenliittymän ja sen yksittäisen jäsenluottolaitoksen kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voidaan jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rakenteelliseen rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa yhteisö ei suoriudu maksuvelvoitteestaan ilman vaikeuksia. Rakenteellinen rahoitusriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriskiä syntyy myös, jos saatavat ja velat ovat liiaksi keskittyneet yksittäisille vastapuolille.

4.3.1 Likviditeettiriskin hallinta

Keskusyhteisön toimiva johto valmistelee yhteenliittymän likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen sekä limitoinnin, jotka määräytyvät jäsenluottolaitosten likviditeettitarpeen sekä yhteenliittymätason riskinottohalukkuuden ja -kyvyn perusteella. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen. Hallitus hyväksyy myös varainhankintasuunnitelman ja rahoituksen jatkuvuussuunnitelman, joita keskusluottolaitos ylläpitää. Riskien valvontatoiminto suunnittelee, kehittää ja testaa likviditeettiriskin hallinnassa käytettäviä menetelmiä ja vastaa riskiraportoinnista keskusyhteisön hallitukselle. Keskusluottolaitos ja sen toimiva johto avustavat riskien valvontatoimintoa kyseisessä prosessissa. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen toteutamisessa käytettävät menetelmät.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto vastaa likviditeettistrategian toteuttamisen koordinoinnista yhteenliittymätasolla sekä seuraa ja valvoo jäsenluottolaitosten toteuttamaa likviditeettistrategiaa. Keskusluottolaitos koordinoi jäsenluottolaitosten maksuliikennettä sekä likviditeetin tasaamista ja hankintaa yhteenliittymässä. Yhteenliittymän riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa ja seurata likviditeettiriskiä sekä jäsenluottolaitos- että yhteenliittymätasolla.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto raportoi likviditeettitilanteesta keskusluottolaitoksen hallitukselle ja vastaa likviditeettistrategian mukaisesti yhteen-

liittymän maksuvalmiusaseman ja varainhankinnan suunnittelemisesta. Keskusluottolaitoksen hallituksen vastuulla on valvoa likviditeettistrategian toteutusta keskusluottolaitoksessa.

4.3.2 Maksuvalmiusriski

Yhteenliittymän likviditeetin hallinnassa noudatetaan likviditeettistrategiassa asetettuja periaatteita, joiden tavoitteena on riskin rajoittaminen hajautetulla rahoitusrakenteella. Tärkeimmät keinot hyvän likviditeettiaseman turvaamiseksi ovat riittävän kokoisen ja laadukkaan likviditeettireservin ylläpitäminen ja rahoituksen lähteiden hajautus. Päivänsisäisen maksuvalmiuden varmistaminen, likviditeettireservin riittävyys ja maksuvalmiusvaatimus ovat yhteenliittymän keskeiset tavat rajoittaa ja mitata maksuvalmiusriskiä. Yhteenliittymän sisäisillä limiiteillä ja ohjausrajoilla rajoitetaan yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoimintaan sisältyvää likviditeettiriskiä ja varmistetaan likviditeettiriskiin liittyvien viranomaisvaateiden täyttyminen.

Likviditeettiriskiä seurataan vakavaraisuusasetukseen sisältyvän likviditeettipuskurivaateen (Liquidity Coverage Ratio, jäljempänä LCR) ja pitkäaikaisen rahoituksen minimivaateen (Net Stable Funding Ratio, jäljempänä NSFR) avulla. LCR mittaa lyhytaikaista likviditeettiriskiä, ja sen tehtävänä on varmistaa, että LCR-sääntelyn mukaisista hyvälaatuisista varoista koostuva likviditeettireservi on riittävä kattamaan ulospäin suuntautuvat nettokassavirrat stressitilanteissa 30 päivän ajan. NSFR mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen, joiden juoksuaika on yli vuoden, yhteensovittamista, ja sen tehtävänä on varmistaa, että pitkäaikainen antolainaus on riittävässä määrin rahoitettu pitkäaikaisella varainhankinnalla.

LCR JA NSFR KEHITYS

(prosenttia)	31.12.2022	30.6.2022	31.12.2021
LCR	184,8	163,5	141,3
NSFR	133,5	131,3	130,1

Yhteenliittymän keskusyhteisö soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan Unionin säädöksissä asetettuja vaatimuksia luottolaitoksen maksuvalmiutta koskien. Luvan mukaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla. Viranomaisvaatimusten täyttämisestä vastaa yhteenliittymän keskusluottolaitos.

Yhteenliittymän likviditeettireservi koostuu vakavaraisuusasetuksen mukaisista laadukkaista varoista, joilla voidaan täyttää likviditeettitarve stressitilanteissa joko myymällä reserviin kuuluvia arvopapereita tai panttaamalla niitä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi. Likviditeettireservin panttaamattomat rahoitusvarat, joita edellä mainitulla tavalla voidaan käyttää ensisijaisena likviditeettireservinä, mukaan lukien käteisvarat, olivat vuoden 2022 lopussa markkina-arvoltaan 779,7 (549,1) miljoonaa euroa.

LIKVIDITEETTIRESERVI, MARKKINA-ARVO

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Käteiset varat ja rahavarat keskuspankissa	448 499	279 882
Valtion velkakirjat	92 819	29 084
Kuntien tai julkisen sektorin liikkeeseen laskemat tai takaamat velkapaperit	92 964	103 754
Liikkeeseen lasketut vakuudelliset joukkovelkakirjalainat (Covered Bonds)	34 466	19 799
Rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemat velkakirjat	61 689	51 903
Muut likvidit varat*	49 288	64 736
Yhteensä	779 725	549 159

* Erään sisältyy vaadittaessa maksettavat talletukset 6 604 (23 828) tuhatta euroa ja vähimmäisvarantotalletus 41 636 (39 415) tuhatta euroa.

Likviditeettireservin lisäksi yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla on muina sijoituksina erilaisia sijoitusinstrumentteja, kuten rahasto-osuuksia ja sijoitustodistuksia 101,1 (158,3) miljoonaa euroa. Näitä omaisuuseriä ei lueta ensisijaiseen likviditeettireserviin, koska niiden käytettävyyteen stressatuissa olosuhteissa sisältyy epävarmuutta.

Yhteenliittymän keskusluottolaitos seuraa yhteenliittymän päivänsisäistä maksuvalmiutta valvomalla jäsenluottolaitosten maksuliiketilisaldoja. Myös jäsenluottolaitokset seuraavat jatkuvasti omaa maksuvalmiuttaan.

4.3.3 Rakenteellinen rahoitusriski

Yhteenliittymän liiketoimintaan kuuluu keskeisenä osana otto- ja antolainauksen maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat jäsenluottolaitosten asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan jäsenluottolaitosten asiakkaiden luotonantoa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenliittymän velkojen eräntymisprofiilit. Avista-talletusten oletetaan eräntyvän heti.

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2022

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	-	50 000	78 400	-	128 400
Velat luottolaitoksille	3 303	9 000	22 435	-	34 739
Velat asiakkaille	4 000 895	233 172	91 879	-	4 325 946
Vuokrasopimusvelat	454	1 298	2 804	495	5 050
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	49 953	67 369	447 931	-	565 252
Yhteensä	4 054 605	360 838	643 449	495	5 059 386

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2021

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	-	50 000	78 400	-	128 400
Velat luottolaitoksille	1 483	8 000	28 603	-	38 085
Velat asiakkaille	4 144 760	71 930	10 596	-	4 227 286
Vuokrasopimusvelat	438	1 264	2 124	610	4 436
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	130 188	155 319	-	285 507
Yhteensä	4 146 681	261 382	275 042	610	4 683 714

4.4 KIINTEISTÖRISKI

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuden kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu yhteenliittymän pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. POP Pankkien yhteenliittymän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten omassa käytössä olevat kiinteistöt ja sijoituskiinteistöt arvostetaan tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Kiinteistöomaisuuden arvo on maltillinen verrattuna yhteenliittymän taseeseen ja omiin pääomiin. Sijoituskiinteistöjen tasearvo oli 0,5 (0,6) prosenttia taseesta.

4.5 OPERATIIVISET RISKIT

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä taloudellisesta tappiosta tai muusta haitallisesta seuraamuksesta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Kaikkiin liiketoiminnan prosesseihin, mukaan lukien luottoja sijoitusprosessit, sisältyy operatiivisia riskejä. Yhteenliittymällä on myös ulkoistettujen IT-toimintojen ja taloushallintotoiminnon kautta operatiivista riskiä.

Keskusyhteisön hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiivista riskiä koskevat ohjeet. Riskien tavoitetaso on maltillinen.

Tiettyjen operatiivisten riskien varalta suojaudutaan vakuutusturvalla. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisten riskien hallinnassa keskeisintä on riskien tunnistaminen ja arviointi sekä kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuuden ja riittävyyden arviointi. Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset arvioivat operatiivisten riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutuksia operatiivisen riskin itsearviointeissa, jotka on laadittu tärkeimpien liiketoimintaprosessien pohjalta.

Jäsenluottolaitokset raportoivat keskusyhteisön compliance-toiminnolle omaan toimintaansa kohdistuvista operatiivisista riskeistä, häiriöistä ja tappioista vuosittain. Lisäksi jäsenluottolaitokset raportoivat operatiivisen riskin itsearviointiensa tulokset compliance-toiminnolle. Compliance-toiminto arvioi säännöllisesti havaitsemiensa operatiivisten riskien luonnetta ja riskien toteutumisen todennäköisyyksiä koko yhteenliittymässä.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka compliance-toiminto ja riskien valvontatoiminto katselmoi.

Compliance-toiminto raportoi puolivuositain operatiivisen riskin toteutumisesta aiheutuneet tappiot sekä koosteen operatiivisen riskin itsearviointeista yhteenliittymän keskusyhteisön hallitukselle sekä keskusyhteisön toimivalle johdolle.

4.6 STRATEGINEN RISKI

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta, strategian toteuttamisen epäonnistumisesta, kilpailuympäristön muutoksista tai hitaasta reagoinnista muutoksiin.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositasen suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään analyysia POP Pankki -ryhmän tilasta ja kehityksestä sekä muita analyysia ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

5. VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

5.1 RISKIENHALLINNAN YLEISET PERIAATTEET

Vakuutustoimintaa POP Pankki -ryhmässä harjoittaa Suomen Vahinkovakuutus Oy. Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä riskienhallinnalla tarkoitetaan ennakoivaa prosessia, jolla pyritään tunnistamaan mahdollisia riskejä, arvioimaan ja rajoittamaan tunnistettujen riskien todennäköisyyttä ja seurauksia, mahdollistamaan markkinatilanteen muutoksiin reagoiminen sekä yleisesti varmistamaan toiminnan luotettavuus, turvallisuus ja tehokkuus.

Riskienhallinnan järjestämisestä vastaa Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus. Hallitus hyväksyy vuosittain riskienhallintasuunnitelman, joka sisältää päälinjaukset yhtiön riskienhallinnasta sekä kuvauksen yhtiön riskiprofilista. Olennainen osa riskienhallintaa on oma riski- ja vakavaraisuusarviointi (ORSA), jonka avulla yhtiö ylläpitää käsitystä pääomatarpeistaan pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä. Riskienhallintaa järjestettäessä huomioidaan erityisesti yhtiön strategiset valinnat, vakuutusliiketoiminnan ja sijoitustoiminnan tavoitteet sekä vakavaraisuusasema.

Riskienhallinnan asianmukaista järjestämistä tukevat mm. sisäisen valvonnan kokonaisuus, sijoitussuunnitelma, tietoturvallisuuteen liittyvä jatkuvuussuunnitelma, yhtiön sisäiset seuranta- ja raportointimekanismit sekä sisäinen tarkastus.

5.2 RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI, VASTUU JA VALVONTA

Riskienhallinnan toteuttamiseen liittyvät vastuut, toimenpiteet ja työnjako on dokumentoitu riskienhallintasuunnitelmaan. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallituksen linjausten mukaiset riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimet toteutetaan. Hallitus valvoo toimien operatiivista toteutusta.

5.3 RISKIENHALLINNAN PROSESSIT JA RISKIT

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n riskienhallinta on jatkuvaa ja se kattaa yhtiön koko toiminnan. Riskienhallinta kiinnittyy yhtiön toiminnan suunnitteluun ja harjoittamiseen muun muassa sisäisten ohjeiden ja toimintamallien avulla. Tällaisia ovat esi-

merkiksi asiakas- ja riskinvalintaohjeet ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet.

Säännöllinen riskikartoitusprosessi on yhtiön vuotuisen toimintaan kiinnittyvä, kokonaisvaltaista riskienhallintaa tukeva prosessi, jossa riskit tunnistetaan ja arvioidaan, riskiin varautumisen toimenpiteistä päätetään ja riskille asetetaan vastuutaho. Osana säännöllistä riskienhallintaprosessia riskejä ja niihin varautumista seurataan ja arvioidaan.

Riskeistä aiheutuvien taloudellisten menetysten varalta yhtiö ylläpitää määrällisesti ja laadullisesti riittävää vakavaraisuuspääomaa. Vakavaraisuusasemaa seurataan jatkuvasti sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Vuosisuunnittelun yhteydessä laaditaan omassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA) yhtiön toimintasuunnitelmiin, riskiprofiiliin ja vakavaraisuusvaatimuksiin perustuen kokonaisvaltainen näkemys yhtiön pitkän ja keskipitkän aikavälin pääomatarpeista. Raportin arviosta hyväksyy yhtiön hallitus.

5.4 RISKIENHALLINNAN RAPORTOINTI

Riskeistä raportoidaan hallitukselle riskienhallintasuunnitelmaan ja riskikohtaisiin strategioihin kirjattujen käytäntöjen mukaisesti. Laaja riskeistä tehty kartoitus käsitellään vuosittain hallituksen kokouksessa riskienhallintasuunnitelman käsitteilyn yhteydessä. Hallitus hyväksyy yhtiön oman riski- ja vakavaraisuusarvion (ORSA) vuosittain. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti yhtiön taloudesta, liiketoiminnasta, vakavaraisuudesta ja sijoitustoiminnasta.

5.5 VAKUUTUSRISKIT

5.5.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Vakuutusriskillä tarkoitetaan riittämättömistä hinnoittelua ja vastuuvulkaa koskevista oletuksista johtuvaa tappioriskiä tai vakuutusvastuiden arvon epäedullista muutosta. Vakuutusriski muodostuu vakuutuksenottajan siirtäessä vakuutettavan riskinsä vakuutussopimuksella vakuutuksenantajalle. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n vahinkomeno muodostuu vakuutetuista riskeistä korvattavien vahinkojen lukumäärästä ja suuruudesta sekä näiden satunnaisvaihtelusta. Edelleen vahinkomeno jakautuu omaisuusriskistä ja henkilöriskistä aiheutuviin vahinkoihin. Tärkeimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutusten hinnoitteluun, vakuutusten asiakas- ja riskinvalintaan sekä vastuuvulan riittävyyteen.

Vakuutusten hinnoitteluriski liittyy erityisesti ajoneuvovakuutuksien perushinnoittelun oikeellisuuteen. Riskiin on varauduttu seuraamalla toiminnan kannattavuutta, hinnoittelun riskiperusteisuutta ja mahdollistamalla teknisesti ja prosessuaalisesti joustava hinnoittelujärjestelmä. Asiakas- ja riskinvalinnan toimivuutta seurataan jatkuvasti, ja linjauksiin tehdään muutoksia tarpeen mukaan. Riskitaso pidetään maltillisena ja asiakasvalintaa ohjataan myös kohdistetuin hinnoittelumuu- toksin. Vastuuvulan riittävyysriski liittyy erityisesti ajoneuvovakuutuksen vahinkosuhteen kehittymiseen ja liikennevakuutuksen perusteella korvattaviin kustannuksiltaan merkittäviin henkilövahinkoihin. Vastuuvulan määräytymisperiaatteet on määriteltävä vastuuvulan laskuperusteissa. Vastuuvulan laskuperusteet on määritetty turvaavasti. Lasku-

(1 000 euroa)	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Omallavastuulla
Vakuutusmaksutuotot	47 614	1 856	45 758
Korvauskulut	34 792	2 226	32 566
Vakuutusmaksuvastuu	20 205	-	20 205
Korvausvastuu	43 464	10 977	32 488

5.6 SIOITUSRISKIT

5.6.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata yhtiön pääomat ja saada määritellyllä sijoitushorisontilla kohtuullinen tuotto. Yhtiön sijoitusomaisuus koostuu pääasiallisesti euromääräisistä korkosijoituksista, mutta myös osakeriskiä, kiinteistöriskiä ja valuuttariskiä yhtiöllä on maltillisesti. Korkosijoitusten maturiteetti on matala 1,4 vuotta, joten markkinakorkojen noustua koko vakuutustoiminnan taseen korkoriskiiin tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Sijoitustoiminnan toteutus yhtiössä ulkoistettu varainhoitajille.

Sijoitusomaisuuden markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen tilanteen epäedullista muutosta, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusvälineiden markkinahintojen tason ja volatiliiteetin heilahteluista. Markkinariskejä ovat osakeriski, korkoriski, kiinteistöjen arvonmuutosriski ja valuuttariski. Luottotappioriskillä tarkoitetaan sijoitusomaisuuden ja rahavarojen vastapuoliriskiä ja siitä aiheutuvaa arvonvaihtelua.

5.6.2 Riskienhallintaprosessit

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoitusten instrumenttiluokat, hajautus- ja tuottotavoitteet, valuuttarajoitteet, likviditeettitavoitteet, sijoitusvarallisuuden hoito sekä valtuudet. Sijoitustoiminta kuuluu toimintona organisaatiossa sijoituksista vastaavalle johtajalle, joka toimii toimitusjohtajan alaisuudessa. Sijoitussalkun

hoito on ulkoistettu ulkopuoliselle varainhoitajalle. Sijoituspäätöksiä tekevät hallitus, toimitusjohtaja, sijoituksista vastaava johtaja ja varainhoitaja valtuuksiensa rajoissa. Salkunhoitajan valtuudet on määritelty kirjallisessa sopimuksessa. Salkunhoitajat raportoivat yhtiölle säännöllisesti sijoitus-salkkujen tilanteesta.

5.6.3 Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta

Vuoden 2022 lopussa sijoitusomaisuus ja käteisvarat olivat käyvin arvoin yhteensä 78,4 (79,9) miljoonaa euroa. Sijoituksissa käytettiin vain euromääräisiä suoria ja epäsuoria korkoinstrumentteja, epäsuoria osakesijoituksia, epäsuoria pääomasijoitus-, kiinteistö ja infrastruktuurirahastoja sekä pankkitalletuksia.

Korkosijoituksia allokoitiin korkorahastoihin, suoriin luottolaitosten ja yritysten joukkovelkakirjoihin sekä pankkitalletuksiin. Vuoden lopussa korkosijoitusten keskimaturiteetti oli 1,4 (2,1) vuotta.

Sijoitusomaisuuden erittely ja herkkyysanalyysi ryhmätasolla on kuvattu liitteessä 21 Sijoitusomaisuus.

5.7 LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeetti- eli maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä, että vakuutusyhtiö ei kykene muuttamaan sijoituksiaan ja muuta omaisuuttaan rahaksi täyttäkseen maksettaviksi tulevat taloudelliset velvoitteensa. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n osalta likviditeettiriski koskee vahingonkorvauksia sekä muita yhtiön maksuvelvoitteita. Yhtiön velat muo-

dostuvat pääasiassa vastuuvélasta, joka on katettu pääosin likvideillä rahoitusvälineillä. Muiden velkojen osalta yhtiö seuraa likviditeettiasemaa rahavirta-analyysillä. Suurvahinkojen osalta likviditeetti on turvattu jälleenvakuutuksella.

5.8 OPERATIIVISET RISKIT

5.8.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Operatiiviset riskit aiheutuvat puutteellisuudesta tai toimimattomuudesta yrityksen sisäisissä tai ulkoisissa prosesseissa, järjestelmissä tai henkilöstössä. Operatiivisen riskin realisoituminen voi aiheuttaa taloudellista tappiota tai muita haitallisia seurauksia kuten haasteita strategian toteutamisessa tai maineen laskua.

Operatiivisten riskien hallinnassa avainasemassa ovat Suomen Vahinkovakuutus Oy:n johtamis- ja hallinnointijärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kokonaisuus.

5.8.2 Riskienhallintaprosessit

Operatiiviset riskit kartoitetaan osana edellä kuvattua Suomen Vahinkovakuutus Oy:n riskienhallintaprosessia. Operatiivisten riskien hallintaa tuetaan sisäisen valvonnan ja työsuojelun toimenpitein. Raportointi- ja seurantamallit mahdollistavat riskien todennäköisyyden tai vaikutuksen kasvamisen havaitsemisen. Yhtiön IT-järjestelmiin ja teknisiin ratkaisuihin liittyviin riskeihin on varauduttu mm. dokumentoimalla IT-käytännöt ja laatimalla jatkuvuussuunnitelma. Ympäri vuorokautisella päivystys- ja hälytyskäytännöllä varmistetaan nopea reagointi poikkeustilanteissa.

5.8.3 Olennaisimmat operatiiviset riskit

Yhtiön toiminnan luonteesta ja liiketoimintamallista johtuen olennaisimmat operatiiviset riskit kohdistuvat yhtiön IT-järjestelmärakenteeseen ja sitä tukevaan tai kehittävään toimintaan. IT-järjestelmäkokonaisuuden suorituskykyä ja sen toiminnan vakautta seurataan tarkasti.

Tietoturvariskit ovat olennainen osa operatiivisia riskejä. Esimerkkejä mahdollisista tietoturvariskeistä on mahdolliset palvelunestohyökkäykset tai muut yritykset estää tai vaikeuttaa yhtiön verkoliiketoimintaa.

Henkilöriskiä on pienennetty purkamalla riippuvuuksia kumppaneihin ja heillä työskenteleviin henkilöihin. Oman organisaation kehittämisestä huolimatta organisaatio on yhä verrattain pieni ja osaaminen keskittynyttä. Tästä johtuen henkilöriski on yhtiössä merkittävä.

5.9 OLENNAISIMMAT MUUT RISKIT

Muilla riskeillä tarkoitetaan tässä kaikkia niitä tunnistettuja riskejä, joita ei ole edellä erikseen mainittu tai nousevia riskejä. Muut riskit ovat mukana yhtiön riskienhallintaprosessissa ja olennaisimpia muita riskejä ovat strategiset riskit ja nousevat riskit. Strategisiin riskeihin kuuluu mm. liiketoimintaympäristön muuttuminen nopeasti toisenlaiseksi kuin mihin yhtiön strategiassa on varauduttu. Liiketoimintaympäristön muuttuminen voi aiheuttaa lisäksi nousevia riskejä.

ja siirtymäriskeistä. Edellä mainittujen riskien vaikutukset yhtiön toimintaan arvioidaan lyhyellä aikavälillä kuitenkin melko marginaalisiksi.

Väistyvän koronaviruspandemian johdosta toimintaympäristö on palautumassa ennen pandemiaa vallinneelle tasolle useilta osin, mikä näkyi vahinkomäärien kasvussa. Korvauskuluinflaation kasvu ja kireä geopolitiittinen maailmantilanne näkyi vahingonkorvauksien kasvussa.

Vuonna 2022 astui voimaan asetus koskien kesävyysriskejä, jotka koostuvat fyysisistä riskeistä

LIITE 5 POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmän toimintasegmenttejä ovat pankkitoiminta ja vakuutustoiminta. Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen johdolle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Toimintasegmenttien raportoinnissa noudatetaan Ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä sovellettuja laadintaperiaatteita, jotka on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatusperiaatteet. POP Pankki -ryhmän ylin operatiivinen päätöksentekijä on Ryhmän keskusyhteisönä toimivan POP Pankkikeskus osk:n hallitus. Keskusyhteisön tehtävänä on vastata resurssien kohdistamisesta ja toiminnan tuloksellisuuden arvioinnista.

Pankkitoimintasegmentti sisältää POP Pankki -ryhmään kuuluvat luottolaitokset: jäsenosuuspankit, Bonum Pankki Oyj:n ja POP Asuntoluotto pankki Oyj:n. Osuuspankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Bonum Pankki Oyj toimii näiden keskusluottolaitoksena. POP Asuntoluotto pankki Oyj on jäsenosuuspankkien kiinnitysluotto pankki. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut ja muut liiketoiminnan kulut.

Vakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka myöntää ajoneuvo-, omaisuus- ja henkilövakuutuksia henkilöasiakkaille. Vakuutustoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat vakuutusmaksutuotot ja sijoitustoiminnan nettotuotot. Vakuutustoiminnan merkittävimmät

kuluerät ovat henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut.

Pankkitoimintasegmenttiin kuuluvien pankkien väliset liiketoimet on eliminoitu segmenttiraportoinnissa. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Pankkisegmentin ja vakuutussegmentin väliset liiketoimet esitetään sarakkeessa kohdistamattomat erät ja eliminoinnit. Kohdistamattomat erät sisältävät muihin toimintoihin liittyvät tuloslaskelma- ja tase-erät. Muihin toimintoihin kuuluvat merkittävimmät yhteisöt ovat POP Holding Oy ja POP Pankkikeskus osk.

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2022

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2022

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	93 328	849	94 177	-2	94 175
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	42 120	-503	41 618	-1	41 617
Sijoitusten nettotuotot	-79	-1 858	-1 936	-523	-2 460
Vakuutuskate	-	12 675	12 675	-	12 675
Liiketoiminnan muut tuotot	8 444	552	8 996	-1 737	7 259
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	143 814	11 715	155 529	-2 263	153 266
Henkilöstökulut	-35 548	-7 607	-43 156	-8 023	-51 178
Liiketoiminnan muut kulut	-70 049	-1 736	-71 786	11 789	-59 997
Poistot ja arvonalentumiset	-4 210	-2 141	-6 351	-1 633	-7 984
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-109 807	-11 485	-121 292	2 133	-119 159
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-7 738	22	-7 716	-	-7 716
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	-	-	16	16
Tulos ennen veroja	26 268	252	26 520	-113	26 408
Tuloverot	-5 389	-	-5 389	105	-5 283
Tilikauden tulos	20 879	252	21 132	-8	21 124
*Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	143 814	11 715	155 529		
*Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	1 977	-	1 977		

TASE 31.12.2022

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	448 499	-	448 499	-	448 499
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	59 789	5 207	64 996	-2 663	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 450 154	-	4 450 154	-1 675	4 448 480
Sijoitusomaisuus	762 286	72 100	834 386	-122 299	712 087
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	-	-	-	230	230
Aineettomat hyödykkeet	4 166	3 700	7 866	1 099	8 965
Aineelliset hyödykkeet	28 398	568	28 966	-1 698	27 268
Muut varat	46 615	13 165	59 780	-320	59 460
Verosaamiset	6 841	1 300	8 141	1 744	9 886
Varat yhteensä	5 806 748	96 040	5 902 788	-125 581	5 777 207
Velat					
Velat luottolaitoksille	162 956	-	162 956	183	163 139
Velat asiakkaille	4 334 257	-	4 334 257	-8 311	4 325 946
Vakuutusvelka	-	57 011	57 011	-	57 011
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	565 252	-	565 252	-	565 252
Johdannaissopimukset	12 495	-	12 495	-	12 495
Muut velat	53 491	7 134	60 625	3 772	64 397
Verovelat	27 310	843	28 153	197	28 350
Velat yhteensä	5 155 762	64 989	5 220 750	-4 160	5 216 590

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2021

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2021

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	77 695	655	78 350	-13	78 338
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36 813	-396	36 417	-91	36 326
Sijoitusten nettotuotot	8 502	1 654	10 156	-128	10 028
Vakuutuskate	-	13 192	13 192	-	13 192
Liiketoiminnan muut tuotot	38 716	523	39 239	-879	38 360
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	161 725	15 629	177 354	-1 111	176 243
Henkilöstökulut	-34 796	-7 797	-42 593	-8 062	-50 655
Liiketoiminnan muut kulut	-64 576	-687	-65 263	9 799	-55 464
Poistot ja arvonalentumiset	-11 568	-2 126	-13 694	-1 389	-15 083
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-110 940	-10 610	-121 551	348	-121 203
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-10 356	-34	-10 390	-	-10 390
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	-	-	19	19
Tulos ennen veroja	40 428	4 985	45 413	-743	44 670
Tuloverot	-7 414	-	-7 414	-151	-7 565
Tilikauden tulos	33 015	4 985	37 999	-895	37 105
*Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	161 725	15 629	177 354		
*Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	1 174	-	1 174		

TASE 31.12.2021

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	279 882	-	279 882	-	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	67 993	8 243	76 237	-2 340	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 245 716	-	4 245 716	-1 887	4 243 829
Sijoitusomaisuus	725 603	71 656	797 259	-115 707	681 552
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	-	-	-	214	214
Aineettomat hyödykkeet	2 529	4 098	6 627	2 671	9 298
Aineelliset hyödykkeet	28 520	480	29 000	611	29 611
Muut varat	21 478	12 378	33 856	157	34 014
Verosaamiset	3 389	374	3 763	1 638	5 401
Varat yhteensä	5 375 111	97 229	5 472 340	-114 643	5 357 697
Velat					
Velat luottolaitoksille	184 002	-	184 002	-17 518	166 484
Velat asiakkaille	4 227 799	-	4 227 799	-5 435	4 222 364
Vakuutusvelka	-	52 692	52 692	-	52 692
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	284 920	-	284 920	-	284 920
Muut velat	38 592	7 637	46 228	3 831	50 060
Verovelat	27 542	509	28 050	317	28 367
Velat yhteensä	4 762 855	60 838	4 823 693	-18 805	4 804 888

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 6 KORKOTUOTOT JA -KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	1 963	0
Saamisista asiakkailta	94 133	77 053
Saamistodistuksista		
Jaksotettuun hankintameno	1 020	779
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	187	412
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	3 640	3 097
Johdannaissopimuksista	3 233	-
Muut korkotuotot	1 075	2 538
Korkotuotot yhteensä	105 250	83 879
Joista negatiiviset korkokulut	18	1 640
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-596	-631
Veloista asiakkaille	-3 086	-3 072
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-4 754	-1 217
Johdannaissopimuksista	-1 944	-
Muut korkokulut	-694	-622
Korkokulut yhteensä	-11 075	-5 541
Joista negatiiviset korkotuotot	-903	-1 129
Korkokate	94 175	78 338
Korkotuotot luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista rahoitusvaroista (vaihe 3)	3 327	2 685

LIITE 7 PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	8 271	8 578
Talletuksista	283	206
Maksujenvälityksestä	27 220	21 667
Lainopillisista tehtävistä	2 480	2 317
Välitetystä toiminnasta	3 729	3 598
Takausten myöntämisestä	571	534
Rahastoista	3 524	3 509
Muut palkkiotuotot	1 011	1 153
Palkkiotuotot yhteensä	47 088	41 564
Palkkiokulut		
Maksujenvälityksestä	-4 791	-4 444
Muut palkkiokulut	-681	-794
Palkkiokulut yhteensä	-5 472	-5 238
Palkkiotuotot ja kulut, netto	41 617	36 326

Palkkiotuotot kertyvät pääsääntöisesti pankkisegmentistä.

Arvostusmenetelmien mukaan kirjatut tuotot ja kulut on esitetty liitteessä 15.

LIITE 8 SJOITUSTEN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-184	-68
Arvostusvoitot ja -tappiot	229	-916
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	3 881	3 569
Myyntivoitot ja -tappiot	-59	-76
Arvostusvoitot ja -tappiot	-6 429	9 218
Yhteensä	-2 563	11 726
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	209	-21
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	-635	-10
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot*	78	23
Yhteensä	-348	-7
Valuuttatoiminnan nettotuotot	159	370
Suojauslaskennan nettotuotot		
Suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutos	-12 495	-
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos	12 625	-
Yhteensä	129	-

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	2 587	2 747
Myyntivoitot ja -tappiot	313	160
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	130	209
Vastike- ja hoitokulut	-2 045	-2 065
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-815	-3 103
Muut kulut sijoituskiinteistöistä	-7	-9
Yhteensä	163	-2 062
Sijoitusten nettotuotot yhteensä	-2 460	10 028

*Osinkotuotot katsauskauden lopussa hallussa olevista oman pääoman ehtoisista käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista osakkeista on 78 (23) tuhatta euroa.

Sijoitusten nettotuotot sisältävät arvopaperisijoitusten nettotuotot lukuun ottamatta saamis-todistusten korkoja, jotka on merkitty korkokatteeseen.

LIITE 9 VAKUUTUSKATE

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	50 470	48 006
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 755	-1 856
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-934	-392
Yhteensä	47 781	45 758
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-31 722	-27 697
Jälleenvakuuttajien osuus	-	3 517
Korvausvastuun muutos	-2 158	-7 094
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 227	-1 291
Yhteensä	-35 106	-32 566
Vakuutuskate	12 675	13 192

VAKUUTUSLUOKKARYHMÄKOHTAISET TIEDOT

(1 000 euroa)		Vakuutusmaksu- tulo ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksu- tuotot ennen jäl- leenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuutta- jien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleen- vakuuttajien osuus	Vakuutustekninen kate ennen tasoi- tuss määrän muu- tosta
Muu tapaturma ja sairaus	2022	1 990	1 849	-797	-417	-23	612
	2021	1 625	1 600	-836	-328	-21	415
	2020	1 671	1 717	-883	-366	-19	449
Moottoriajoneuvovastuu	2022	22 214	21 631	-15 575	-4 883	-2 883	-1 710
	2021	22 020	21 230	-18 425	-4 347	457	-1 086
	2020	21 865	21 210	-21 012	-4 526	3 817	-510
Maa-ajoneuvot	2022	17 413	17 377	-12 911	-3 923	-51	492
	2021	16 660	16 680	-11 513	-3 415	-44	1 708
	2020	15 610	14 752	-11 231	-3 148	-30	344
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	2022	712	703	-509	-159	-2	33
	2021	608	617	-404	-126	-2	85
	2020	602	583	-429	-124	-1	28
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2022	6 017	5 975	-3 212	-1 349	-17	1 397
	2021	5 357	5 826	-2 880	-1 193	-16	1 738
	2020	4 914	4 865	-2 236	-1 038	-10	1 581
Vastuu	2022	570	560	-83	-127	-2	349
	2021	460	448	-96	-92	-1	259
	2020	371	345	-89	-74	-1	182
Luotto ja takaus	2022	3	0	0	0	0	0
	2021	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0
Oikeusturva	2022	1 343	1 237	-533	-279	-4	422
	2021	1 122	1 070	-572	-219	-3	276
	2020	849	648	-427	-138	-1	81
Muut	2022	210	203	-259	-46	-1	-103
	2021	154	142	-64	-29	0	48
	2020	166	173	-131	-37	0	4
ENSIVAKUUTUS YHTEENSÄ	2022	50 470	49 536	-33 880	-11 183	-2 982	1 491
	2021	48 006	47 614	-34 792	-9 749	370	3 443
	2020	46 046	44 294	-36 438	-9 452	3 755	2 159

(1 000 euroa)		Vakuutusmaksu- tulo ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksu- tuotot ennen jäl- leenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuutta- jien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleen- vakuuttajien osuus	Vakuutustekninen kate ennen tasoi- tusmäärän muu- tosta
Jälleenvakuutus	2022	0	0	0	0	0	0
	2021	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	2022	50 470	49 536	-33 880	-11 183	-2 982	1 491
	2021	48 006	47 614	-34 792	-9 749	370	3 443
	2020	46 046	44 294	-36 438	-9 452	3 755	2 159
Yhteistakuuerä	2022						0
	2021						0
	2020						0
Tasoitumäärän muutos	2022						-1
	2021						1
	2020						0
VAKUUTUS- TEKNINEN KATE	2022						1 491
	2021						3 444
	2020						2 159

Vakuutusluokkaryhmäkohtaiset tiedot raportoidaan perustuen Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kansallisiin tilinpäätöstietoihin, eikä niitä voi täsmöyttää vakuutustoiminnan IFRS-lukuihin.

LIITE 10 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Vuokratuotot oman käytön kiinteistöistä	121	532
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	49	96
Talletussuojarahaston ja pankkiveron hyvityksen tuloutus	4 716	4 541
Muut tuotot	2 373	33 191
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	7 259	38 360

Rahoitusvakuusviraston talletussuojaa varten perimä maksu katetaan vanhaan, luottolaitoslain mukaiseen talletussuojarahastoon kerrytetyillä maksuilla. Vanhaan rahastoon maksettuja kannatusmaksuja tuloutetaan silloin, kun vanha rahasto tekee suorituksen uuteen rahastoon ja saman suuruinen kannatusmaksu kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Rahoitusvakuusviraston vakuusmaksu on katettu osittain aiemmin maksetusta pankkiverosta.

Vertailukauden muut tuotot -erä sisältää kesäkuussa 2021 purettuun järjestelmämuudistussopimukseen liittyviä kertaluonteisia eriä 31 671 tuhatta euroa.

LIITE 11 HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Palkat ja palkkiot	-43 019	-41 827
Henkilösivukulut	-1 198	-1 267
Eläkekulut	-6 961	-7 561
Henkilöstökulut yhteensä	-51 178	-50 655

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitsemista koskevat tiedot on esitetty liitteessä 38. Palkitsemista koskevat muut tiedot on esitetty liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

LIITE 12 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Liiketoiminnan muut kulut		
Muut henkilöstökulut	-3 034	-3 003
Toimistokulut	-1 683	-1 594
Ostetut palvelut	-7 807	-6 247
ICT-kulut	-27 213	-24 192
Yhteyskulut	-3 497	-3 301
Edustus- ja markkinointikulut	-4 591	-4 379
Vuokratkulut	-1 364	-1 272
Kulut oman käytön kiinteistöistä	-3 500	-3 450
Vakuutus- ja varmuuskulut	-5 868	-5 403
Valvonta- ja jäsenmaksut	-484	-597
Tilintarkastuspalkkiot	-455	-496
Muut kulut	-501	-1 528
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-59 997	-55 464
Erittely tilintarkastuspalkkioista		
Tilintarkastus	-388	-381
Tilintarkastuslain 1.1,2 §:n tarkoittamat toimeksiannot	-10	-23
Veroneuvonta	-3	-1
Muut palvelut	-54	-91
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	-455	-496

Vuokratkulut rivillä esitetään lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut.

Vakuutus- ja varmuuskulut sisältää rahoitusvakuusviraston perimän talletussuojamaksun 3 921 (3 646) tuhatta euroa, joka on katettu täysin vanhasta talletussuojarahastosta tilitetyillä maksuilla, sekä vakuusmaksun 1 059 (895) tuhatta euroa, josta 795 (891) tuhatta euroa on katettu aiemmin maksetulla pankkiverolla. Vanhan talletussuojarahaston varoista tuloutetut ja pankkiverosta hyvitettyt maksut on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut POP Pankki -ryhmän yhtiöille tilikaudella 2022 olivat yhteensä 51,6 (101) tuhatta euroa.

LIITE 13 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Poistot		
Rakennuksista	-3 460	-3 441
Koneista ja kalustosta	-726	-850
Aineettomista hyödykkeistä	-3 818	-3 876
Muista	-7	-6
Yhteensä	-8 011	-8 173
Arvonalentumiset		
Rakennuksista	-	-1 234
Aineettomista hyödykkeistä	27	-5 675
Yhteensä	27	-6 909
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-7 984	-15 083

Erittely käyttöoikeusomaisuuserien poistoista on esitetty liitteessä 36 vuokrasopimukset.

LIITE 14 TULOVEROT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-3 910	-6 499
Aikaisempien tilikausien verot	22	-82
Muut välittömät verot	-25	-4
Laskennallisten verojen muutos	-1 370	-981
Tuloverot yhteensä	-5 283	-7 565

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Tilikauden tulos ennen veroja	26 408	44 670
Tuloveroprosentti	20 %	20 %
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	-5 282	-8 934
+ Verovapaat tuotot	146	14
- Vähennyskelvottomat kulut	-43	-170
+ Tulokseen sisällytettävät vähennyskelpoiset kulut	90	745
+ Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	0	1 053
- Tappioista kirjaamatta jätetyt laskennalliset verosaamiset	-217	-189
+/- Ulkomaisten yhtiöiden poikkeavasta verokannasta aiheutuva ero	0	-4
+/- Aikaisempien tilikausien verot	22	-82
Tuloslaskelman verot	-5 283	-7 565

LIITE 15 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN TULOSLASKELMAERÄT ARVOSTUSLUOKITTAIN

RAHOITUSVARAT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Korkotuotot ja -kulut	187	412
Arvostustuotot ja -tappiot	-6 201	8 302
Osinkotuotot	3 881	3 569
Myyntivoitot ja -tappiot	-243	-144
Yhteensä	-2 376	12 138
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Korkotuotot ja -kulut	3 640	3 097
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	-635	-10
Osinkotuotot	78	23
Myyntivoitot ja -tappiot	209	-21
Odotettavissa olevat luottotappiot	730	1 755
Yhteensä	4 022	4 844
Jaksotettuun hankintameno		
Korkotuotot ja -kulut	97 116	77 833
Muut tuotot	8 554	8 784
Odotettavissa olevat luottotappiot	-5 195	-4 104
Toteutuneet luottotappiot	-3 222	-8 044
Yhteensä	97 253	74 468

RAHOITUSVELAT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Jaksotettuun hankintameno		
Korkotuotot ja -kulut	-8 437	-4 919
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Suojaavat johdannaissopimukset		
Arvostustuotot ja -tappiot	129	-
Korkotuotot ja -kulut	1 288	-
Yhteensä	-7 019	-4 919
Valuuttatoiminnan nettotuotot	159	370
Yhteensä	92 039	86 902

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 16 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

RAHOITUSVARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	448 499	-	-	-	448 499
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	62 334	-	-	-1	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 489 992	-	-	-41 512	4 448 480
Saamistodistukset*	207 677	10 077	302 060	-67	519 746
Osakkeet ja osuudet	-	166 411	1 347	-	167 758
Rahoitusvarat yhteensä	5 208 501	176 488	303 407	-41 580	5 646 816
Muut varat					130 391
Varat yhteensä 31.12.2022					5 777 207

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 655 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	279 882	-	-	-	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	73 897	-	-	-1	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 280 352	-	-	-36 523	4 243 829
Saamistodistukset*	105 000	9 290	340 590	-38	454 842
Osakkeet ja osuudet	-	197 000	3 724	-	200 724
Rahoitusvarat yhteensä	4 739 132	206 290	344 314	-36 561	5 253 174
Muut varat					104 523
Varat yhteensä 31.12.2021					5 357 697

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 1 385 tuhatta euroa.

RAHOITUSVELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	-	163 139	163 139
Velat asiakkaille	-	4 325 946	4 325 946
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	565 252	565 252
Johdannaiset	12 495	-	12 495
Rahoitusvelat yhteensä	12 495	5 054 337	5 066 832
Muut velat			149 758
Velat yhteensä 31.12.2022			5 216 590

RAHOITUSVELAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	166 484	166 484
Velat asiakkaille	4 222 364	4 222 364
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	284 920	284 920
Rahoitusvelat yhteensä	4 673 768	4 673 768
Muut velat		131 119
Velat yhteensä 31.12.2021		4 804 888

Rahoitusvarat on eritelty liitteissä 20 ja 21. Rahoitusvelkojen erittely on esitetty liitteessä 27, 28 ja 30.

LIITE 17 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN SEKÄ SIOITUSKIINTEISTÖJEN KÄYVÄT ARVOT JA ARVOSTUSMENETELMÄT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	154 769	-	11 642	166 411
Saamistodistukset	5 356	-	4 721	10 077
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	1 347	1 347
Saamistodistukset	256 933	44 638	489	302 060
Yhteensä	417 058	44 638	18 199	479 895

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisopimukset	-	12 495	-	12 495
Yhteensä	-	12 495	-	12 495

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	187 498	-	9 502	197 000
Saamistodistukset	3 024	-	6 266	9 290
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	3 724	3 724
Saamistodistukset	242 288	98 206	95	340 590
Yhteensä	432 810	98 206	19 587	550 604

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETTujen ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	62 333	-	62 333	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	4 410 256	-	4 410 256	4 448 480
Saamistodistukset	204 124	-	-	204 124	207 610
Sijoituskiinteistöt	-	-	39 090	39 090	24 582
Yhteensä	204 124	4 472 589	39 090	4 715 803	4 743 005

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	163 114	-	163 114	163 139
Velat asiakkaille	-	4 324 240	-	4 324 240	4 325 946
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	559 359	-	559 359	565 252
Yhteensä	-	5 046 713	-	5 046 713	5 054 337

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	74 080	-	74 080	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	4 314 310	-	4 314 310	4 243 829
Saamistodistukset	-	108 056	-	108 056	104 962
Sijoituskiinteistöt	-	-	40 653	40 653	25 986
Yhteensä	-	4 496 446	40 653	4 537 099	4 448 674

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	165 926	-	165 926	166 484
Velat asiakkaille	-	4 220 011	-	4 220 011	4 222 364
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	289 850	-	289 850	284 920
Yhteensä	-	4 675 788	-	4 675 788	4 673 768

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenoon.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusinstrumentit, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien markkinahintanoteerausten perusteella. Likvideiksi markkinoiksi katsotaan sellaiset markkinat, joilta hintanoteeraukset saadaan säännöllisesti. Tähän ryhmään merkitään kaikki julkisesti noteerattut arvopaperit.

Taso 2 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden arvostuksessa käytetään yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä tai -malleja, jotka perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin perustuviin oletuksiin. Tasolle 2 merkittyjen rahoitusinstrumenttien käypä arvo voi perustua esimerkiksi rahoitusvälineen osien markkinanoteerauksesta johdettuun arvoon. Tähän ryhmään merkitään mm. instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla.

Taso 3 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit ja muut varat ja velat, joiden käypä arvo ei perustu markkinanoteerauksiin tai arvostusmenetelmien tai -mallien avulla todennettavissa olevien markkinahintojen perusteella laskettuun arvoon. Ar-

vostusmenetelmissä käytettyihin oletuksiin liittyy usein epävarmuutta. Tasolle 3 merkittyjen varojen käypä arvo perustuu usein kolmannelta osapuolelta saatuun hintatietoon. Tähän ryhmään merkitään noteeraamattomat osakkeet ja rahastot sekä sijoituskiinteistöt.

SIIRROT KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOJEN VÄLILLÄ

Siirrot hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Katsauskaudella on siirretty arvopapereita 1 826 (672) tuhatta euroa hierarkiatasolta 1 ja 2 hierarkiatasolle 3 johtuen vähäisistä kauppamääristä markkinoilla.

Lisäksi katsauskaudella on siirretty yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat käyvän arvon hierarkiatasolta 3 tasolle 1 perustuen katsauskaudella tapahtuneiden kaupankäyntien määrään.

TASOLLE 3 MERKITYJEN TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN RAHOITUSVAROJEN TAPAHTUMAT

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	15 768	3 819	19 587
+ Hankinnat	1 974	643	2 617
- Myynnit	-2 865	-4 453	-7 318
- Kauden aikana erääntyneet	-610	-	-610
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvomuutokset	-128	-468	-595
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvomuutokset	2 207	-	2 207
+/- Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvomuutokset	-	-1 229	-1 229
+/- Kertyneisiin voittovaroihin kirjatut realisoituneet arvomuutokset	-	1 922	1 922
+ Siirrot tasolta 1 ja 2	130	1 696	1 826
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-112	-95	-207
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	16 363	1 835	18 199

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	16 264	3 370	19 633
+ Hankinnat	2 266	169	2 435
- Myynnit	-258	-247	-504
- Kauden aikana erääntyneet	-1 424	-376	-1 800
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvomuutokset	-182	26	-156
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvomuutokset	-637	-	-637
+/- Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvomuutokset	-	205	205
+ Siirrot tasolta 1 ja 2	-	672	672
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-261	-	-261
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	15 768	3 819	19 587

HERKKYYSANALYYSI TASOLLE 3 MERKITYILLE RAHOITUSVAROILLE

31.12.2022

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	16 363	1 806	-1 806
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	1 836	207	-207
Yhteensä	18 199	2 013	-2 013

31.12.2021

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	15 768	1 488	-1 488
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	3 819	560	-560
Yhteensä	19 587	2 048	-2 048

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon herkkyys on laskettu korkosidonnaisille sijoituksille olettamalla korkotason muuttuvan yhden prosentin ja muille sijoituksille olettamalla arvopaperin käyvän arvon muuttuvan 15 prosenttia.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kertaluonteisesti käypään arvoon kirjattuja varoja.

LIITE 18 RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISTAPPIOT

KAUDEN AIKANA KIRJATUT ARVONALENTUMISTAPPIOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
ECL-muutos luottotappioina poistetuista saamisista	2 089	4 303
ECL-muutos saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-7 285	-8 407
ECL-muutos saamistodistuksista	701	1 758
Lopulliset luottotappiot	-3 222	-8 044
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot yhteensä	-7 716	-10 390

Tilikaudella lopullisena luottotappiona kirjattiin 3 222 (8 044) tuhatta euroa. Näistä 2 668 (3 012) tuhanteen euroon kohdistetaan perintätoimenpiteitä. Vakuudettomien kulutusluottojen luottotappiointiprosessiin tehdystä muutoksesta johtuen taseesta luottotappioina pois kirjattujen saamisen määrä on vähentynyt merkittävästi.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrässä tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa. Vaihe 1 sisältää luottosopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL. Vaihe 2 sisältää sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan koko voimassaolon ECL. Vaihe 3 sisältää laiminlyödyt luottosopimukset ja niille lasketaan koko voimassaolon ECL.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan perusteet sekä maksukyvyttömyyden toden-

näköisyyden määrittely on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet kohdassa 6.5 Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	5 199	3 960	27 363	36 523
Siirrot vaiheeseen 1	122	-1 169	-1 119	-2 165
Siirrot vaiheeseen 2	-378	1 662	-882	402
Siirrot vaiheeseen 3	-164	-414	6 079	5 500
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 293	1 058	1 457	4 808
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-944	-533	-5 051	-6 528
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-870	218	5 714	5 062
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-2 089	-2 089
Vaikutus yhteensä	58	822	4 109	4 989
ECL 31.12.2022	5 258	4 783	31 473	41 513

Suurin muutos odotettavissa oleviin luottotappioihin saamisista asiakkailta muodostuu siirroista vaiheeseen 3, yhteensä 5 500 (6 997) tuhatta euroa. Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset olivat yhteensä 6 527 (6 606) tuhatta euroa. Saamisiin asiakkailta kohdistuu vertailukaudella tehty 3 000 tuhannen euron harkinnanvarainen varaus, joka kohdistuu yritys- luottokantaan ja sillä varaudutaan kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin yritys- ja maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä. Varauksesta 500 tuhatta euroa kohdistuu vaiheeseen 2 ja 2 500 tuhatta euroa vaiheeseen 3.

Ongelmasaamisista ja lainanhoitojoustoista on annettu tarkempia tietoja liitteessä 4.

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	160	870	393	1 423
Siirrot vaiheeseen 1	87	-178	-	-91
Siirrot vaiheeseen 2	-10	98	-	88
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	61	124	-	186
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-38	-209	-393	-640
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-14	-229	-	-243
Vaikutus yhteensä	86	-394	-393	-701
ECL 31.12.2022	246	476	-	722

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	414	43	215	672
Siirrot vaiheeseen 1	2	-14	-19	-30
Siirrot vaiheeseen 2	-12	26	-1	14
Siirrot vaiheeseen 3	-3	-1	40	36
Sitoumusten lisäykset	190	204	69	463
Sitoumusten vähennykset	-40	-8	-99	-148
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-162	-8	40	-129
Vaikutus yhteensä	-24	200	30	206
ECL 31.12.2022	390	243	245	878

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	5 772	4 874	27 971	38 617
ECL 31.12.2022	5 894	5 502	31 717	43 113

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	5 359	3 539	23 405	32 303
Siirrot vaiheeseen 1	162	-1 392	-2 888	-4 119
Siirrot vaiheeseen 2	-264	1 513	-3 128	-1 879
Siirrot vaiheeseen 3	-158	-357	7 512	6 997
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 509	954	1 541	5 003
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-1 138	-546	-4 921	-6 606
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-1 271	-250	7 647	6 127
Johdon arvioihin perustuva vaikutus	-	500	2 500	3 000
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-4 303	-4 303
Vaikutus yhteensä	-161	421	3 959	4 219
ECL 31.12.2021	5 199	3 960	27 363	36 523

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	169	939	2 073	3 181
Siirrot vaiheeseen 1	5	-206	-	-201
Siirrot vaiheeseen 2	-1	1 456	-1 680	-225
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	37	271	-	308
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-32	-305	-	-337
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	147	0	-	146
Johdon arvioihin perustuva vaikutus	-165	-1 284	-	-1 449
Vaikutus yhteensä	-9	-69	-1 680	-1 758
ECL 31.12.2021	160	870	393	1 423

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	331	138	319	788
Siirrot vaiheeseen 1	7	-104	-49	-146
Siirrot vaiheeseen 2	-5	6	-3	-1
Siirrot vaiheeseen 3	-2	-2	31	28
Sitoumusten lisäykset	263	22	14	300
Sitoumusten vähennykset	-35	-11	-61	-108
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-145	-7	-37	-189
Vaikutus yhteensä	83	-95	-104	-117
ECL 31.12.2021	414	43	215	672

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	5 859	4 617	25 797	36 272
ECL 31.12.2021	5 772	4 874	27 971	38 617

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2022

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 686 967	130 836	43 677	2 861 480
Yritysasiakkaat	922 536	72 037	36 580	1 031 152
Maatalousasiakkaat	509 491	55 918	31 951	597 359
Saamiset asiakkailta yhteensä	4 118 994	258 791	112 207	4 489 992
ECL 31.12.2022	5 258	4 783	31 473	41 513
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,13 %	1,85 %	28,05 %	0,92 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	222 252	4 438	530	227 220
Yritysasiakkaat	86 622	7 573	571	94 767
Maatalousasiakkaat	22 070	2 422	321	24 813
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	330 944	14 434	1 422	346 800
ECL 31.12.2022	390	243	245	878
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,12 %	1,68 %	17,21 %	0,25 %
Saamistodistukset				
Pankkitoiminta	439 564	23 460	-	463 024
Vakuutustoiminta	32 710	14 002	-	46 712
Saamistodistukset yhteensä	472 274	37 463	-	509 736
ECL 31.12.2022	246	476	-	722
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,05 %	1,27 %	-	0,14 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	4 922 212	310 687	113 629	5 346 528

Yllä olevassa taulukossa esitetään yhteenveto altistumisesta luottoriskille ja ECL-varauksen määrä suhteessa vastuun määrään vaiheittain. Kattavuusaste havainnollistaa ECL-varauksen suhteellista osuutta vastuun määrästä. Kattavuusasteessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia kaudella.

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2021

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 633 042	124 010	35 143	2 792 195
Yritysasiakkaat	783 410	61 363	32 530	877 303
Maatalousasiakkaat	523 383	57 919	29 552	610 854
Saamiset asiakkailta yhteensä	3 939 835	243 292	97 224	4 280 352
ECL 31.12.2021	5 199	3 960	27 363	36 523
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,13 %	1,63 %	28,14 %	0,85 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	226 773	3 759	441	230 973
Yritysasiakkaat	98 302	2 880	578	101 760
Maatalousasiakkaat	20 850	2 250	154	23 254
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	345 925	8 890	1 173	355 987
ECL 31.12.2021	414	43	215	672
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,12 %	0,48 %	18,29 %	0,19 %
Saamistodistukset				
Pankkitoiminta	370 628	23 452	-	394 081
Vakuutustoiminta	36 915	14 594	-	51 509
Saamistodistukset yhteensä	407 544	38 046	-	445 590
ECL 31.12.2021	160	870	393	1 423
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,04 %	2,29 %	-	0,32 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	4 693 304	290 228	98 397	5 081 929

LIITE 19 KÄTEISET VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Kassa	11 587	11 011
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	436 911	268 871
Käteiset varat yhteensä	448 499	279 882

Vaadittaessa maksettavat erät muodostuvat shekkitilistä Suomen Pankissa.

LIITE 20 LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	15 548	34 482
Muut	46 786	39 415
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta yhteensä	62 333	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Lainat	4 353 592	4 156 555
Valtion varoista välitetyt lainat	1 147	1 883
Takaussaamiset	391	189
Käytetyt tililuotot	41 949	40 395
Luottokorttisaamiset	51 400	44 807
Lainat ja saamiset asiakkailta yhteensä	4 448 480	4 243 829
Lainat ja saamiset yhteensä	4 510 813	4 317 726

LIITE 21 SIOJITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Jaksotettuun hankintamenuun		
Saamistodistukset	207 610	104 962
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset	6 085	9 290
Osakkeet ja osuudet	170 403	197 000
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset	302 060	340 590
Osakkeet ja osuudet	1 347	3 724
Sijoituskiinteistöt	24 582	25 986
Sijoitusomaisuus yhteensä	712 087	681 552

SIJOITUKSET 31.12.2022

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	207 610	-	-	50 738	-	258 347
Muilta	-	5 226	151 368	203 827	-	360 421
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	43 642	-	43 642
Muilta	-	4 851	15 044	3 852	1 347	25 094
Sijoitukset yhteensä	207 610	10 077	166 411	302 060	1 347	687 505

SIJOITUKSET 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	104 962	-	-	66 408	-	171 370
Muilta	-	3 258	184 753	173 175	-	361 186
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	93 206	-	93 206
Muilta	-	6 032	12 247	7 801	3 724	29 804
Sijoitukset yhteensä	104 962	9 290	197 000	340 590	3 724	655 566

Sijoitusten osalta keskeisimmät markkinariskit ovat korko- ja luottospreadriski. Alla on yhteenve-
to ryhmän käypään arvoon kirjattavien rahoitus-
varojen markkina-arvoherkkyydestä eri markki-

nariskiskenaarioissa. Käytetyt skenaariot havain-
nollistavat syntyviä vaikutuksia tuloslaskelmaan
tai laajaan tuloslaskelmaan.

HERKKYYSANALYYSI

(1 000 euroa)	Stressi	31.12.2022		31.12.2021	
		Vaikutus tulokseen	Vaikutus laajaan tulokseen	Vaikutus tulokseen	Vaikutus laajaan tulokseen
Korkosijoitukset - riskittömän koron muutos	+100 bp	-1 838	-6 183	-5 119	-5 135
Korkosijoitukset - luottoriskipreemio	+50 bp	-1 000	-3 274	-2 688	-2 696
Osakesijoitukset	-10 %	-2 019	-	-2 256	-296
Valuutariski	-10 %	-1 211	-68	-1 735	-334

SIJOITUSKIINTEISTÖJEN MUUTOKSET

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Hankintameno 1.1.	45 553	45 852
+ Lisäykset	1 620	1 186
- Vähennykset	-4 990	-4 794
+/- Siirrot	-	3 308
Hankintameno 31.12.	42 182	45 553
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-19 567	-15 160
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 782	-1 304
- Poistot	-868	-1 062
- Arvonalentumiset /- palautukset	53	-2 040
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-17 600	-19 567
Kirjanpitoarvo 1.1.	25 986	30 692
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 582	25 986

LIITE 22 SJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

Nimi	Toimiala	Omistuosuus % 31.12.2022	Omistuosuus % 31.12.2021
Figure Taloushallinto Oy	Palvelu	25 %	25 %

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Hankintameno 1.1	214	195
Osuus tilikauden tuloksesta	16	19
Kirjanpitoarvo	230	214

Figure Taloushallinto Oy tuottaa taloushallinnon palveluja finanssialalla toimiville yrityksille.

LIITE 23 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

POP Pankki -ryhmän merkittävimmät aineettomat hyödykkeet ovat vahinkovakuutustoiminnan ja pankkitoiminnan tietojärjestelmät, joihin POP Pankki -ryhmällä on IAS 38 Aineettomat hyödykkeet -standardissa tarkoitettu määräysvalta.

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2022

(1 000 euroa)	Tieto-järjestelmät	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	35 075	7 852	42 927
+ Lisäykset	1 921	1 773	3 694
- Vähennykset	-5 231	-185	-5 416
+/- Siirrot	1 397	-1 397	-
Hankintameno 31.12.	33 162	8 043	41 204
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-28 003	-5 675	-33 679
- Poistot	-3 818	-	-3 818
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5 231	-	5 231
- Arvonalentumiset	27	-	27
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-26 563	-5 675	-32 239
Kirjanpitoarvo 1.1.	7 072	2 177	9 248
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 599	2 368	8 965

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2021

(1 000 euroa)	Tieto-järjestelmät	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	33 724	5 600	39 324
+ Lisäykset	1 011	2 916	3 927
- Vähennykset	-	-273	-273
+/- Siirrot	340	-391	-51
Hankintameno 31.12.	35 075	7 852	42 927
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-24 127	-	-24 128
- Poistot	-3 876	-	-3 876
- Arvonalentumiset	-	-5 675	-5 675
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-28 003	-5 675	-33 679
Kirjanpitoarvo 1.1.	9 597	5 600	15 196
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 072	2 177	9 248

LIITE 24 AINEELLISET HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	1 633	2 426
Rakennukset	23 121	24 799
Koneet ja kalusto	1 817	1 686
Muut aineelliset hyödykkeet	696	700
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	27 268	29 611

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2022

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	59 600	9 684	890	-	70 173
+ Lisäykset	4 421	901	35	-	5 357
- Vähennykset	-5 509	-1 164	-76	-	-6 749
Hankintameno 31.12.	58 512	9 421	849	-	68 782
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-32 375	-7 998	-190	-	-40 563
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 078	1 120	44	-	3 242
- Poistot	-3 461	-726	-6	-	-4 193
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-33 758	-7 604	-152	-	-41 514
Kirjanpitoarvo 1.1.	27 225	1 686	700	-	29 610
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 754	1 817	696	-	27 268

Taseeseen merkityt käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät oman käytön kiinteistöihin ja koneisiin ja kalustoon. Tarkemmat tiedot käyttöoikeusomaisuuseristä on esitetty liitteessä 34.

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2021

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	58 777	15 470	939	9	75 195
+ Lisäykset	2 464	371	-	-	2 836
- Vähennykset	-1 392	-762	-49	-9	-2 213
+/- Siirrot	-249	-5 396	-	-	-5 645
Hankintameno 31.12.	59 600	9 684	890	-	70 173
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-29 246	-13 626	-186	-	-43 057
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1 546	6 479	1	-	8 025
- Poistot	-3 440	-851	-6	-	-4 296
- Arvonalentumiset	-1 234	-	-	-	-1 234
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-32 375	-7 998	-190	-	-40 563
Kirjanpitoarvo 1.1.	29 530	1 845	754	9	32 138
Kirjanpitoarvo 31.12.	27 225	1 686	700	-	29 610

LIITE 25 MUUT VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Maksujenvälityssaamiset	160	115
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Korot	20 754	11 178
Muut	4 331	3 686
Saamiset vakuutustoiminnasta	12 264	11 584
Maksetut ennakkomaksut SaaS-palveluista	7 109	4 516
Muut varat	14 842	2 935
Muut varat yhteensä	59 460	34 014

LIITE 26 LASKENNALLISET VEROT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Versaamiset		
Laskennalliset versaamiset	8 342	5 085
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat versaamiset	1 544	316
Versaamiset yhteensä	9 886	5 401
Verovelat		
Laskennalliset verovelat	27 047	25 986
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	1 303	2 381
Verovelat yhteensä	28 350	28 367

LASKENNALLISET VEROSAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2021	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2022
Käypään arvoon arvostettavista varoista	352	-2	3 022	3 372
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisuista	1 609	117	-	1 727
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	536	-136	-114	286
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	2 587	368	2	2 957
Laskennalliset versaamiset yhteensä	5 085	348	2 909	8 342

(1 000 euroa)	31.12.2020	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2021
Käypään arvoon arvostettavista varoista	733	-	-381	352
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisuista	1 427	182	-	1 609
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	475	-27	88	536
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	681	1 906	0	2 587
Laskennalliset versaamiset yhteensä	3 317	2 062	-293	5 085

POP Pankki-ryhmään kuuluvilla yrityksillä on verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista versaamista yhteensä 26 461 (19 994) tuhatta euroa. Tappiot vanhenevat vuosina 2023-2032.

LASKENNALLISET VEROVELAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2022
Verotuksellisista varauksista	24 094	1 617	-	25 711
Käypään arvoon arvostettavista varoista	1 591	382	-944	1 029
Aineettomista hyödykkeistä	18	-5	-	13
Konserniyhdistelyistä	283	10	-	293
Laskennalliset verovelat yhteensä	25 986	2 004	-944	27 047

(1 000 euroa)	31.12.2020	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2021
Verotuksellisista varauksista	21 426	2 668	-	24 094
Käypään arvoon arvostettavista varoista	2 035	-239	-206	1 591
Aineettomista hyödykkeistä	68	-50	-	18
Konserniyhdistelyistä	12	271	-	283
Laskennalliset verovelat yhteensä	23 542	2 650	-206	25 986

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2022

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Laskennal- linen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	-20 540	4 108	-16 432
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	572	-114	458
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	-19 968	3 994	-15 974

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2021

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Laskennal- linen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	-1 083	217	-867
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-441	88	-353
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	-1 524	305	-1 219

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 27 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Velat luottolaitoksille		
Keskuspankeille	128 400	128 400
Muille luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat	1 303	1 252
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	33 435	36 832
Velat luottolaitoksille yhteensä	163 139	166 484
Velat asiakkaille		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	3 855 631	3 809 583
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	475 410	411 039
Muut rahoitusvelat		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	-5 095	1 742
Velat asiakkaille yhteensä	4 325 946	4 222 364
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	4 489 084	4 388 848

Velat keskuspankeille -erä sisältää vakuudellisen TLTRO III -rahoituksen 128 400 tuhatta euroa. Rahoitus erääntyy 6/2023 (TLTRO 3.4, 50 000 tuhatta euroa), 3/2024 (TLTRO 3.7, 70 000 tuhatta euroa) ja 6/2024 (TLTRO 3.8, 8 400 tuhatta euroa), mutta ennakoinen takaisinmaksu on mahdollista 1/2023 alkaen. Rahoituksen korko aikavälillä 24.6.2020-23.6.2022 voi olla EKP:n talletuskorko (-0,5 %) vähennettynä lisäkorkolla 0,5 %. Koron määrittämiseen vaikuttaa POP Pankki -ryhmän nettoluotonannon kasvu ja korko aikavälillä 24.6.2021-23.6.2022 määräytyi 31.12.2021 päättyneen nettoluotonannon tarkastelujakson perusteella. POP Pankki -ryhmä arvioi täyttäneensä kasvukriteerit ja lisäkorko edellä mainitulle aikavälille on tulouttetttu tilikauden 2021 aikana. EKP muutti luottojen korkosääntöjä 11/2022 alkaen. TLTRO-luotot on Bonum Pankissa v. 2022 kirjattu EKP:n talletuskoron mukaisesti. Lainan lopullinen korko tarkistetaan TLTRO III -rahoitusoperaation eräännyttyä. Laina on käsitelty IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti, koska POP Pankki -ryhmä on arvioinut, että laina täyttää markkinaehtoisien lainan ehdot.

LIITE 28 VAKUUTUSVELKA

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Vakuutusmaksuvastuu	21 139	20 205
Korvausvastuu	45 622	43 464
Jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta	-9 750	-10 977
Vakuutusvelka yhteensä	57 011	52 692

Vakuutusvelka muodostuu vakuutusvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksutuloon kirjataan vakuutusmaksut niiltä sopimuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta kirjataan taseeseen vakuutusmaksuvelkana. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti että aikaisempiin vakuutusmaksutuottoihin suhteutetusta kollektiivivaraksesta ja sisältää korvaukset tilinpäätöshetkellä jo sattuneista, mutta vielä maksamatta olevista vahingoista sekä vielä ilmoittamatta olevista vahingoista.

LIITE 29 YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Katetut joukkolainat	243 038	-
Joukkovelkakirjalainat	254 892	254 926
Sijoitustodistukset	67 323	29 995
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	565 252	284 920

LISTATUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

(1 000 euroa)					
Nimi	Alkupäivä	Eräpäivä	Koron peruste	Nimellis-arvo	Valuutta
BONUM FRN 120723	3.6.2020	12.7.2023	EB 12kk + 1,04 %	50 000	EUR
BONUM FRN 170124	3.6.2020	17.1.2024	EB 12kk + 1,20 %	55 000	EUR
BONUM FRN 261026	20.10.2021	20.10.2026	EB 3kk + 0,85 %	20 000	EUR
BONUM FRN 161125	16.11.2021	16.11.2025	EB 3kk + 0,75 %	30 000	EUR
Tilikaudella liikkeeseenlasketut					
BONUM FRN 050425	5.4.2022	5.4.2025	EB 3kk + 1,40 %	50 000	EUR
BONUM FRN 220427	22.4.2022	22.4.2027	EB 3kk + 1,25 %	50 000	EUR
POPA FI4000526876	22.9.2022	22.9.2025	2,625 % / kiinteä	250 000	EUR

Tilikauden lopussa ulkona on lisäksi sijoitustodistuksia nimellispääomaltaan yhteensä 66 500 (30 000) tuhatta euroa. Sijoitustodistusten kappalemäärä on yhteensä 12, arvoväli on 2 000-10 000 tuhatta euroa ja keskimaturiteetti 8,8 kuukautta.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTOJEN YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETTUIJEN VELKAKIRJOJEN TÄSMÄYTYS TASE-ERÄÄN:

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Kirjanpitoarvo 1.1.	284 920	266 346
Joukkovelkakirjojen lisäykset	349 401	49 952
Sijoitustodistusten lisäykset	239 012	29 993
Lisäykset yhteensä	588 413	79 945
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-100 000	-20 000
Sijoitustodistusten vähennykset	-201 853	-41 387
Vähennykset yhteensä	-301 853	-61 387
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	286 560	18 558
Arvostukset	-6 228	17
Kirjanpitoarvo 31.12	565 252	284 920

LIITE 30 JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

POP Pankki -ryhmä suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta käyttäen ensisijaisesti koronvaihtosopimuksia. Käyvän arvon suojaukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena ovat kiinteäkorkoiset talletukset sekä liikkeeseen lasketut kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat.

KOHDE-ETUUKSIEN NIMELLISARVOT JA JOHDANNAISTEN KÄYVÄT ARVOT

(1 000 euroa)	Nimellisarvo / Jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus						
Korkojohdannaiset	-	450 000	-	450 000	-	12 495
Johdannaiset yhteensä	-	450 000	-	450 000	-	12 495

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS TALOUDELLISEEN ASEMAAN JA TULOKSEEN

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Velat		
Suojattujen talletusten kirjanpitoarvo	193 827	-
josta suojausoikaisujen kertynyt määrä	-6 173	-
Suojattujen liikkeeseenlaskettujen joukkovelkakirjalainojen kirjanpitoarvo	243 038	-
josta suojausoikaisujen kertynyt määrä	-6 452	-

Suojatut velat sisältyvät taseen erään Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat asiakkaille.

Käyvän arvon suojauksen kohteena olevat kiinteäkorkoisten talletusten nimellisarvo raportointihetkellä oli 200 000 tuhatta euroa ja suojauksen kohteena oleva kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan nimellisarvo raportointihetkenä oli 250 000 tuhatta euroa. Johdannaistrumenttien nimellisarvot vastaavat suojattavien kohteiden nimellisarvoja.

LIITE 31 VARAUKSET JA MUUT VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Varaukset		
Odotettavissa olevista luottotappioista	878	672
Muut varaukset	673	273
Muut velat		
Eläkevelat	1 431	2 681
Velat ensi- ja jälleenvakuutustoiminnasta	842	903
Maksujenvälitysvelat	17 577	14 301
Vuokrasopimusvelka	5 050	4 842
Siirtovelat		
Korkovelat	8 125	3 100
Saadut ennakkomaksut	1 226	1 748
Velat korttitapahtumista	15 955	8 785
Muut siirtovelat	12 639	12 755
Varaukset ja muut velat yhteensä	64 397	50 060

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja niihin liittyvä velka on esitetty liitteessä 35 ja vuokrasopimusvelka on esitetty liitteessä 36.

VARAUSTEN MUUTOS

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Varaukset 1.1.	944	788
Varausten muutos odotettavissa olevista luottotappioista	206	-117
Muiden varausten lisäys	400	273
Varaukset 31.12.	1 550	944

Muut varaukset muodostuu keskeneräisestä oikeudenkäynnistä kirjatusta varauksesta.

LIITE 32 OMA PÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus		
Osuuspääoma, jäsenosuudet	10 707	10 163
josta irtisanotut jäsenosuudet	775	565
Osuuspääoma, POP Osuudet	60 153	56 893
josta irtisanotut POP Osuudet	6 061	4 505
Sidotut rahastot		
Vararahasto	52 494	52 494
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	3 341	3 341
Käyvän arvon rahasto		
Osakkeet ja osuudet	414	1 767
Saamistodistukset	-12 807	2 271
Vapaat rahastot		
Muut vapaat rahastot	106 491	104 005
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	318 702	284 327
Tilikauden voitto (tappio)	21 124	37 110
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus yhteensä	560 617	552 370
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	439
Oma pääoma yhteensä	560 617	552 809

OSUUSPÄÄOMA JA OSUUKSIEN LUOKITTELU OMAKSI PÄÄOMAKSI

POP Pankki -ryhmän osuuspääoma muodostuu jäsenosuuksista ja POP Osuuksista.

Jäsenosuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan kuuluvat jäsenosuuspankkien jäsenten jäsenosuuspankeille maksamat osuusmaksut, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu antaa jäsenelle oikeuden osallistua jäsenosuuspankin hallintoon ja päätöksentekoon.

POP Pankeilla oli 31.12.2022 yhteensä 88,4 (90,1) tuhatta jäsentä.

POP Osuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan sisältyy myös jäsenosuuspankkien jäsenten tekemät sijoitukset jäsenosuuspankkien liikkeeseen laskemiin POP Osuuksiin. Osuuspankillä on sen sääntöjen mukaan ehdoton oikeus kieltäytyä POP Osuuksien koron maksusta ja pääoman palauttamisesta.

POP Pankki -ryhmän jäsenpankit laskivat liikkeeseen tilikaudella 2022 POP Osuuksia yhteensä 5 206 (2 551) tuhatta euroa. POP Osuuksia oli 31.12.2022 yhteensä 60 153 (56 893) tuhatta euroa. Korkotavoite POP Osuuksille on 2,0–2,5 prosenttia. Maksettava korko vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen osuuskunnan kokouksen päätöksellä hallituksen esityksestä. Korkotavoite voi muuttua vuosittain. POP Osuudet eivät anna jäsenelle äänivaltaa tai muita oikeuksia.

Jäsenosuus ja POP Osuus voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai POP Osuus on irtisanottu. Jos jäsenosuutta tai POP Osuutta ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan osuuskuntalain tai osuuspankkilain säännösten perusteella, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista.

SIDOTUT RAHASTOT

Sidottuihin rahastoihin kuuluvat vararahasto, käyvän arvon rahasto ja muut sidotut rahastot. Vararahasto on muodostunut aiemmillä tilikausilla rahastoon siirretyistä voittovaroista sekä jäsenosuuspankkien arvonkorotusrahastosta ja luottotappiovarauksista siirretyistä osuuksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä.

Käyvän arvon rahasto sisältää käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen laskennallisel-

la verolla vähennettynä. Käyvän arvon muutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Rahastoon merkityt vieraan pääoman ehtoista arvopapereista kirjatut erät siirretään tuloslaskelmaan, kun arvopaperista luovutaan. Vieraan pääoman ehtoiseen arvopaperiin kohdistuva odotettavissa oleva luottotappio merkitään tuloslaskelmaan ja käyvän arvon rahaston lisäykseksi. Käyvän arvon rahasto sisältää myös käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavien oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutoksen, jota ei myöhemmin luovutuksen yhteydessä siirretä tuloslaskelmaan.

VAPAA RAHASTOT

Muut vapaat rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista ja ne perustuvat yhtiöjärjestykseen, sääntöihin tai yhtiökokouksen tai osuuskuntakokouksen päätökseen.

KERTYNEET VOITTOVARAT

Erään kirjataan tuloslaskelman osoittama tilikauden tulos sekä tulos edellisiltä tilikausilta siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty muihin oman pääoman eriin tai jaettu voitonjakona. Lisäksi erä sisältää erillistilinpäätöksiin sisältyvät luottotappiovaraukset ja poistoerot sekä vahinkovakuutusyhtiön tasoitusmäärän laskennallisilla veroilla vähennettynä. Erä sisältää myös etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/tappiot laskennallisella verolla vähennettynä.

POP Pankki -ryhmän oman pääoman eriin ei lii-

ty merkittäviä rajoituksia, jotka koskevat varojen käyttöä.

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2022

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	2 271	1 768	4 038
Käyvän arvon lisäykset	7 216	1 719	8 936
Käyvän arvon vähennykset	-25 969	-1 536	-27 505
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	635	-	635
Käyvän arvon rahastosta ed.kauden voittovaroihin siirretyt	-	-1 876	-1 876
Odotettavissa olevat luottotappiot	-730	-	-730
Laskennalliset verot	3 770	338	4 108
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-12 807	414	-12 394

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2021

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	3 289	1 616	4 905
Käyvän arvon lisäykset	5 821	1 288	7 109
Käyvän arvon vähennykset	-5 351	-1 098	-6 449
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	10	-	10
Odotettavissa olevat luottotappiot	-1 753	-	-1 753
Laskennalliset verot	254	-38	216
Käyvän arvon rahasto 31.12.	2 271	1 768	4 038

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 33 ANNETUT VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	2 546	2 546
Suomen Pankille annettu vakuus	162 940	144 361
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut	332 291	-
Annetut vakuudet yhteensä	497 777	146 907

POP Pankki -ryhmän antamat vakuudet liittyvät kiinnitysluottopankin syyskuussa 2022 perustetun 1 miljardin euron emissio-ohjelman mukaan liikkeeseen laskettuun vakuudelliseen joukkovelkakirjalainaan. Annetut vakuudet muodostuvat kiinteistövakuudellisista lainoista.

LIITE 34 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Takaukset	20 083	17 455
Luottolupaukset	326 716	338 532
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	346 800	355 987
Muut vastuusitoumukset		
Pääomasijoitusrahastoihin liittyvät sijoitussitoumukset	5 768	4 712
Muut vastuusitoumukset yhteensä	5 768	4 712

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva odotettavissa olevien luottotappioiden varaus on esitetty liitteessä 18.

LIITE 35 ELÄKEVELKA

POP Pankki -ryhmällä on lakisäätteen eläketurvan (TyEL) lisäksi etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä johdolle sekä sellaisille henkilöille, jotka ovat kuuluneet OP-Eläkesäätiöön. Näiden vakuutusten eläkeikä vaihtelee 60–65 vuoden välillä.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa velvoitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite. Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät täysimääräisesti hyväksyttäviä vakuutuksia. Koska vel-

voitteet on vakuutettu, Ryhmän vastuulle ei jää merkittäviä riskejä. Ryhmän vastuulle jää lähinnä työeläkeindeksiin sidottujen eläkkeiden korotukset sekä diskonttauskoron ja palkankorotusten muutosten vaikutus nettovelkaan.

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	127	216
Nettokorko	24	9
Kulut tuloslaskelmassa	150	225
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-572	441
Laaja tulos ennen veroja	-422	666
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	21 180	22 235
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	127	216
Korkokulu	194	91
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä muutoksista	-165	-684
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muutoksista	-3 669	710
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) väestötilastollisten oletusten muutoksista	-	0
Maksetut etuudet	-1 254	-1 388
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	16 413	21 180
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	18 499	19 859
Korkotuotot	170	82
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	-3 262	-415
Maksetut etuudet	-1 254	-1 388
Järjestelyyn suoritettut maksut	828	362
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	14 982	18 499

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Velvoitteen nykyarvo	16 413	21 180
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	14 982	18 499
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	1 431	2 681
Taseessa oleva nettovelka 1.1.	2 681	2 377
Kulut tuloslaskelmassa	150	225
Järjestelyyn suoritettut maksut	-828	-362
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät muissa laajan tuloksen erissä	-572	441
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	1 431	2 681
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	3,20 %	0,95 %
Palkankehitys, %	2,00 %	2,00 %
Eläkkeiden nousu, %	2,80 %	2,24 %
Inflaatio, %	2,56 %	2,00 %

HERKKYYSANALYYSI - NETTOVELKA

Alla olevassa taulukossa on esitetty oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan. Herkkyysanalyysissä muutetaan yhtä tekijää kerrallaan ja muiden oletusten on oletettu pysyvän ennallaan.

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Diskonttauskoron muutos +0,5 %	-75	-167
Diskonttauskoron muutos - 0,5 %	82	186
Palkankehitys + 0,5 %	35	71
Palkankehitys - 0,5 %	-35	-71
Eläkkeiden nousun muutos + 0,5 %	912	1 373
Eläkkeiden nousun muutos - 0,5 %	-864	-1 290

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 11,7 (13,8) vuotta.

POP Pankki -ryhmä arvioi maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2023 noin 673 (351) tuhatta euroa.

LIITE 36 VUOKRASOPIMUKSET

RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä on antanut vuokralle mm. omistamiaan asuin- ja liikehuoneistoja sekä maa-alueita.

Saatavat vähimmäisvuokrat sisältävät ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten ei-peruutettavana osuutena käsitellään irtisanomisajan mukaista vuokraa.

SAATAVAT VÄHIMMÄISVUOKRAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
1 vuoden kuluessa	216	330
1-5 vuoden kuluessa	108	13
yli 5 vuoden kuluttua	1 185	1 181
Saatavat vähimmäisvuokrat yhteensä	1 509	1 524

RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on ottanut vuokralle pääasiassa toimitiloja, työsuhdeautoja ja toimistolaitteita.

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	8 864	1 262	10 126
+ Lisäykset	2 343	207	2 550
- Vähennykset	-787	-11	-798
Hankintameno 31.12.	10 420	1 458	11 878
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-4 559	-788	-5 348
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	445	9	454
- Poistot	-1 807	-256	-2 063
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-5 922	-1 035	-6 957
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 305	473	4 778
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 498	423	4 921

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	7 905	993	8 898
+ Lisäykset	1 814	371	2 185
- Vähennykset	-855	-102	-957
Hankintameno 31.12.	8 864	1 262	10 126
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-3 276	-560	-3 836
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	365	41	406
- Poistot	-1 649	-270	-1 918
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-4 559	-788	-5 348
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 629	433	5 062
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 305	473	4 778

Käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät taseessa erään Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

VELAT / VUOKRASOPIMUSVELKA

(1 000 euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Vuokrasopimusvelka 1.1	4 842	5 174
+ Lisäykset	2 550	2 185
- Vähennykset	-2 342	-2 517
Vuokrasopimusvelka 31.12.	5 050	4 842

Vuokrasopimusvelka sisältyy taseessa erään Muut velat.

VAIKUTUS RAHOITUKSEN RAHAVIRTAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Vuokrasopimuksista johtuva lähtevä rahavirta	-2 024	-1 842

VAIKUTUS TULOSLASKELMAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Poistot		
Toimitilat	-1 807	-1 649
Koneet ja kalusto	-256	-270
Poistot yhteensä	-2 063	-1 918

Poistot sisältyvät tuloslaskelmassa erään Poistot ja arvonalentumiset

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Korkokulut vuokrasopimusveloista yhteensä	-26	-9

Korkokulut sisältyvät tuloslaskelmassa korkokatteeseen.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Kulut alle 12 kk vuokrasopimuksiin liittyen	23	63
Kulut arvoltaan vähäisiin omaisuuseriin liittyen	1 340	1 209
Yhteensä	1 364	1 272

Kulut sisällytyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

LIITE 37 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTÄVÄT YHTEISÖT

POP Pankki -ryhmän rakenne on kuvattu liitessä 1 POP Pankki -ryhmä ja yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen laajuus.

LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

POP Pankki -ryhmän laskentateknisen emoyhtiön muodostavat jäsenpankit ja niiden taseen loppusumma (FAS) on esitetty alla olevassa taulukossa.

Pankin nimi	Kotipaikka	Tase 31.12.2022	Tase 31.12.2021
Honkajoen Osuuspankki	Honkajoki	80 243	61 360
Isojoen Osuuspankki	Isojoki	96 796	86 510
Jämijärven Osuuspankki	Jämijärvi	68 355	62 249
Järvi-Suomen Osuuspankki	Siilinjärvi	621 432	551 227
Kannonkosken Osuuspankki	Kannonkoski	69 971	63 390
Keuruun Osuuspankki	Keuruu	238 050	208 765
Konneveden Osuuspankki	Konnevesi	222 061	188 221
Kosken Osuuspankki	Koski Tl	221 104	193 790
Kurikan Osuuspankki	Kurikka	410 921	384 062
Kyrön Seudun Osuuspankki	Pöytyä	140 480	118 524
Kyyjärven Osuuspankki	Kyyjärvi	99 422	88 956
Lakeuden Osuuspankki	Seinäjoki	703 225	597 622
Lammin Osuuspankki	Hämeenlinna	233 568	207 353
Lanneveden Osuuspankki	Saarijärvi	75 716	67 383
Lappajärven Osuuspankki	Lappajärvi	114 889	104 768
Lavian Osuuspankki	Pori	93 389	85 741
Liedon Osuuspankki *	Lieto	-	140 142
Nivalan Järvikylän Osuuspankki	Nivala	135 082	115 362
Piikkiön Osuuspankki *	Kaarina	-	146 485
Pohjanmaan Osuuspankki	Kauhava	782 540	715 504
Suomen Osuuspankki*	Kauhajoki	1 504 569	1 040 085

*31.5.2022 Liedon ja Piikkiön Osuuspankit sulautuivat Suupohjan Osuuspankkiin, jonka nimi muutettiin Suomen Osuuspankiksi.

POP PANKKI -RYHMÄÄN YHDISTELLYT TYTÄR- JA OSAKKUUSYRITYKSET

Pankin nimi	Kotipaikka	Ryhmän omistuosuus	
		31.12.2022	31.12.2021
POP Pankkikeskus osk (Ryhmän keskusyhteisö)	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Bonum Pankki Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
POP Asuntoluottopankki Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
POP Holding Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Suomen Vahinkovakuutus Oy (POP Holding Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
White Beach Development AS	Audru, Viro	-	72,5 %
Figure Taloushallinto Oy	Espoo	25,0 %	25,0 %

YHTEISJÄRJESTELYT

Ryhmän alle 100 prosentin omistukset keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä ja asunto-osakeyhtiöissä on käsitelty POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Yhtiöiden kautta hallinnoidaan sekä omassa käytössä olevia tiloja että sijoituskiinteistöjä.

Pankin nimi	Ryhmän omistuosuus	
	31.12.2022	31.12.2021
Asunto Oy Keuruun Tarhiansuu	36,9 %	36,9 %
Asunto Oy Tampereen Kauppakatu 14	23,9 %	23,9 %
Asunto Oy Tampereen Koskilehmus	21,9 %	21,9 %
Kiinteistö Oy Kosken Pankkitalo	53,6 %	53,6 %
Kiinteistö Oy Lehto-Center	38,3 %	38,3 %
Kiinteistö Oy Liedon Torinkulma	48,8 %	62,5 %
Kiinteistö Oy Riihikuiva	82,7 %	82,7 %
Kiinteistö Oy Siilinjärven Pankkikeskus	66,5 %	66,5 %

MUUTOKSET TYTÄRYRITYSOMISTUKSISSA

Tilikaudella 2022 POP Pankki -ryhmä luopui White Beach Development AS:n omistuksesta ja Kiinteistö Oy Liedon Torinkulman määräysvallasta.

LIITE 38 LÄHIPIIRITIEDOT

POP Pankki -ryhmän lähipiiriin muodostavat tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat yhtiöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä tai heidän läheisillä perheenjäsenillä on määräysvalta. Ryhmän sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu, eivätkä ne sisälly liitetiedon lukuihin.

POP Pankki -ryhmässä johdon avainhenkilöihin luetaan POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä POP Pankkikeskus osk:n toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä näiden määräysvallassa olevat yhtiöt. Muuhun lähipiiriin luetaan tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt sekä johtoon kuuluvien avainhenkilöiden läheiset perheenjäsenet ja näiden määräysvallassa olevat yhtiöt.

Alla on esitetty liiketapahtumat johtoon kuuluvien avainhenkilöiden ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa.

POP Pankit ovat myöntäneet lähipiirille asunto- ja kulutusluottoja tilikaudella 2022 tavanomaisin ehdoin ja ne on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

LIIKETAPAHTUMAT LÄHIPIIRIIN KUULUVIEN TAHOJEN KANSSA

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Varat				
Luotot	1 669	2 445	2 908	3 092
Odotettavissa olevat luottotappiot	3	3	3	3
Velat				
Talletukset	1 608	1 759	1 572	1 755
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottolupaukset	30	153	-	55
Takaukset	190	498	60	354
Lähipiiriin sijoitukset muihin osuuksiin kuin jäsenosuuksiin	50	60	54	64

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2022	1.-31.12.2021
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	17	41	63	59
Korkokulut	0	0	0	0
Vakuutusmaksutuotot	12	17	4	5

JOHTOON KUULUVIEN AVAINHENKILÖIDEN SAAMA KOMPENSAATIO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	1.-31.12.2021
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 642	3 493
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	27	27
Yhteensä	2 669	3 520

LIITE 39 TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

ALLEKIRJOITUKSET

Olemme hyväksyneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 31.12.2022 päättyneeltä tilikaudelta. Toimintakertomus ja tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokoukselle 31.3.2023.

Espoossa, 15. helmikuuta 2023

POP Pankkikeskus osk

Hallitus

Timo Kalliomäki
Hallituksen puheenjohtaja

Ari Heikkilä
Hallituksen varapuheenjohtaja

Ilkka Lähteenmäki
Hallituksen jäsen

Mika Mäenpää
Hallituksen jäsen

Marja Pajulahti
Hallituksen jäsen

Mikko Seppänen
Hallituksen jäsen

Matti Vainionpää
Hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä, 16. helmikuuta 2023

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

POP Pankkikeskus osk:n jäsenille

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yh- teenliittymästä annetun lain tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikau- delta 1.1.–31.12.2022. Tilinpäätös sisältää yhdistel- lyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavir- talaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilin- päätös antaa oikean ja riittävän kuvan POP Pankki -ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toi- minnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyt- töön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätöss- tandardien (IFRS) mukaisesti.

Lausuntomme on ristiriidaton POP Pankkikeskus osk:n hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukai- sesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvolli- suuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilin- tarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintar- kastuksessa*.

Olemme riippumattomia POP Pankki -ryhmän ti- linpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden

Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme ti- lintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

POP Pankki -ryhmään kuuluville yhteisöille suo- rittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan ol- leet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suo- rittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 koh- dassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suoritta- mamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esi- tetty POP Pankki- ryhmän yhdistellyn tilinpäätök- sen liitetiedossa 12.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lau- suntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoi- tukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut so- veltamamme olennaisuus. Olennaisuus on mää- ritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoi- tuksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todet- tujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olen- naisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yh- dessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutus- ta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sel-

laiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätök- sen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä sei- kat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonai- suutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaiset merkittävät olennaisen vir- heellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilin- tarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huo- mioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolle- ja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautu- misesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtu- van olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT**KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA****Lainat ja saamiset asiakkailta - Arvostaminen (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 15, 16, 18 ja 20)**

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 4,5 mrd. euroa, on POP Pankki -ryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 77 % taseen loppusummasta.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu laskentamalleihin sekä asian- tuntija-arvioihin. Laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka koskevat erityisesti odotettavissa olevien luottotap- pioiden todennäköisyyttä, vakuuksien arvostamista, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämistä.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivite- tään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikehityksen, laskentapro- sessin kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja -vaatimusten perus- teella.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta joh- tuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

- Olemme arvioineet saamisten kirjaus- ja arvostusperiaatteiden asian- mukaisuutta sekä testanneet saamisten arvostamiseen että arvonalen- tumisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä kontrolleja.
- Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta- malleja ja laskennassa käytettyjä keskeisiä oletuksia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriski- malleihin liittyviä kontrolleja. Tarkastukseen on osallistunut IFRS- ja ra- hoitusasiantuntijoitamme.
- Olemme pyytäneet POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdis- tellyissä yhteisöissä on noudatettu POP Pankkikeskus osk:n antamia ohjeistuksia saamisten arvostamisesta ja IFRS 9 odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisestä.
- Lisäksi olemme arvioineet saamia ja odotettavissa olevia luottotap- pioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Sijoitusomaisuus (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 8, 15, 16, 17, 18 ja 21)

- Sijoitusomaisuuden tasearvo on 0,7 mrd. euroa käsittäen pääasiassa käypään arvoon arvostettavia sijoituksia.
- Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markki- noilta saatavien hintanoteerauksien avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, POP Pankki -ryhmän omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauk- sista.
- Sijoitusomaisuuden arvostamiseen liittyessä epälikvidien tuotteiden osalta johdon harkintaa, on kyseisten erien arvostaminen määritelty ti- lintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

- Olemme arvioineet POP Pankki -ryhmän soveltamien tilinpäätösperi- aatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt mm. käypään arvoon arvos- tettavien rahoitusvarojen arvostusprosessiin liittyvien kontrollien testa- usta.
- Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomai- suuden arvostamisessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintaläh- teisiin. Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vakuutusvelka (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 9 ja 28)

- Vakuutusvelka on POP Pankki -ryhmän taseessa 57 milj. euron velkaerä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia vakuutusmatemaattisia oletuksia ja laskentamenetelmiä.
- Vakuutusvelan laskenta perustuu useista eri tietojärjestelmistä saatuun tietoihin ja näiden tietojen yhdistelyyn.
- Vakuutusvelan laskentaan liittyvien vakuutusmatemaattisten mallien monimutkaisuuden johdosta vakuutusvelka on määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt vakuutusvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyvien periaatteiden arviointia. Aktuaari-asiantuntijamme on selvittänyt vakuutusvelan laskennassa käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta.
- Olemme arvioineet vakuutusvelan sisäisen valvonnan prosesseja ja laskennan lähtötietojen oikeellisuutta sekä vakuutusvelan laskennan ja kirjanpitojärjestelmän välistä yhteyttä.
- Lisäksi olemme arvioineet vakuutusvelkaa koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

- POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta.
- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen ja luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valettavaan tilintarkastustapaan.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja niiden kontrolliympäristöstä sekä testanneet niihin liittyvien kontrollien tehokkuutta muun muassa ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyysejä taloudellisen raportoinnin eri osa-alueisiin liittyen.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käytöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätössstandardien (IFRS) mukaisesti liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos POP Pankki -ryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavas-

sa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko johtokunnan ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei POP Pankki -ryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleisellä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä POP Pankki -ryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liike-

toimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

- POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus perustuu POP Pankkikeskus osk -konsernin ja jäsenyhteisöjen tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomukses-

sa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet osuuskuntakokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2012 alkaen yhteistyösuhteisesti 11 vuotta.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 16. helmikuuta 2023

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

POP Pankki